

The following book includes:

- Chiddushei HaRamban, Jerusalem 1928–29
- License: Public Domain
- Source: http://primo.nli.org.il/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?vid=NLI&
- It was retrieved from Sefaria on April 18, 2022 (2"Dan'n 10"). It was typeset and formatted by Ktavi, using ETEX.

פרק א שמאי אומר

ء بار

מתניתין שמאי אומר כל הנשים דייין שעתן, פי' לשון דיין בכל מקום לומר דייין בכך. ואע"פ שיש עדייין להחמיר יותר אין מחמירין עליו כאותה שאמרו בפ' הזהב (דף נג ע"ב) דיי שיאמר הוא וחומשי מחולל על מעות הראשונות ואחמר עליה אא"ב אין בחומשי היינו דקתני דיי אלא למ"ד אין בו מאי דיי קשיא. ובמסכת סומה בפ' היה מביא (דף יד ע"ב) מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיי והרינן בה מאי ודיי ואמר רב אשי דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיי והרינן בה מאי ודיי ואמר רב אשי אצמריך סר"א תיבעי הגשת מנחה גופה קמ"ל אף כאן סר"א תיבעי סייג אצמריך סר"א תיבעי הגשת מנחה ברין לא דייקינן בשום דוכתין בלשון דייין אם יכולין להקל יותר אלא כיון שהיה בדין להחמיר ואין מחמירין היינו לשון דיין.

וי"מ דיין שתחמיר עליהם לטמאן שעתן למפרע (מהר) [מיהא] שיעור מחר מהכל מודים שטמאה ואף לשרוף כדלקמן (דף יב, א) ואינו נכון. הלל אומר מפקידה לפקידה ואפילו לימים הרבה. פי' אפילו מפקידה לפקידה חויששין להם דמפקידה לפקידה חששא דרבנן היא וספק טומאה גזרו עליו לחלות בתרומה וקדשים כדאיתא בגמרא ואמרינן נמי לקמן בדבר שיש בר דעת לישאל. וממילא נמי שמעינן דרוקא ברשות היחיד אבל ברשות הרבים מהור דלא גזרו אלא דלהוי כספק טומאה דברשות היחיד ובדבר שאין בר עת לישאל ואפילו בה"י ספקו טהור וברה"י ודבר שיש בעלמא הוא ולחומרא לא גזרו אלא לחלות אבל לא טומאה ודאי דחששא בעלמא הוא ולחומרא בטעמא דמפרש בגמרא.

וי"מ דמעת לעת שבנדה נוהג בין ברה"י בין ברה"י בין ברה"ר גורו לחלות בתרומה וקדשים וכן אמרו בירוש' דמעת לעת שבנדה נוהג בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים והיינו נמי דאקשינן הכא בשמעתין להלל קשיא טומאה ודאי הכא קתני בין ברה"י בין ברה"ר טמא והטעם לזה שלא הלכו בגזרה דלמפרע על דרך טומאה דסומה. דטומאת סוטה מכאן ולהבא היא הילכך השור רשויות לחלות ולא לשרוף. ואין זה מחוור כלל. גמרא מאי טעמא דשמאי. פרושי קא מפרש מתניתין ואזיל דאלו טעמיה דשמאי דכולי עלמא אית להו אלא שהחמירו לחלות בתרומה וקדשים כדפרישית, ואוקים משום דהעמד אשה על חזקתה ובחוקת טהורה עומדת שהרי טבלה לנדתה ובדוקה היא

משעה שפסקה לנדתה הראשון.

והלל כי אמרי העמד דבר על חזקתו ואפילו לתרומה וקדשים היכא דלית ליה ריעותא מגופיה הך אשה כיון דמגופה קא חזיא לא אמרי' אוקמה אחזקה אלא חיישינן הילכך בחולין אף על גב דאיכא למיחש במילתא כיון דלא מכרעא מילתא דמומאה מוקמינן מהרות אחזקתייהו ג) ד"א מאפישי מומאה לא מפשינן וגבי תרומה וקדשים עבד בהו רבנן מעלה וכיון דליכא חזקה גמורה תולין.

וי"מ דאף על גב דליכא חוקה מיהו ה"ל ספק טומאה ומסוטה גמרינן מה החם מכאן ולהבא ולא למפרע אף כל ספק טומאה לא מטמינן למפרע אלא משום מעלה דקדשים דתולין וברשות הרבים טהור לגמרי דגמרינן מסוטה בק"ו. ואקשינן מ"ש ממקדה לשמאי קשיא למפרע ולהלל קשיא טומאת ודאי דאלו מעת לעת שבנדה תולין וכר'. פי' וכיון דתולין אלמא ספיקא בעלמא הוא וה"ה דקשיא ברשות הרבים ודבר שאין בו דעת לישאל נמי אלא חדא מספיקא נקט משום דתניא לקמן בהדיא וזה וזה תולין.

ואי קשיא לך מ"ש אשה מהא דחנן לקמן נגע בא' בלילה וכו' שהכמים מממאים טומאה ודאי שכל הטומאות כשעת מציאתן וכאן נמי הרי דם לפניך. לא קשיא דשאני אשה דבחוקת טהרה עומדת שהרי בדוקה היא ואף על גד דשכיחי בה דמים מכל מקום כל שהפסיקה וטהרה בחוקתה זו היא אבל אדם זה אינו עומד בחוקת חי חדע דחניא בתוספתא ומודים חכמים לר"מ בעראוהו חי אלמא דבכה"ג בחוקת חי הוא לא מפקינן ליה מחוקתיה אף דספק ביאה הוא ספק הוה ספק לא הוה תולין להקל. ולאו מילתא היא דהא רספק ביאה הוא ספק הוה ספק לא הוה תולין להקל. ולאו מילתא היא דהא ואע"פ שהוא דומה לאשה בזה דספק הוה ספק לא הוה הוא אלא משום ואע"פ שהוא דומה לאשה בזה דספק הוה ספק לא הוה הוא אלא משום ראשונה היא דליתא בקופה וכדבעינא למימר קמן. מ"ש ממקוה ראשונה היא למפרע ולהליל קשיא טומאת ודאי דאלו מעת לעת שבנדה תולין וכו'. פי' וכיון דתולין אלמא ספיקא בעלמא הוא וה"ה דקשיא ברשות הרבים ודבר שאין בו דעת לישאל נמי אלא חדא מספיקא נקט משום דתניא לקמן בהדיא וזה וזה תולין.

ואי קשיא לך מ"ש אשה מהא דתנן לקמן נגע בא' בלילה וכו' שחכמים

כשראוהו חי אלמא דבכה"ג בחוקת חי הוא לא מפקינן ליה מחוקתיה אף - משום חוקה ראשונה היא דליתא בקופה וכדבעינא למימר קמן. אדם זה אינו עומד בחזקת חי תדע דתניא בתוספתא ומודים חכמים לר"מ הכל. ואע"פ שהוא דומה לאשה בזה דספק הוה ספק לא הוה הוא אלא גב דשכיחי בה דמים מכל מקום כל שהפסיקה ומהרה בחוקתה זו היא אבל - דהא קופה באותה זוית עצמה טהרות הראשונו' (טהורות) [טמאות] לדברי לא קשיא דשאני אשה דבחוקת טהרה עומרת שהרי בדוקה היא ואף על - דספק ביאה הוא ספק הוה ספק לא הוה תולין להקל. ולאו מילתא היא מטמאים טומאה וראי שכל הטומאות כשעת מציאתן וכאן נמי הרי דם לפניך. על פי שנמצא מת בשעת מציאתן ובמקום מציאתן אבל א"ל גבי אשה כיון

והם פי' דטעמא דשמאי משום דכיון דרוב פעמים מרגש' לא חיישינן

7 17 2

דגמר דהא לא דמו ויפה פירש. כלומר רבון מחלקים להחמיר ור"ש להקל אבל למגמר מסוטה ממש ליכא הוא ולר"ש התם איכא רגלים הכא ליכא רגלים ואפילו ברשות היחיד תולין לישאול והכא אפילו ברשות הרבים דאיכא תרתי לריעותא כודאי טומאה שהן מחלקין בין זו לסומה דלתנא קמא התם ברשות היחיד ובשיש בו דעת רשניהם לא למדו אלא מסוטה. פי' רבינו תם ז"ל לא למדוה אלא ממה

ועדיין קשה לעיקר שמועה עצמה אי סוטה משום רגלים לדבר הוא

אם שמשה מאתמול נמי נימא הא דלא ארגישה מאתמול כסבורה הרגשי ונאמר בבדיקה אירע לה אורח וכסבורה הרגשת עד הוא וכפירש"י דא"כ היאך תאמר מרגשת היתה והלא לא הרגישה עכשיו. ואם תאמר נתלה להקל בתוספות רבותינו הצרפתים ז"ל הואיל אם בדקה עצמה עכשיו ומצאה טמא מידי מספיקא. ואב"א היינו טעמיה דשמאי הואיל ומרגשת בעצמה. הקשו וגורת הכתוב הוא רשות הרבים דינא הוא וגמרינן מיניה דלא אורועי ולטמויי מומאה משום דסבירא ליה דרשות היחיד גמרינן מסוטה בתחלת טומאה סוף טומאה מתחלת טומאה ולא גמר רשות היחיד דסוף טומאה מתחלת בדיקה אין מטמאין אלא ברגלים לדבר. והא דאמרינן בטעמיה דר"ש דגמר משום רגלים לדבר ממאה הכתוב וכל שכן בשאר ספיקות אבל במקום שקדם להאמין אותה כמו שמאמינן אותה בטבילה לנדתה וכן כיוצא בהן אפילו הכי שקרם לה בריק' היא שאין אשה מונה והיא אומרת טהורה אני והיה לנו ממא ולישנא דגמרא דקאמר רגלים לדבר לומר דאף על גב דאשה כמי אבל ספקות דעלמא ספק נגע ספק לא נגע ספק הוה ספק לא הוה ספיקו בדיקה לספק מהור דאמרינן בדיקה ראשונה מהניא עד שעת מציאה דספק. היחיד ספיקו ממא לגמרי קאמרינן, ושמא יש לומר דלר"ש כל שקדמה ואינו כלום דאטו נימא כולי תנויין דלא כר"ש בכל מקום ספק טומאה ברשות ובתוס' אמרו דלר"ש כל ספק טומאה ברשות היחיד ספיקא משוי ליה ותולין, כל ספק טומאה ברשות היחיד דטמא נימא שאני סוטה דאיכא רגלים לדבר

שמש הוא כראיתמר נמי התם.

אין תולין, ומר סבר אימר הרגשת מי רגלים הוא. והוה ליה ספיקא וכל להלל בהאי טעמא בלחוד פליגי מר סבר אשה מרגשת לעצמה ואפילו לתלות לעיל דכל ספק טומאה למפרע טהור מסוטה איכא לפרושי דבין שמאי ובין טומאה וראי דחבית ומקוה ומבוי משום האי טעמא דפרישית ולמה שפירש ומשמשת במוך לשמאי אינן אלא תולות כשאר נשים להלל ולא קשיא להו תרתי לריעותא טומאה ודאי במקום דאיכא חדא ריעותא תולין. וכן שוטה למפרע אבל להלל בטומאת ודאי לא קושיא היא שהדין נותן כיון דאיכא ביכא למירמי חבית ומקוה ומבוי הכי נמי פירושי' לשמאי ליכא לאקשויי מעת לעת בחולין להלל כלישנא קמא דגמרא והא דאמרינן נמי להך לישנא לבעלה ולחולין ומעת לעת דוקא לקדשים אלא חוקה באשה הוא דמטהר כשמאי, אי הוו להו כתמים כמעת לעת דלא כהלל נמי הוו דהא כתמים מעלה בקדשים כדפרישית לעיל, וכן הא דאמרינן נימא תנן כתמים דלא אבל הלל טעמיה משום דגריעי חוקה ראשה וכיון דרם לפניך עבוד רבנן לא אשכחן במעת לעת אלא תולין, אלא הני לישני בטעמא דשמאי נינהו מודה בשוטה דשורפין ואפילו ברשות הרבים וכן ללישנא בתרא במוך ואנן דהרגשת מי רגלים חששא היא בעלמא ולפיכך אמר תולין דאם כן אף הלל ואטעמא דלישנא קמא סמכינן בדהלל דהא ליכא למימר דטעמא דהלל משום פירש למאן מודה להלל דהוא בר פלוגתיה והיינו לתלות בתרומה וקדשים ודינה לתלות כדפרישי' ללישנא קמא. והאיכא שוטה מודה שמאי בשוטה. לדבריו. והלל אומר הרגשת מי רגלים היא אלא העמד האשה על ספיק' לומר דהואיל ואשה מרגשת בעצמה לכך לא חשש שמאי כלל ולא עשה סיג ערגשה לעולם לפיכך שמאי מודה בהן ופי' טעמא דשמאי באשה מרגשת ומשמשת במוך כיון דלעולם כך דינן של אלו לחוש להן לפי שאין בהם משום דבר שאין דרכו בכך לא החמירו לאסור מעת לעת ומיהו שוטה ראם איתא דהוה דם מעיקרא אתא שוכבת במטה ולא נתהפכה מא"ל אלא למיעוטא ולא גורו חכמים מחמתן כלל דהא ללישנ' בתרא דאמרי' משום

האי טעמא עריפא ליה.

ספק למפרע טהור מן התורה ומרבריהם החמירו בקדשים לתלות והחמירו בכתמים אפילו לחולין. הא ראמרינן מודה שמאי בשומה. הוקשה בתוספות דבר שאין בו דעת לישאל היא ואין במעת לעת טומאה כשאין בו דעת לישאל ואומרים שיש לומר שאם נגע בה אדם תולין בו דהא יש בו דעת לישאל בנוגע אעפ"י שאין דעת לישאל בטומאתי.

עי"ל דאיכא שוטה שיודעת לישאל אם נגעה אם לאו האין לה הרגש' בראית דמים ואנן שוטה סתם פרכינן לעשותה כשאר הטמאות כשיש בענין דעת לישאל וכשאין בו. והאיכא כתמים לימא תנן כתמים דלא כשמאי. פירש"י ז"ל האיכא כתמים דקי"ל דמטמא' למפרע וכו' ולאו דוקא פירכא משום למפרע דהאיכא ר"ש בן אלעזר דאמר בסוף בא סימן דכתם אינו מטמא למפרע כלל שלא יהא כתמה חמור מראיתה אלא פירכא משום מכאן ולהבא היא דלא אשכחן תנא דמטהר בכתמים להבא ולשמאי דאמר אשה מרגש' ולא היא דלא אשכחן תנא דמטהר בכתמים להבא ולשמאי דאמר אשה מרגש' ולא הואיל ולא ארגישה ומפרקינן מודה היא בכתמי' לגמרי דלא מגופה הוא הואיל ולא ארגישה ומפרקינן מודה שמאי בכתמים אפילו בלמפרע כרבנן מאי טעמא וכו'. משמשת במוך מא"ל. פירש"י ז"ל ג' נשים ולא דוקא דהא ארבע נשים דיין שעתן במתניתין אלא כל אשה שמשמשת במוך. מאי איכא בין הנך לישנא להנך לישני. איכא למידק והאיכא שוטה ומשמשת במוך

ללישנא קמא כולן לשמאי דיין שעתן ולא ללשונות הללו. וא"ל אה"ג אלא

ואפשר לפרש מאי איכא בין האי לישנא להנך לישני כדאמר מ"ם משנינן הני לישני בתראי ולא תפסינן לישנא קמא דאתא במתני' כפשטא כל הנשים כולן דיין שעתן ואפילו שימה ומוך ופריק משום דאיכא למירמי ללישנא קמא חבית מקוה ומברי ולהני לישנא ליכא למירמי ותו בעי ומאן דתני האי לישנא בתרא מ"ט לא אמר לישנא קמא ופריק משום דאיכא מוך דתני האי לישנא בתרא מ"ט לא אמר לישנא קמא ופריק משום דאיכא מוך ותני האי לישנא בתרא מ"ט לא אמר לישנא קמא ופריק משום דאיכא מוך ותני האי לישנא בתרא מ"ט לא אמר לישנא קמא ופריק משום דאיכא מוך ותני האי לישנא בתרא מ"ט לא אמר לישנא קמא ופריק משום דאיכא מוך ותני העי להין נותן דשמאי מודה במוך. אימא מומאה ודאי דאלו קופה טומאה ודאי דקוני טמאות וכדמים ווו אין לה שולים אלא ה"ק ליה כיון דכשיש לה אוגנים. מולי' טמאות ודאי דין הוא לתלות באשה מפני שהיא כמי שיש לה אוגנים. ואפילו לחוקיה דאמר התם טהורות שאני פירי דלא שרקי וקפיד עלייהה.

וכן אתה מפרש ללשון שאמרו בקופה שאינה בדוקה א"נ שהיא מכוסה שלא בא הלל להשוות אשה לשאינה בדוקה ולשאילה מכוסה אלא שמאחר שבאלו ממאות ודאי באשה היה לנו לתלות מפני שהיא דומה במקצת לשאינה בדוקה ואינה מכוסה משום דשכיחי בה דמים.

14 1

רהא דאמרינן ואב"א כי מודו שמאי ההלל בזויות דקופה. ה"פ: לעולם אע"פ שבוויות קופה נמצא אינן ממאות דה"ל כאותה שאמרו בתוספתא אע"פ שבוויות קופה נמצא אינן ממאות דה"ל כאותה שאמרו בתוספתא ומודים חכמים לר"מ בשראוהו חי ועד כאן נמי לא מטמינן בשרץ שנמצא במבוי אלא משום דאיכא שרצים דיליה ושרצים דאתו ליה מעלמא דה"ל בתרתי לריעותא הא לאו הכי לא מטמינן ביה למפרע כלל ל"ש אותה זויות ול"ש זויות אחרת ובקופה לא שכיחי ביה שרצים כלל אלא ודאי בקופה מאינה בדוקה מודו שמאי והלל לכולהו לישני דאי לא א) אמרינן אוקמה אחוקיה ואפי' לתלות ב) וכ"ש דלא מודו בטומאה ודאי וה"נ מוכחא רישא אחוקיה ואפי' לתלות ב) וכ"ש דלא מודו בטומאה ודאי מיה" מוכחא רישא אחוקיה ואפי' לתלות ב) וכ"ש דלא מודו בטומאה ודאי מעי למידק וליחוש אחוקיה ואפי' לתלות ב) וכ"ש דלא מודו בטומאה ודאי לא א) אמרינן אוקמה ומיל לאדם טמא כראמרינן בפסחים פ"ק קרדום שאבר בבית או שהניחו ונטלו וכמצא בזויות אחרת הבית ממא שאני אומר אדם ממא ונפלה על גבי מדף. ובפ"ק דשחיטת חולין נמי אמרינן צלוחי' שהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה ממאה שאני אומר אדם ממא וכנס לשם וכסה.

ריש מתרצים דכיון דאיכא טומאת מדף תחתיה נראין הדברים שאין אדם נוטלה מלמעלה והניחה למטה אלא כדי שלא תפול ותטמא עשה כן ואלמלא שהוא טהור איך הוא מטמא בידים, ואין זה לשון מחוור.

אבל ר"ת ז"ל פירש בספר הישר דהחם כלים נינהר וספק כלים הנמצאים ממאים כראמרינן בפ"ק דשבת על ששה ספקות שורפין את התרומה על ספק כלים הנמצאים דשוינהו רבנן לרובא דעלמא ממאים לגבי כלים הנמצאים אבל ספק אוכלים לא קא חשיב אלמא לא גזרו בהו והוו להו רובא דעלמא מהורים לגבייהו הילכך ליכא למיחש גבי מרף אלא לאדם מהור ולנפילה והוה לו ספק טומאה בדבר שאין בו דעת לישאל וספיקו מהור.

ואיני יודע למה גורו על כלים ולא גורו על אוכלים הנמצאים שאם נאמר מפני שחששו לפסידתן מפני שאין להם טהרה במקוה אף כלי חרס כגון צלוחית דחולין אין להם טהרה במקוה, ושמא שכלים נמצאים בדרך נפילה ובכל מקום ואין אוכלים נמצאים בדרכים לפי שהן נמאסין מ"ה גורו על הכלים הנופלים אפילו בבית כל שלא ידענו דרך הנחתו וטימאוה אבל

הוי לא גורו עליהם שאלו פירות הנמצאין בשוק דרך נפילה לא הוצרכו אוכלין שאין מצויין אלא בבית ורוב מציאה דבית דרך הנחה היא ובטהורין - לגוור עליהן דרובן נפסלין הן מתורת אוכלים.

11 11

כבדיקה לגבי בעלה. מועלת לגבי בעלה. ועוד הביא ראיה ממה שאמרו ג) דתביעה הרי היא זו אינה מועילה לטהרות מפני שאין בה בדיקת חורין וסדקין ואע"פ כן הראב"ד ז"ל שכל לבעלה אינו צריך בדיקת חורין וסדקין שהרי בדיקה מתוך שמהומה לביתה אין מכניסתו להורין ולסדקין. מכאן למד

היינו לחורין וסדקין כשילהי פירקין. מפת דם ותחפנו שכבת זרע וכו' וכן נראה מדברי רש"י ז"ל דכל בדיקה הכניסתן לחורין ולסדקין והוא כעין מה שאמרו בסמוך ניחוש שמא תראה אלא מתוך שמהומה לביתה חוששין לטהרות שמא לא עשתה כהוגן ולא אפילו בבדיקת מעלות ומה שאמר כאן אינה מכניסתו לא שלא הוצרכה להן מחמת הבעל עצמו צריכה להיות בדיקה מעולה ועוד שיש להחמיר אף לבעלה מתוך חומר שהחמרת עליה בטהרות אבל בדיקה מעולה הצריכה אלא בבדיקת המעלות כגון זו שאשה העסוקה בטהרות הצריכו בדיקה זו בין בבדיקת השבעה בעינן בדיקה מעולה כשל מהרות ולא הקלו לגבי בעל והוא ז"ל כתב שיש מי שחולק ואמר דבדיקת זבה בין ביום ההפסקה

מיטמיא לעשות אב הטומאה כדין משכב הנדה לטמא אדם ולטמא בגדים אמטר דריה שעתה דמטה לא מיטמיא הא מעת לעת מטה נמי מיטמיא. פי' אבל על יד פקידה לא ימעט דליחוש שמא תחפנו שכבת זרע קמ"ל. **טעמא** על יד מעל"ע אע"פ שהחששא שלו יותר קרובה מפני הפסד טהרות הקל. פקידה לומר עם סלוק ידיה ראתה. ופריק סד"א עד זה לא תמעט אלא ראשונה ולרביעית שמשה דכיון שהזמן ביניהם מועט אין לחוש כ"כ בשעת מאתמול כ"ש שרינו למעט על יד הפקידה אם ברקה עצמה היום בשעה מעל"ע ע"י הפקידה וכיון שעד זה ממעט על יד מעת לעת אם לא בדקה לדברי חכמים לעולם מפקידה לפקידה זמנה מועט מעת לעת שכבר מיעט נפש לא יקל בכך. השתא מעת לעת ממעטה מפקידה לפקידה מיבעיא. פי' שבעה טהורה לקמן בפרק בתרא הילכך לקולא כדברי הראב"ד ז"ל ובעל בבדיקה כל דהו סגיא דהא אפילו לא בדקה כלל אלא בשעת ההפסקה ובסוף אחריה עליו ספק, אבל בדיקת השבעה כיון שכבר פסקה להעמידה בחוקתה לטהרה ומוציא אותה מחוקה לחוקה צריכה להיות בדיקה מעולה שאין ולפי הסברא יש להכריע שבריקת ההפסקה שהיא מעלה אותה מטומאה

> ודאי מתני' מסייעי ליה לועירי. דלית להו טהרה במקוה גזרו בהו רבנן הני דאין הפסד להן מיבעיא אלא לא ס"ד דאוכלין ומשקין מטמי' ולא אדם וכלי דהשתא הני דהפסידן מרובה בכלים מטה למה לי ש"מ לרבותא לדין משכב נדה הוא דקתני, ועוד דהא ומשקיל בלחוד הוא דמטמא, א"כ ליתני היתה עסוקה בטהרות ונוגעות וכ"ת הא קמ"ל דאפילו אדם וכלים נמי מיטמו במעת לעת ולא תימא אוכלין הא מעת לעת טמאה כדין מגעה פשיטא היינו טהרות למה לי למיתנא מטה. והיינו מסייעי ליה לועירי דאי ס"ד טעמא אמטו דיה שעת' טהורה לגמרי

דאפילו מה שאינו לבוש בהן הוא מטמא. ולא כלי חרס מדקא ממעטינן כלי חרס ומרבינן שאר כלים כבגדים ש"מ ת"ל טמא יכול יטמא אדם וכלי חרס ת"ל בגד בגד הוא מטמא ולא אדם בהן בשעה שהוא נוגע לטומאה דתניא בת"כ מניין לעשות שאר כלים כבגדים ופי' לטמא אדם לטמא בגדים היינו בגדים שהוא לבוש או שהוא תפוס

דעת לשאין בו דעת דלעולם ספיקו מהוד וכמו שפירשתי במשנה. במעת לעת בספק טומאה שאלו ברשות הרבים אינו חלוק בין בדבר שיש בו הוא. פירש מדקא מקשינן הכי אלמא ברשות היחיד בלחוד הוא דגוור רבנן וכל זה דוקא בחבורין כדפרישית. מכדי האי מטה דבר שאין בו דעת לישאל מבאדם שהאדם הנוגע בוב מטמא בגדים ואין בגדים הנוגעין בוב מטמאין ותנן באהלות פרק קמא אדם ובגדים מטמאי בזב חומר באדם מבגדים ובגדים לבשן אינן מטמאן והיינו דאמרינן בפרק קמא דבתרא טומאה בחבורן שאני ריבה אותן הכתוב אבל לאחר שפירש מן הטומאה אם יגע בבגדים ואפילו ומיהו דוקא שהוא נוגע בהן בשעת נגיעתו לטומאה דדומיא דבגדים

מהור דהכי אמרינן בגמרא בריש פרק שני נזירים. אם כן הויין לה אינהו תרתי ואיהי חדא הא תלתא ה"ל רשות הרבים וספיקו ולפיכך הקשו חכמי הצרפתים היכי תרגימנא בשחברותיה נושאו' אותה

שהרי אשה אחת מתייחדת עם ב' אנשים א) אף רשות היחיד בלא שלשה סוטה אין סתירתה אלא באיש אחד אבל ב' אנשים והיא לא סתירה היא מאה נמי כאחד דמיין ורשות היחיד הוא מאי טעמא דגמרינן מסוטה מה ויש מי שתירץ אין רשות הרבים אלא בשלשה אנשים אבל נשים אפילו

ורשות היחיד היא, וזה אינו כלום.

ממא אבל ברה"ר ספקו מהור אפילו המלית שאין אלא ספק אחד. בשתיהן שהרי שנינו כל שאתה יכול לרבות ספיקו' וספק ספקו' ברה"י ספקו שתי ספיקות בין במלית שאינן אלא ספיקא חד. ומסקנא ברה"י ספיקו ממא או ספק לא נגע הטלית לא בזה ולא בזה ספיקו טהור בין בטהרות שהן ושאר אבות המומאות ספק נגע מליתו בממאות ונטמא ונגע בטהרות ונטמאו ומליתו טהורים וממאות בצדן שראויין לטמא בגדים כגון משכב ומושב וטמאות בצדו טהרות וטמאות למעלה מראשו. יש מפרשים כגון שהוא נחשבת בכלל המנין אלא הרי היא כגוף השרץ. היה מתעשף בטליתו וטהרות ולי נראה שוו היא טמאה ודאי ואין הספק בה אלא שהיא מטמאה אינה ואחרים העמידוה לזו כשהיא ישנה בכילה במטה וחלקה רשות לעצמה

רשב"ג אסיפא פליג דה"ל רבנן לחומרא ולפיכך אמרו אין שונין וא"א לאו - ממגע תוך כגון בשערו רוקו ומשקה הזב והזבה. דכי אמרי רבנן אין שונין בטהרות לחומרא אבל לקולא שונין אלא ודאי א"כ ה"ל רבנן לקולא ואיהו לחומרא ואנן איפכא אמרינן לקמן במכילתין האיך אמר רשב"ג אומרים לו שנה והלא א"א וא"ת רשב"ג ארישא פליג, ז"ל. והא דקתני **ואם א"א לו אלא א"כ נגע טמא.** לאו דוקא א"א שא"כ מראשו או שהיה הוא ממא ומהרות בצדו ולמעלה מראשו וכך פי' רש"י ואחרים פירשו דאו או קתני היה הוא טהור וטמאות בצדו ולמעלה

דלאו דוקא לגמרי בפרק כיצד העדים. אנשים אבל נשים אפילו עשר נשים אין אדם מתיחד הילכך הויא לה סתירה - דוקא אלא שהדבר קרוב הרבה ליגע ורחוק שלא ליגע ובכיוצא בזה א"א

ומושבות שטומאתן מרובה לכ"ש שנעשו מעת לעת שבנדה. מולם, שהוא ניצל באה המת גזרו על מעת לעת שלו כנד' עצמה משכבות לטמא בגדים. ולאו קושיא היא דאנן הכי קאמרינן ומה כלי חרס שטומאתו מה כלי חרס אינו מטמא אדם לטמא בגדים אף משכב ומושב לא יטמא אדם בתוספות ונימא דיו לבא מן הדין להיות כנדון מהיכא מייתית ליה מכלי חרס נגע ובתחלה נגע ולא חלוף. ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל וכו". הקשו או חלוף לאו דוקא דא"כ אפילו לחומר' אלא חוששין שמא עכשיו לא ומה שכתב רש"י ו"ל אין שונין חוששין שמא עכשו נגע ובתחלה לא

ראויין לישיבה וטהורין במדרס הוב אבל מן ההיסט אין לך ניצל מהן ולא חרס מוקף צמיד פתיל כ"ש לדעת הגאונים שהן מפרשים פכין קטנים שאינן ומושבות דכיון שמטמאין בגדה עצמה עשו מעת לעת כמוה דאשכח' בכלי אינה קושיא דמה לפכין קטנים שהן מהורין בנדה עצמה תאמר במשכבו" נגיעה לומר שכל שאי אפשר להטמאות בנגיעה אינו מטמא בהיסט, גם זו אפשר ליגע בתוכן ואעפ"י שאפשר בהיסט להכי אפקיה רחמנא להיסט בלשון במעל"ע שבנדה כדאמרינן בבבא קמא ופירש רש"י ז"ל שהוא של חרס ואי ועוד הקשו דנימא פכים קטנים יוכיח שטמאים במת ואין מטמאים

٦ يا ٢

על טהרות הקדש לא גורו בהו רבנן. דלית בהו דררא דטומאה מדאורייתא לקדש גורו בהו רבנן לחולין שנעשו גורו בהו רבנן בין לקדש בין לחולין שנעשו על טהרות קודש חמש בתרייתא בקודש (דף כ"א ע"ב) חמש קמייתא דאית להו דררא דטומאה דאורייתא והא קתני התם דלית בה דררא דטומאה כדאמר התם בגמרא פרק חומר ליה דררא דמומאה היכא דלית ליה דררא דמומאה לא קתני. קשיא עלה הא דאקשינן א"ה ליחנייה גבי מעלות. ומפרקינן כי קתני היכא דאית

לאו דררא היא כלל אלא כענין קנסא משום דלא בדקה הפסידוה עונה. הכא אפילו דררא דעלמא מדרבנן ליכא דכל שהוא חששא בעלמא למפרע וי"ל דהתם דאורייתא לית להו אבל דררא דטומאה דרבנן אית להו

בין לחולין שנעשו על טהרת הקדש דאלו בהדי בתריית' כיון דליתנהו אלא וי"מ דהכא הכי פרכינן ליחנייה גבי מעלות קמייתא דאינון בין לקדש

> החמירו בהו לא קתני. היכא דאית ליה דררא דטומאה אבל היכא דלי ליה דררא דטומאה ואפ"ה הקרש נמי איתא כראמר בשילהי שמעתין ולהכי מפרקינן כי קתני בהנהר לקרש לא מצי למיתנייה דהא מעת לעת שבנדה לחולין שנעשו על טהרת

שהיו מתנסכין ממש על גבי מזבח היינו קרשי מזבח גמורין. הא ראמר שבנדה לכך צריך לשנוי כדעולא כיון שהיו עושין על טהרת הקרש על מנת צ"ל להאי לישנא דאף לחולין שנעשו על טהרת קודש לא גורו במעל"ע כדעולא דהא איכא אוכלין חוליהן בטהרת הקדש בימיו ממש אלא ודאי על על טהרת הקדש קאמרינן דאי לת"ה לא הוו צריכין בדר' לתרוצא איתמר אבל השתא להאי לישנא לקרש ולא לתרומה ולא לחולין שנעשו שנעשו על טהרת הקרש לתרוצא לברייתא רקתני לקרש אבל לא לתרומה והלשון משובש הוא לדעתי דההוא דאמרינן בשלהי שמעתין לחולין

רבי חנינא בן גמליאל מתפלל י"ח מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת. איכא דמקשו עלה וניכללה מכלל כדמקשינן בגמרא במסכת ברכות (דף כ"ט) דאמרינן כל השנה כולה מתפלל אדם הביננו חוץ ממוצאי שבתות ומוצאי י"ט שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת והוינן בה וניכללה מכלל ואסיקנא בקשיא והכא נמי תיקשי וניכללה מכלל.

ומתרצין התם כירן דאמר כל השנה כולה מתפלל הביננו מפקע פקיע ליה למכלל כמה דבעי אבל הכא כיון דלא רגיל בהביננו אלא במוצאי יום כפורים בלבד הוא דמתפלל ליה מפני הטורח אי אתי למיכלל ביה מידי אתי למיטעא. עוד י"ל התם והכא קשיא לגמרא ומיהו לא מידחי מימרא

בקשיא ואפשר הוה התם למימר ולטעמין ולא אמר. הא דאמר רב ששת בריה כמה דוכתי דיכול למימר ולטעמין ולא אמר. הא דאמר רב ששת בריה דרב אידי כי קתני מידי דתלי במעשה. פירש אליבא דר"ש קסבר האי תנא בוגרת מותרת לכהן גדול א"נ נפקא מינה לכתובה ולא לכהן תניא ומוכת עץ מילתא דתלי במעשה הוא והאי דקתני כל זמן שלא נבעלה לאו דוקא אלא שלא נטלו בתוליה בין בעץ בין באדם. א"נ קסבר מוכת עץ מותרת לכהן גדול וכתובתה מאתים ומחלוקת היא ביבמות ובכתובות. וכן הא דאמר נ"מ לנחל איתן סבר לה כר' יאשיה אשר לא יעבד בו לשעבר ואיתא בפלוגתא בפ' עגלה ערופה.

74 2

ראתה ואח"כ הוכר עוברה מהו. יש להקשות והלא כל מדות חכמים כך הם במ' סאה הוא מובל בחסר קרמוב אינו יכול למבול אף כאן מכיון שנתנו שיעור לדבר בהכרת העובר ראתה ולא הוכר פשיטא שמטמאה מעת לעת אע"פ שאח"כ הוכר בסמוך.

ריש לפרש ראתה ואח"כ הוכר עוברה בו ביום ששלמו לה שלשה חדשים מי אמרינן כי מצפרא נמי הויא היכירא ואנן הוא דלא בקאינן או דילמא גבול יש לה וא"ל מידי הוא טעמא אלא משום דראשה כבד עליה בעידנא דחואי אין ראשה כבד עליה בתמיה הילכך דיה שעתא.

וזה הלשון אינו נכון מפני שהיה להם לפרש ובו ביום הוכר עוברה ולימא נמי כיון דבו ביום חזיא לא מטמיא.

ויש לפרש אותה כפשוטה ור' ירמיה הכי בעי מיני, גבול שנחנו לה הכרת העובר מלפניו כשהיא ראשה ואיבריה כבדין והיינו משעת הכרת העובר וקרוב לו מלפניו כשהיא מרגשת בעצמה או דילמא גבול שנחנו לה הכרת העובר ממש הוא וקודם לכן אפילו בסמוך אינו מטהרתה וא"ל אף איבריה אינן מבידין עליה אלא משעת הכרת העובר ממש שאין הולד חי ומכביד עליה אלא מזמן זה ואילך וזה הלשון עיקר. גרסת ר"ח ז"ל רבא אמר רב הסדא שלשה ועשרים יום ולא פליגי מר וכו'. ופשוטה היא. והספרים גורסין בגרסת רש"י ז"ל כ' יום ופירש דלא פליגי מר חשיב ימי טומאה ז' ימי נידה נג' ימי זיבה ומכאן ואילך כיון דבעינן נקיים ימי טהרה הם ולפיכך לא מנה וג' ימי זיבה ומכאן ואילך כיון דבעינן נקיים ימי טהרה הם ולפיכך לא מנה אלא עשרים שדבר בסתם נשים שהן טמאות לנדה ולזיבה. ועוד עברו עליה ג' עונות וראתה דיה שעתה. י"מ דהא מני רבי היא דאמר בתרי זימנא הויא חזקה והא דבעינן הכא עד חלתא משום שכל שעברו עליה ג' עונות סמוך

לוקנתה הוחוקה בוקנה שדמיה מסולקין ואין ראיה זו מוציאה מכלל וקנו'
שכן דרך סליק דמיהן של וקנות מפסקת ורואה ופוסקת ישיב אינה רואה
וכשהיא רואה פעם לסוף ג' עינות עכשיו הוא שמתחלת להחזיק עצמה ברוא'
ואפילו בוקנתה לפיכך דיה שעתה בראיה זו שהיא תחלת למניין ובשנייה
שהיא שלישית הוחוקה ומטמאה מעת לעת ומתני' דקתני במה שאמרו דיה
שעתה בראיה ראשונה אבל בראיה שניה מטמאה מעל"ע התם כשקרבה
ראיתה בשנייה דאיגלא מילתא דג' עונות קמייתא לאו משום סלוק דמים
הוו ולא הגיעה זו לכלל זקנה. אבל רחקה אף ראיה שניה זקנה היא אלא
שרואה וצריכה חזקה, וזה לשון נכון.

ול"ג דוקנה צריכה להחזיק עצמה בראיות והא דקתני מתני' אבל בראיה שנייה מטמאה מעת לעת אבתולה קאי והוא דאיתמר בגמרא עלה רב אמר אכוילהו לומר שכולן ישנן בדין הזה שאם החזיקי עצמן בדמים מטמאות מעת לעת, ושמואל אמר ל"ש אלא בתולה וזקנה שישנן בדין הזה שמחזקית עצמן בראיות ומטמאות אח"כ מעת לעת, אבל מעוברת ומניקה דיין שעתן כל ימי מניקותיהן ועוברן ואפילו הן שופעות פעמים הרבה. ומיהו מתני' דקתני רבראיה אחת הוחזקה לדמים ודאי הכל מודים דלאו אזקנה קאי דוקנה הא קתני לה בבתרייתא בתרי זימני אלא בדין הזה להחזיק עצמה כשאר הנשים מעת לעת וזה פירש מדוקדק.

וי"מ אותה לרשב"ג דבתלתא זימני הוי חוקה ומטמאה מעת לעת כשור המועד מה שור המועד בשלשה זימני אתחוק, ואידך כי נגח משלם אף זו בג' פעמים הוחוקה הילכך מטמאה בשלישי עצמה מעת לעת ולהאי פי' אמרינן דמתני' דקתני אבל בראיה שני' מטמאה מעת לעת סחמא כרבי דהא

כרשב"ג. להו כרבי דלקמן תנן סתמא כרשב"ג וביבמות אמרינן וסתות ושור המועד זקנה בכללה לדברי הכל ואינו מחוור. ועוד דשטתא דוסתו' לא מוקמינן - דשוב צריכה בדיקה ומטמאה מעת לעת.

תנוקות שלא הגיע ומנה עד שתראה שתים ותהא מוחוקת לראות לדברי רבי בראשונה אלא שהיא קולא לדבריהם. עברו עליה ג' עונות חזרה לכלל עונה יתירה ושהגיע ומנה לראות כיון שצריכה בדין היה לגוור עליה אפילו וערבית, ואע"פ שעריין לא הגיע לכלל שנותיה, וכיון שלא ברקה הפסידה לדברי רבי הילכך בג' מטמאה מעת לעת שהרי היתה צריכה לבדוק שחרית תקנה לבדוק שחרית וערבית דיה שעתה. וכיון שראתה בשניה הוחוק ברואה אותן הילכך פעם ראשונה ושניה שעדיין לא הוחזקה לראות ולא היתה בכלל הגיעה זמנה לראות הרי הן בחזקת טהרה כדתניא לקמן ואין הנשים בודקות שאינה צריכה לבדוק עצמה כלל אינה בכלל מעת לעת שבנדה ותנוקות שלא עצמן שחרית וערבית וזו הואיל ולא ברקה הפסידה עונה יתירה הילכך כל קנסא דרבנן הוא כדאמרו חכמים תקנו להן לבנות ישראל שיהיו בודקות שלא הוחוקה כבר ברואה אינה מטמאה מעת לעת דטעמא דמעת לעת כעין מטמיא מעת לעת אלא בשלישית לרבי וברביעית לרשב"ג מפני שכל אשה תנוקות שלא הגיע זמנה לראות וכו'. יפה פי' רש"י ז"ל דהיינו טעמא דלא הפילה דאפשר לטמויה אבל לאחר עונות ליכא למימר הכי. הא דתניא שכיחי בה דמים והשתא הוא דאכחיש' ואיתרעי א"נ התם בסמוך לראיה דאיגלאי מילתא דלאו עובר הוא אבל הכא אכתי איכא למיתלי מעיקרא לא דהאיכא רב פפא דתריץ הכי הנח מעת לעת לרבנן ולרב פפא שאני התם וראתה אמאי [אין] מטמאין אותה למפרע לכשהפילה רוח וזו אינה קושיא אותה למפרע. ואם תשאל הרי הקשו למעלה גבי היתה בחוקת מעוברת לעת דרבנן הוא וכל שבשעת ראיתה בחוקת מהרה אין מחמירין לטמא הוה בה כלל נטמא למפרע מעת לעת שבכל ראיותיה והשיב רש"י מעת ולכל הלשונות נמי קשיא כיון שהוחוקה זו ולבסוף דלאו סלוק דמים

כשרואה עכשיו בעונו' קרי לה הכי.

ג' וסתות. דהילכתא כרשב"ג. וכן פסק הר"ם ו"ל דקטנה כתמה מהור עד שתראה דם בדם כתמה נמי לא מטמינן לאו אליבא דהך ברייתא דרבי אלא אליבא והא דאמרינן לקמן (דף י' ע"א) בין שניה לשלישית כיון דלא אתחוק

כרשב"ג אין כתמה טמא עד שיעברו עליה ד' וסתות. לראיה פעם ראשונה בדם שעדיין לא הוחוק' בה לטמא מעת לעת ולפי דבריו ז"ל ולדידן דקי"ל אבל רש"י ז"ל פי' אליבא דברייתא [דרבי] ומאי כיון דלא איתחוק כתמה מחזיקה וטמא דבכל (מראיה שניה) [מראות משניה] ואילך הוחזקה.

וחוקיה סבר כיון (דחויא) [דאלו חויא] הרי היא כשאר כל הנשים אח"כ

ראיה שניה של דלוג שהיא ראשונה לראיה דעונות. ולפי שהיא עומדת בה

[דרב גידל] פירש רש"י ז"ל דהיינו [ראשונה שאחר ההפסקה ושניה היינו]

דייקא כדאמרן. פגמים להפסקה דהא אנן לר' אלעור קאמרינן ולישנא דהדרא קא חזיא שלה לא מטמיא מעל"ת משום לסוף ג' עונות חזיא ואכתי לא הוחוקה ג' חזיא בעונות ואילך לעולם מטמאה מעת לעת. ומיהו בראיה (ג') [ראשונה] דיה שעתא כדאמרן שניה של עונות י) כיון דראיה שלישית הוא יא) מכי דשנתה כ"כ אונס בעלמא הוא. ואמר רב גידל פעם ראשונה של עונות ט) בוא דקא מנע מינה עונות ולא תהא מוחוקת לא לדלוג ולא לעונות דכיון חדא] מיניה דסר"א כיון דראתה שתים בדילוגו ושתים בעונות סלוק דמים בעונה ותרתי בעיי אהדדי איתמר ורב אשי בעא [לאפסוקי ולמפשט חדא ראשון ושני ראתה פעם אחת בעונה ובין שני לשלישי חזרה וראתה עוד ויש לפרש "הדר קחויא בעונות" [דקאי גם על] פעם אחרת בין דלוג

۲۱۶ ما۲

לחודייהו קמ"ל. מעיקרא משנינן ועוד כי מקשינן לימים לחודייהו פשיטא לימא ליה לקפיצות. ד**הימא איגלי מילתא דיומא הוא דגרים קמ"ל דקפיצה נמי גרמא ומשים** לה וסת לימים אבל קבעה לה וסת לקפיצות לחודייהו דמאי דקא אמרינן בשבת וחואי וקפץ בחד בשבא וחוא ולשבתא נמי קפצה ולא חואי מהו דלקפיצות לחודייהו תקבע וסת הכי הוה לן לתרוצי בברייתא לא קבעה אשכחן בנוסחי: לימים לחודייהו **פשיטא אמר רב אשי כגון דקפץ בחד** רואה ואפילו בשאר ימות השנה ואין פירו' זה נכון דאי מעיקרא קס"ר אלא לקפיצות והתניא. פי' רש"י ו"ל דכל יום שתקפוץ מחזיקין לה

ראכתי לא מטאי זמן קפיצה. וק"ל כיון דלימים לחודייהו פשיטא ליה וה"ה אינה קובעת לימים ולא לקפיצות לחודייהו פשיטא היא כדפרישית. הכי אלא ה"פ אלא לקפיצות בימים קבעה והתניא אינה קובעת ומתרץ

לקפיצות לחודייהו נמי דפשיטא ליה דלא קבעה כדפרישית קפצה בשבא רלא חואי מאי מהני לן פשיטא ודאי דלא תיחזי אלא בימים וקפיצה ועוד מאי קא מקשי' ומאי קא אתי רב אשי לחדותי הא מימר קאמרינן בברייתא דלא קבעה וסתות לקפיצות לחודייהו. ואי תקפוץ בשבת לא תיחזי והלכך איצטריכא ליה לאשמועינן ימים לפום מאי דקא משנינן ואדרבא פשיטא דבעיא ימים וקפיצה.

ונראה שרש"י ו"ל גורס ולשבתא קפצא ולא חזיא ולמחר חזאי בלא קפיצה ומהו דתימא איגלאי מילתא דיומא הוא דגרים ולא קפיצה דהא בקפיצה בלא יום לא חזאי וביום בלא קפיצה חזאי קמ"ל דקפיצה דאתמול גרמא לראיה דהאידנא ומשום דאכתי לא מטאי זמן קפיצה לא חזא מאתמול וזהו הנכון.

ומיהו לישנא אחרינא אמרי לה להא דרב הונא ולא ידעינן אי פליגן לישני ולמדחי' לקמא איתמר בתרא או דילמא אע"ג דלאו הכי איתמר אלא האי תרווייהו איתנהו לענין מעשה ומסתברא כיון דוסתי דרבנן לקולא נקטינן בהו והלכתא כתרי לישני ולקולא, ואחר שכתבתי זה מצאתי להרמב"ם פאסי ז"ל שהחמיר ובטלה דעתינו מפני דעתו. מתניתין צריכה להיות בודקת וכרי ומשמשת בעדים וכרי, פירש מתני' פרושי קא מפרש לה ואזיל וכיצד קתני כיצד צריכה להיות בודקת פעמים ביום שחרית וערבית ואייל וכיצד קתני כיצד צריכה להיות בודקת פעמים ביום שחרית וערבית ואע"פ שלא שמשה כלל וכיצד משמשת בעדים בודקת נמי בשעה שהיא עוברת משאר עסקיה לשמש את ביתה ומשמשת בעדים וע"כ מדקתני בשעה שהיא עוברת לשמש היינו עד שלפני תשמיש וש"מ דצריכה בריקה לפני תשמיש והעד (הג') [הב'] לפני תשמיש אי אפשר אלא לאחר תשמיש הוא ומתיש והעד לו ואחד לה אלמא צריכה בריקה בין לפני תשמיש בין לאחר תשמיש.

והיינו דאמרינן לעיל [רף ה' ע"א] שתי בריקות אצרכוה רבנן חדא לבני תשמיש וחדא לאחר תשמיש ורמינ' למתני' רקתני והמשמשת בעדים הרי זו כפקידה דהיינו עדים דקתני דאינון לפני תשמיש ולאחר תשמיש דמתני' הרי זו כפקידה דהיינו עדים דקתני דאינון לפני תשמיש ולאחר תשמיש דומיא דמשמשת בעדים דהך סיפא [רכי תריץ] נמי לעיל גבי רישא דמתני' מעיקרא [אידי ואידי לאחר תשמיש] משום דקשיא להו קס"ד לפרושי ההיא דשני עדים דבסוף קא חשיב אבל בהך סיפא דכ"ע עד שלפני תשמיש קתני רבוני עדים דבסוף קא חשיב אבל בהך סיפא דכ"ע עד שלפני תשמיש קתני וכדמפרש עלה לקמן בגמרא. מראמרינן הכא מימי פהרה לימי פומאה לא קבעא. נ"ל דאשה קובעת וסת בימי מניקתה דלא ממעטינן הכא אלא ימי קודר דידה, וה"ר אברהם ז"ל היה אומר שאין קובעת לא בימי עוברה ולא

הוא מעמא אלא משום דראשה כבד עליה וכו' כל היולדות בכלל הן. דמגר דבעיא בדיקה למהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה. פירש אע"פ שתקנו חכמים לבנות ישראל לבדוק שחרית וערבית להכשיר המהרות עוד החמירו עליהן מאם שמשו מטתן יהו צריכות בדיקה למהרות חוששין שמא ראתה מחמת תשמיש ובדיקה שניה שהצרכוה סמוך לתשמיש מאחריו בתוך שיעור כדי שתרד מן המטה א"ג באחר אחר כפירקן דכל היד קודם שתלך או שתקנח וכן הצריכו לאיש עצמו לקנח בעד ולבדוק והכל משום חומר הטהרות שרגילה לעסוק בהן ומתוך חומר הטהרות החמירו לבעלה שתהא צריכה לבדוק לפני התשמיש וכ"ש לאחר תשמיש ואע"פ שאין דעתה לעסוק בטהרות עכשיי מאחר שהורגלה לעסוק בהן והוחוקה להיות בודקת לטהרות לאחר תשמיש.

נמצא שאין כאן בדיקה מן הדין אלא שלאחר תשמיש ולטהרות והשאר מדין מגו וכיון שאינו אלא משום טהרות אינה צריכה אלא עדותו של עד כלומר שמקנחת בעד לפני תשמיש ולמחר בודקת בו אם מצאה עליו דם ממאה לטהרות ומחייבת בעלה בחטאת. אבל מותר הוא לבעול משבדקה בעד ואע"פ שאינו מועיל לו עכשיו שהרי אינן יודעין אם ראתה אם לאו זהו דרכו של פי' רש"י ז"ל.

רייקה סתם בכל מקום אלא במקנחת ורואה מה העד מעיד בדבר דאי לא משמע הכי כל הנשים בחוקת מהרה לבעליהן הן ואפילו בעסרקה במהרות אלא משמע דכל לפני תשמיש בודקת ורואה לגבי בעלה והכל ודאי משום מגו דמהרות והיינו דאמרי (לעיל) [לקמן ע"ב] אימר שמש עכרו, ז) וכיון שאינה דמה בדיקה לאחר תשמיש למהרות אף לפני תשמיש לבעלה אינה צריכה דהא ליכא מגו כך פי' הרב ז"ל. הדא מכלל החברתא איתמר. נראה דהא דרב יהודה איתמר מכללא דההוא דכיון דשמעיה רבה בר ירמיה לשמואל דאמר אשה אין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק בעסוקה במהרות וש"מ מי דכל לבעלה לא בעיא בדיקה כלל מדלא מתרץ לה לר' זירא אין לה וסת אפילו לבעלה בעיא בדיקה מ"ה דייק רב יהודה דשמעא מיניה ואמרה משמיה דשמואל דמתני' דוקא בעסוקה במהרות היא דמכלל היא דמתני' ליכא למימר [דוקא ביש לה וסת ולא] אין לה וסת ודוקא עירה כדאיתמר לקמן.

רי"מ הא דאמרינן הרא מכלל דחברתא איתמר לאו אעיקר מימרא דשמואל אלא ה"ק שמואל שמעתא דהכא לא שאנו אלא בעסוקה בטהרות,

[ואוקימנא אאוקימתא דרבה בר ירמיה] קאמרינן דאוקמתין קשי ואוקמתין בשיש לה מתני היא כל הנשים בחוקת מהורות לבעליהן. ואמ' תו במימרא דלקמן דרבא בר' ירמיה ומכללא דהך אוקימנא לההוא - מתרצין. הא דאמרינן תנ"ה בר"א למהרות אבל לבעלה מותרת ובו'. היינו

חדא מכלל חברתה איתמר אאוקמתין דעסוקה בטהרות קאמר וכי אמרינן ועוד דכל עיקר לא הוצרכה ברייתא זו לשנותה אלא בשאין לה וסת שאלו הוה ידעיון ההיא דבעסוקה בטהרות היא כדאמר רבא לקמן וכי אמרינן וכו' ועלה קתני בר"א לטהרות אבל לבעלה מותר בין בזו בין בזו משמע שעסוקה בטהרות ולאשמעינן עירה וישנה אחמר ואי לא איחמר הך לא מעמא דמשמע לן אפילו כשאין לה וסת משום דמתניתין בין שיש לה וסת

ے، با

עסוקה ואיהו נמי (אלא דלא) מבעיא שלא יהא לבו נוקפו ופורש. ור' אבא בעיא מרב הונא לאחר תשמיש ולהחמיר שלא מן הדין בשאינה בטהרות יהא נוהג חומר כעסוקה בהן ואמר לאו שא"כ לבו נוקפו ופורש, לפני תשמיש קאמר ולהחמיר על עצמו היה רוצה שאע"פ שאינה עסוקה והא דבעיא מיניה ר' זירא מר' יהודה מהו שתבדוק ותבדוק ומה בכך.

ורביה בישראל. להחמיר אין רוח חכמים נוחה הימנו מפני שלבו נוקפו ופורש ומבטל פריה מרבה לבדוק בנשים ומשובחת ולא שיהא מקום ספק לחוש להן ואף הרוצה להן שבדיקות של מהרות חומר הוא שתקנו בהן חכמים כדי שתהא היד להאריך עליהן את הדרך ומי שמחמיר על עצמו נקרא צנוע וכשר ופשטו לספיקן ווה שלא הצריכוה חכמים אלא לטהרות קולא היא לגבי הבעל שלא ופיר' הענין שהיו השואלין סבורין שבדיקות הללו של טהרות יש לחוש

נוקפו בו ופורש. לא עלה על דעתו שאפילו בטהרות לא אמרו כן ושלאחר תשמיש נמי לבו ואינן יודעין מה מצאו עד למחר ונמצא בועל על הספק ולבדוק ולראות ולדברי רש"י ו"ל לבו נוקפו בבדיקה שלפני תשמיש לפי שהיא בודקת

וסדקין ואינו סומך בבדיקת אור הנד וכל זה וכיוצא בו גורמין פדישה הן. כיון שאין אתה מחזיקה בטהורה לבו נוקפו בחששות ובחומר בדיקת חורין ולפי דברינו [במתניתין] אפי' (בבריקות) [בבודקות] ורואה לפני תשמיש

ובעסוקה בטהרות וא"ר ינאי עד זה שלפני תשמיש זהו עדן של צנועות. דפירקן דתרווייהו בני חד ביקתא אינון וכדקתני רישא דההיא ואוכל' עדן של צנועות. פי' ודאי משנתינו עד שלפני תשמיש ולאחר תשמיש קתני ודאי בא אורח וטפה כחרדל היתה ואבדה בעה. א"ר אמי א"ר ינאי וזהו אינו סבור שמחמרת אלא שבודקת משום הרגשה וחוששין כיון שהרגישה הרגישה לא בדקה כלומר דהא קים לה דכולה לבעלה לא בעי בדיקה, ווה ובשם ר"ח ז"ל מצאתי שאומרים דמ"ה לבו נוקפו דסבור אלמלא שלא

כדתנן צריכה להיות בודקת ומשמשות בעדים ופריק שאני אומר כל המקיים

דברי חכמים נקרא צנוע.

כשנאחר תשמיש לשהוחוקה בו למהרות מן הדין. לאור הגר דכיון שאין עדות בכל מקום אלא עד של מגו לא החמירו בו אסרו להם לשמש אם אבר עד זה או (שאפשר) [שאי אפשר] להן לבדוק שלישי אחר לתקן את הבית לבעליהן שכך הצריכו אותן חכמים אלא שלא שמא מחמת תשמיש ראתה והצנועות שמקיימות דברי חכמים מתקינות לאחר תשמיש ואם לא בדקו או שאברו עידיהן אסורות לשמש עד שיבדקוהו ישראל שחקנו להן חכמים להיות משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה ולדבריו של ר' אמי פיר' משנתינו שבפרק כל היד כך הוא דרך בנות

כלל אפילו לפני תשמיש. שאם רצו לשמש פעם אחרת למחר מתקינות להן שלישי שלא נשתמש בו הבית כלומר חדש ולבן, והיינו דקתני תיקון והיינו נמי לשון שלישי לומר ולאחר תשמיש כדתנן הכא והצנועות מתקנות להן שלישי אחר לתקן את ושלה בודקת בו עצמה כל זמן שהיא צריכה לבדוק דהיינו לפני תשמיש אחד לו ואחד לה שלו מקנח בו לאחר תשמיש שהרי אין לו בדיקה אחרת פי' משנתינו כך הוא דרך בנות ישראל שתקנו חכמים משמשות בשני עדים שבודקין בו לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר, ולדברי רבא ערן של צנועות לומר שבער זה הוא צניעות הצנועות ששנינו במשנתינו שער ואקשיה ליה רבא לרב אמי ופרכיה ופריש רבא הא דקאמר ר' ינאי וזהו

לתקן הבית ומהו תקונן שלא נשתמשו בו ואפילו לפני תשמיש. דבריו הכי מתרצא מתני' והצנועות מתקנות להן השלישי שהן צריכות א' ורש"י ז"ל מפרש שני עדים אחד לו ואחד לה לאחר תשמיש, ולפי

דקחני מחני' בפרק כל היד והקשו לרבי אמי הא מחניתין צריכות קתני בתרומה ועלה קתני דרך בנות ישראל וכו', ולפום הכי קתני סיפא כל ולדברי הכל משנתינו בעסוקה בטהרו' וכראוקי שמואל להא מתניתין

۲٤"W. והאי דנקט כי אתו מבי רב אורחיה דמילתיה נקט שיוצאין ובאין מערב שבת על עצמן לבדוק בשאינן עסוקות בטהרות דומיא דבעיא דר' זירא דלעיל טהורה אני והא דשאל רב כהנא אינשי דביתהו דרבנן לומר אם מחמירן כ"כ ומיהו הניח בחוקת טומאה אף ריצוי לא מהני ליה עד שישמע מפיה הוה חזיא מרגשה. וכי אמרינן דבעינן בדיקה בשוהה עמה שאינו צריך ריצוי מן הדרך דרכו לפייס ולרצות ולתבוע וכי מרצו קמה ותבע רמיא אנפשה ואי וסת. וכיון שתבעוה אין לך בדיקה גדולה מזו. פירש רש"י ז"ל דסתם הבא מתרץ דעדיף מיניה דקאמר דדוקא נקט חמרין ופועלין ואוקימנא בשיש לה ולבעלה פרושי מפרש לה בבמה ד"א א"נ דאינהו בטויי מיבעיא ליה וגמר' מדקתני סתמא ש"מ אפילו בעסוקה בטהרות הוא דכולהי סתמי לטהרות ואכתי נמי לא קים לן דאיכא חלוק בין בא מן הדרך לשוהה בעיר אלא א"ל אידך לעיל בד"א לטהרות וכל זה אינו מחוור דאיכא למימר ישנות קמ"ל איריא חמרין ופועלין אפילו עומרין בעיר נמי ועוד מאי קמ"ל הא קתני לה לה. וא"ת כשאין עסוקה בטהרות ולבעלה ואפילו אין לה וסת א"ב מאי אלא לטהרות אבל לבעלה בחוקת טהרה הן. והא שמואל במאי מוקים הגשים בחוקת טהרה לבעליהן כלומר אע"פ שהצריכוה בדיקה לא אמרן נוקפו אבל לאחר אחר בודקת קודם שתלך ותקנח ואף על פי שהוא בודק

חנינא בן אנטיגנוס. לאחר תשמיש ואפילו כשאין לה וסת לפי פירושו של רש"י ז"ל בדברי רבי עשמועה הלכה למעש' שכל לבעלה לא בעי בדיקה לא לפני תשמיש ולא משום דכיון דאין בעלה עמה לא קפדה אנפשה ואמרו להן לאו, נמצא כלל ויש לפרש דישינות בעיא מנייהו אם מחמירין בהן בבאין מן הדרך

מהרה לבעליהן לפני תשמיש. בטהרות אפילו שאינן צנועות צריכות. וכשאין עסוקות בה הרי הן בחוקת זירא משמיה דשמואל אינו אלא בבדיקה זו שלפני תשמיש שכשהן עסוקות ועצוועות בודקות אף לפני תשמיש לבעליהן וכל מה שהקל ד' יהודה וד' זו שהוא מפרש זו ששנינו דרך בנות ישראל לבעלה בשאין לה עסק בטהרות אבל מדברי הרמב"ם הספרדי ו"ל למדנו שיש לו דרך אחרת בשמועה

שמש ואינה מרגשת. נמי הקלו מפני שבחוקת מהרה הן ולאחר תשמיש חוששין שמא ראתה מחמת וטעם לדבריו מפני שלפני תשמיש אשה מרגשת בעצמה ואפילו בישינה

אלא מלבדוק בשיעור וסת ואח"כ כדי שלא תתחייבנו באשם תלוי ויהא לבו וההיא דבעיא מיניה ר' אבא מרב הונא צריך הוא לפרש שלא מנעו

> ובעסוקה בטהרות ואלו בשאינה עסוקה כבר שנינו והצנועות מתקינות וכו". דבעד זה נכרת אם צנועה היא אם לא אבל לדברי הכל מתני' צריכות קתני אלא ר' אמי פירש לומר שכל העושה כן נקרא צנועה, ורבא פירש לומר לה וזהו שאמר רבי ינאי זו עדן של צנועות לא צנועות שנשנו בפרק כל היד לבעלה לחייב בעלה שאם לפני תשמיש והלא בצנועות (הוא) [במתני' קתני] אחרת, וכן דברי ר' זירא לר' יהודה כך הן מתפרשין לי מהו שתבדוק עצמה זמן של אשם חלוי שלא יהא לבו נוקפו בביאה זו ותהא מתוקנת בביאה בריקה מ"מ שמא ראתה מחמת תשמיש אבל בשלה אפשר לבריקה זו לאחר בשלו לחטאת שאני התם דא"א בבדיקה שלא תחייבנו חטאת והוא צריך

> את הדרך. עדים אחד לו ואחד לה אפילו מעוברת ומניקה וקנה וקטנה האריך עלינו שלפני תשמיש אלא משום צנועות אבל לאחר תשמיש הכל צריכים שני ושאר השמועה פשוטה היא לפי דרכו לפיכך כתב אינה צריכה עד

> ו"ל תירץ את זה בע"א. אלא בעסוקה בטהרות ור' זירא שנאה מימרא לעצמו בלשון אחר, ורש"י לשמואל שאמר הלכה כר' חנינא בעסוקות בטהרות ופי' בשמו שאין משנתינו אמרה לעיל א"ל ההיא מכללא איתמר כראמרי' לעיל כלומר ששמע השומע שאינה צריכה ופריק מאן דמתני הא לא מתני הא, וא"ת הא ר' יהודה לה דאמר ר' זירא וכו' ומהתם ש"מ תרתי בעסוקה שצריכה ובשאינה עסוקה אי בעסוקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זימנא אי בשאינה עסוקה למה או לטמא מעת לעת ולתקן אותם כדתנן בפירקן דכל היד והיינו דמקשינן וא' לאחר תשמיש ואין עוות ותיקון אלא לחייב בעלה בחטאת ואשם תלוי עדים והן עיוותיה ותיקוניה. לפי פי' רש"י ו"ל שני עדים א' לפני תשמיש לנו עדים אלא לטהרות. הא דאמר ד' חנינא בן אנטיגנוס משמשת בשני בין ישינות ולא הזכיר משניו' הללו של שני עדים בשאין לו וסת אלמא אין ז"ל שהוא כתב בהלכות ברייתא זו דתניא החמרין והפועלין והתיר בין עירות והחכם יבור לעצמו, ודברי רבינו יצחק אלפסי ו"ל שנראין נמי כדברי רש"י אבל דברי רש"י ז"ל יותר נכונים ומוכרעים בכמה מקומות בשמועה

> דלא מתפרש להו בהריא ההיא באשה שאין לה וסת. ואמוראי נינהו ואליבא דרב יהודה והא דלא מקשינן דידיה אדידיה משום לעולם בשאינה עסוקה בטהרות ואפ"ה כשאין לה וסת צריכה בדיקה ומדברי הר"ם ז"ל שהוא מפרש מאן דמתני הא לא מתני הא לימא

תשמיש בין לו בין לה. שאין לה וסת משמשת לעולם בשני עדים א' לפני תשמיש ואחד לאחד של נכסי צאן ברול ודוקא שאינן קיימין.

ג' פעמים ותקוניה בשלא אירע לה כלום. משנתינו וכמו שפי' למעלה והי עוותיה כשהורעא לה ראיה בתוך תשמיש היינו אחד לו ואחד לה ושלה בודקת בו לפני תשמיש ולאחר תשמיש כענין ואינה צריכה כלום ועל כן יאמר בספר מלחמות ה' ג) דמשמשת בעדים והוחזקה שלא תראה מחמת תשמיש ומשם ואילך הרי היא כשאר כל הנשים ורבינו הגדול ז"ל הצריך לה בדיקה ג' פעמים עד שתהא מתוקנת

פעמים לבעלה ש"מ דכל לבעלה לא בעיא כלום כדדייקינן לעיל. לשמש עד שתבדוק ואוקי' בעסוקה במהרות ומדלא אמר עד שתבדוק ג' לא בעיא בדיקה ואפילו פעם אחד דאמר ר' זירא אשה שאין לה וסת אסורה בשאינה עסוקה בטהרות ואפ"ה בעיא תיקון ג' פעמים הא אמר כל לבעלה מחששא הא אמרה שמואל חדא זימנא דרב יהודה גופיה אמרה לעיל ואי בג' פעמים של ראיה להוציא ומחקנין אותה כשהוחוקה שלא לראות ויצתה בטהרות מוקי לה ומשמשת בעדים לעולם משום הטהרות והם מעותין אותה ואקשינן למה ליה לשמואל הלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס אי בעסוקה

להוציא ממנו פירות שאכל דמחילה בטעות שמה מחילה והכי מפרש בגמרא הוא לסמוך עליו. לא פירות ולא מזונות ולא בלאות. פירש שאינה יכולה ואילך אינה צריכה כלום, ב) זהו פי' השמועה לדעת רבינו הגדול ז"ל וראוי יהודה והא ר' זירא ואירך ראמר א) לעיל נבעלה מותרת קמ"ל דמשהוחוקה ומפרקינן לעולם בשאינה עסוקה ואמוראי נינהו אליבא דשמואל הא רב

ופסק הרב ז"ל כמאן דמתני הלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס שכל אשה. פרק איזהו נשך, ולא מוזנות שאינו משלם מה שלותה ואכלה, ולא בלאות

עילה מצא וגורש לפיכך אין חוששין לקלקול אלא שאמר משום שם רע אני זה וכן במוציא משום שם רע י"ל מכיון שלא שהה לראו' אם הדברים נראין זו שאסורה היא לשמש כלל בירוע שאין בעלה מגרשה אלא מחמת פיסול וע"י שיש בהם נחת רוח מהן מקיימין אותם וכך אמרו שם בירושלמי אבל לא התנה כלום י"ל עילה הוא רוצה לגרש שכמה אנשים נשואים לאיילנות לומר שאפילו לא התנה ולא אמר כלום יש לחוש לקלקל דבשלמא התם אם יחזיר כדאמרינן התם גבי איילנות ומוציא משום נדר ומשום שם רע ויש והוא שאמר סתם משום כך אני מוציאך ואף על פי שלא כפל הא גירש סתם כפליה לתנאיה והא נמי לההיא דמיא ולדידן נמי לא בעיא כפילא כרבנן לא יחזיר וחכמים אומרים יחזיר ואוקימנא מאן חכמים ר"מ ומשום דלא אין כאן חשש לקלקו' כרתנן המוציא אשתו משום איילנות רבי יהודה אומר מאין לך וסת אני מוציאך ואם לא מפני כן לא הייתי מוציאך ואם לא אמר כן מאיריוציא ולא יחזיר עולמית. משום קלקולא נ"ל והוא שאמר לה משום בפרק אלמנה נוונות ומה שכתב רש"י ו"ל בכאן אינו נכון והא דאמר רבי בכתובות, וכן היא נוטלת לדעתי ודעת הגאונים תוס' כתובתה וכבר פי' ומפסדת שאינן קיימים, ובשל מלוג דינה כשאר הנשים לדעת רבינו ו"ל מה שבפניה ויוצאה ודינה של זו כדין איילנות שנוטלת הקיימים בשל ברזל כתובה פטור הוא מכולם אבל הקיימים נוטלת ויוצאה שאפילו זנתה נוטלת שכתובה קבל עליו נכסים הללו כצאן ברול וקבל עליו מוונות ואין לה ועל הני הוא דמפרש בגמרא מ"ט תנאי כתובה ככתובה דמי וכיון

פרק ב כל היד

מוציאך.

ی یا یا

לאו בדין הרגשה משמע. לשמש דאלו מותרות כל הנשים מותרת כן. ואין פי' נכון בכאן דבנות הרגשה ולא מצוות. וכן פי' זו ששנינו בברייתא שלשה נשים משמשת במוך חייבות דלאו בנות הרגשה נינהו שאינן בדין הרגשה כלל לומר שאינן מרגישות טעמא תיפוק לי' משום דלא מיפקדי אפריה ורביה ושמעתי שהיה מפרש נשים דלאו בנות הרגשה נינהו משובחת. ק"ל לר"ת ו"ל למה ליה האי

ולפיכך הוצרכו בגמ' לפרש דלאו בנות הרגשה נינהו. דהא מביאה עצמה לידי הרהור ואלו היתה בה הרגשה בת נדוי היא כדלקמן מראי משובח' לפי שהיא משחיתה ואין שבח בהשחת' אפילו לנשים ועוד שאינן מצוות כאנשים ולא דינן ליקצף מ"מ לא היתה יד המרבה לבדוק יותר ואפשר לפרש דמשום משובחת קאמר שאלו היו בנות הרגשה אע"פ

אבל כל עיקר אין דינו של הרב ז"ל נראה לי שאע"פ שאינן מצוות על

אבל במקום אחר מודו ליה. הילכך גבי תרומ' ה"ל למימר שיפלוט ואע"פ דר"א אלא בדליכא עפר תיחוח ולא מקום גבוה ומשום חשש פסול המשפחות האוחו באמה וכו'. י"ל דהכי אקשינן וע"כ לא פליגי רבנן דאמרו לו עליה אבל בהשחתה כל בשר כתיב. הא דאקשי' בכולה שמעתין מדר"א דאמר כל התם מצוה אחריתי היא שנצטוו על הסירוס ואפילו מסרס אחר מסרס חייב מותרת לעקור את עצמה מה שאין כן באיש ואע"פ שקיים מצות פריה ורביה פריה ורביה ורשאי מן התורה לבמל איסור הוא בהשחתה. ואע"פ שהאשה - שמפסיד' וכן בדרב יהודה שיטה וירד חוץ לכנישתא וישתין. וי"ל דא"ל לאו

ליה דתניא הקורא לחבירו עבד יהא בנדוי. בנידוי ואמרי' עלה בקדושין באומר לו עבר אתה ההוא שמותי משמתינן ועד שנדוהו אינו מנודה, וראיה לדבר דקאמרינן הקורא לחבירו עבד שיהא בא שהוא מנודה בעצמו בנדוי דרבנן של רבותינו אלא שב"ד מצווין לנדותו כיצד מברכין (מ, א). הא דאמרינן במקשה עצמו יהא בנדוי. פי' בתוספות פלוגתא היא אלא בשואלין לפרש להן היו. וכן נמי משמע במס' ברכות פ'

לעד שלה. דילמא דם מאכולת הוא. פי' רש"י ו"ל רעל עד שלו פריך ומיהו ה"ג קשיא הא דמכף הא דלא מכף ואלו בשאר דברים רובן רשעים וליסטים. וליחוש להו וכן פי' החמרים יש מהן צדיקים ויש מהן רשעים בדבר הזה קאמר כשרים וצדיקי' גמורים בכל דבר בחמום ובשאר דברים ואגב אחריני נקט אחריהם. והא דמדכר הכא הספנין ואע"ג דליתנהו ברכיבה לומר שהם הוה, א"ג הכא רוכבי גמלים ורשעתם משום חמום זה התם גמלים שמחמרים הגמלים כולן כשרים התם במילי דעלמ' ולבן לשמים הכא רשעים בדבר הא דתניא רוכבי גמלים כולן רשעים. ובשלהי מס' קדושין אמרינן

מיד לפני תשמיש ומצאה טהור יש לספק ולא מחוור. בבדיקה. וי"ל בעלמא ודאי לא חיישינן משום דלא שכיח אבל מתוך שבדקה ולפיכך הקשו מקצת המפרשים א"כ אין לך אשה שנטמאה בנדה

מאכולת שעל השמש נכנסת עמו וכ"ש בפני עצמה. עקבו א"נ שמא על השמש היתה מאכולת ועמו נכנסה ופריק דחוק הוא ואין יש לחוש שמא בשע' בעילה דחקה ונכנסה והשמש הרגה ושפך דמה עד שהוא סתום מלכנוס ואם נכנסה מתה היא ואין דמה יוצא ממנה אבל כאן וי"ל שלא בשעת בעילה ממש ודאי אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת

והורגה (ובמעורה) [ובמעוכא] דשמש אין לתלותה כיון שלא נמצא על שלה. למאכולת דרוב דמים מצויין בנשים ואין קנוח העד נמי ממעך מאכולת נדה בשלו היה נמצא בשלה נמי. אבל בשלה בבדיקה דעדים לא חיישינן בשיעור וסת ומצאה טהור והוא מצא יש לחוש למאכולת שאם היה דם ובתוספת אמרו דעל עד שלו דוקא פריך משום דכיון שבדקה היא

אע"פ שיהא אחר בעילה זמן מרובה קודם קנוח טמאין ואמאי ליחוש שמא אבל עדיין אני תמה על עד שלו דלא יהבו ליה רבנן שיעורא אלא

> שנמצא נמי על הירך בין שלא נמצא אלא על הער טמאה נרה. דלא שכיח קרוב הוא יותר לתלות בעד לטומאת נדה ולא בירך הילכך בין ואי הוה בירך נמי כתם הוא וממא וכיון דאיכא ספיקא דירך גופיה ועוד ופירושו שמצאת עליו על העד דליכא למיתני אלא דילמא דם בירך הוה ביריכה ולמחר מצאת עליו דם. גרסינן בכולהי נוסחי וכן מצינו בשם ר"ח. להתקנח (במקום) [ממקום] ששוכבת עליו לזה. בדקה בעד הבדוק לה וטחתו מועט הוא ואינו מתקלח מן הסדין אלא נבלע הוא בו מהכ"ש שא"א לו באה עליו ואין לחוש שמא נרצפה על הסדין וממנו נתקנה בו שדם מאכול' לדחוק ולומר שכל קודם קנוח כיון שעדיין שכבת זרע לחה אין המאכול' מאכול, הוא שבאה עליה אחר שבעל שהרי אינו אלא ככתם בעלמא ויש

> נמי טמאה נדה כיון שנמצא אף בער. שאלמלא על הירך הוה לא נתקנח לגמרי ממנה אלא אפילו נמצא על הירך לעולם כשנמצא אף על העד וכשלא נמצא על הירך כלום פשימא בעד הוה הירך וכי מפני שהוטח ממנה דם נקל ויש להעמידה בשאבד עדה. וי"ל היה ואין לטמא אותה נדה ואם דוקא כשנמצא אף על העד למה לי מציאת מחוורים שאם העד נמצא ואין עליו כלום נראה ודאי שדם יבש על ירכה ורש"י ו"ל גרס ונמצ' עליה דם ופירש על יריכ' של אשה ואין דבריו

> אליבא דהלכתא וזה דעת הראב"ד ז"ל. משוך טמא בכל שהוא דלא גרע מהניחתו תחת הכר וכן בפרק הרואה כתם שיעורא דנפקא ליה מחשש מאכולת טמאה נדה ואפילו לר' חייא ואם היה לחטאת ואשם הקשו למעלה וליחוש דילמא מאכולת הוא. ומיהו כיון דאיכא מאכולת הוא שאפילו בקנוח של שיעור וסת ואח"כ שהדבר קרוב ואפילו ולדברי הכל אף בזה צריכה כגריס ועוד שאלמלא כן חוששין שמא דם

ולפי גרסת ר"ח ו"ל י"ל כמו שנמצא על העד ולא על הירך כלום

שאם מאכולת נרצפה שם בתחלה על הירך נמי היה נמצא ומשהוטח העד על הירך מקום (דחוק) א) הוא אצל מאכולת אלא מקנוח היה דם ונבלע בעד ולפיכך לא הוטח ממנו על הירך כלום. וכן נראה מלישנא דגמ' דקא מקשה ר' חייא בסמוך אף אתה עשיתו כתם אלמא אין לך שצריכה שיעור כתם וטמאה נדה אלא זו לדברי רבי. בדקה בעד שאינו בדוק לה. פירש בתוספות כגון שהומינה פקולין או צמר נקי ולבנים אלא שלא חזרה וראתה בהן סמוך לבריקתה אם יש עליהם טיפי דמים מן מאכולת או משאר דברים הא בבגד שאינו בדוק כלל לא אמר ר' טמאה נדה אטו לקחה בגד מן האשפ' וקנחה בו מי מטמא רבי נדה.

ולמד על זה. שלא שהת' כשיעור הוה אלא בדקה עצמה על המטה טמאין מספק בא זה אמר אם ירדה מן המטה וברקה אין בועלה טמא שוהו אחר זמן הא כל זמן אגמו שהרי כל מעת לעת כך הוא נדון בין לרבנן בין לר' עקיבא אלא כך ואינה מטמאה את בועלה והאי דפריש תנא האי שיעורא לא ללמד על דין מן הספק כדי שתרד מן המטה ותבדוק שזהו אחר כך שמטמאה מעת לעת שיעור אחר זמן מה הוה. והדר תני איזו אחר של שיעור זה שאינן ממאין תנן נמצא על שלה לאחר זמן ממאים מן הספק ופטורין מן הקרבן ולא פי' וחסורי מחסרא וה"ק ול"ג אלא רב חסדא פרושי מפרש לה למתניתין הכי או תחת הכסת. ופריק רב חסרא דה"ק איזו אחר זמן וכו' פי' רש"י ז"ל אינו אלא שתקח העד ותבדוק דקס"ד סתמא כשאין עד בידה אלא תחת הכר מתחת הכר או לתחת הכסת ותמול עד ותבדוק בו דאלמא שיעור אשם תלוי ותבדוק והכי מוכחא שמעתא והיינו דאקשי' מדתניא כדי שתושיט ידה הוא ומאי פניה שלמטה ומאי הדחה בדיקה כלומר כדי שתרד מן המטה מצויין בו. הא דתנן כדי שתרד מן המטה ותדיח את פניה. לישנא מעליא כלל ממאה דלא דמי לחלוק דכיון שבדקה בו ממש רגלים לדבר דרוב דמים מן השוק סתם מהורה לבעלה. והראב"ד ז"ל סובר דבעד אפילו אינו בדוק וחלוק וכל שלא היה בדוק כלל אפילו לרבי טהורה לגמרי אפילו לקחתו

> אבל לדברי רש"י ו"ל שאומר חסורי מחסרא וה"ק בהדיא איזו אחר זמן כדי שתושים ידה ותמול עד ותבדוק לא הוה תו למיתני כדי שתרד מן המטה ואפשר לתרץ לו שבא לפרש שלא תעלה על דעת שבדיקת ראשונה שלאחר זמן ראשונה כשירדה מן המט' היא לפיכך פירש שתיהן ואמר שאלו ירדה אחר אחר הוא וכ"ש לדברינו דמחוור טפי לומר שפי' אחר אחר ללמד על אחר הזמן הראשון ושלא ליתן בו מקום לטעות.

וברי שאינו בדוק כלל לא אמר ר' טמאה נדה אטו לקחה בגד מן האשפי (נאי) [ועוד אני] אומר כיון שהצריכוה בגדים ועוד הרידינו כסדין מעת לעת פירש ולפיכך אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכך אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכך אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכך אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכך אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכך אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכך אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכן אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש ולפיכן אין אחם חוששין לפרש אחר ומן שהרי כל מעת לעת פירש למער היוע היוע היוע הוענים ואמר להם מעענו לבי שיור בדיק משי מענו להם מעענו לבי שיור בהי מרשי הריה מון המטה ותברים מעענו לבי שיור בהי היוע אור המטה ותברים וה כלומר כל ששהתה וברקה לא שהתה שיעור שות מביה מון המטה והכל מעןם שפי אחר לא פירש באחר ומן דבר אחר אלא כל שלא שהתה הברי מהתה ביי שללא מהתה הבי שחים היועד מן המטה ותבים אלא שהתה הבי שחים ומון דבר אחר אלא כל שלא שהתה הבי שהיו הביל מעןם שפי, אחר לא פירש באחר ומן דבר אחר אלא כל שלא שהתה הבי מון המטה והביק מעום שפי, אחר לא פירש באחר ומן דבר אחר אלא כל מעינו שהיי והיכל מעןם שפי, אחר לא פירש באחר ומן דבר אחר אלא כל שלא שהתה הביים היבין המטה והביק מענו שהיי בי ממש התה בי שור בי מרש היבי היבים היבים

נאלשינן לרב אשי אמאי קא מטהרי רבנן בברייתא ביורדת מן המטה
ואקשינן לרב אשי אמאי קא מטהרי רבנן בברייתא ביורדת מן המטה

דף מו

ואין בהם ממש.

ואמרו שכן נמצא במס' גדה בירושלמי ואמר רב הונא דכי מצאה תוך ימי עונתה לא בעיא בדיקה אנא שלא הגיע ימי וסת אבל הגיע קודם ביאתו מן הדרך אסורה וסתות דאורייתא הלכך אסורה עד שתאמר לו בדקתי בשעת

הוסת עצמו וטהורה אני ורבה בר בר הנא אמר אפילו הגיע עת וסתה מותרו' וסתות דרבנן שהם הצריכוה לבדוק בימי וסתה שמא תראה.

ומיהו היכא דבעלה לא היה בעיר ולא ידעינן אי בדקה אי לא בדקה לא מחזקינן לה בטומאה. ואע"פ דאמרינן לקמן תבדוק ומשמע דאסורה עד

אומרת לו כלום ולא הוא תובעה כנ"ל לפי פי' רש"י ז"ל והוא נכון. תפתר בשוהה בעיר ולשהות עמה בין עירה בין ישינה ואף ע"פ שאינה מהורה מ"ה מותרת. והא דאמר ר' יוחנן בעלה מחשב ימי וסתה ובא עליה א"ג כיון דלא ידעינן תולין שמא בדקה ומצאה טהור או שלא ראתה והיתה לחששא דוסתו' כדמהניא לבדיקה דמהרות בפירקין קמא דתרווייהו מדרבנן. בבא מן הדרך הקל כיון ראיכא תביעה אין לך בדיקה גדולה מזו ומהניא וראי בההיא דחוקה נמי קיימא עד שתאמר בדקתי וטהורה אני א"ל הכא שתבדוק וכיון דכי לא בדקה מחזיקן לה בטומאה עד שתבדוק כי לא ידעינן

דיה שעתה בוסתות ולא אמרו כן בעונות. וסתו' דרבנן מסולקת דמים היא אפילו מעונות עד הוסת תדע שהרי אמרו אבל ודאי הגיעו ימי עונה ולא הגיע ימי הוסת אינה אסורה דאפילו למ"ד כלומר שאם עבר עליה עת וסתה כיון שאין אנו חוששין לוסת נחוש לעונה יש לה וסת אינו חושש לוסתה כדאמרן ומיהו חוששת לעונה אחר הוסת חוששת לוסתה ולא לעונה אין לה וסת חוששת לעונה ולרבה בב"ח אפילו ממנה עד זמן וסת (לכן נראה) דרב הונא אמתני' קאי ולדידיה יש לה וסת הגיע עת וסתה היאך נחוש לעונה והלא כל שיש לה וסת קבוע דמיה מסולקין אלא בוו שפי' ימי עונה לאשה שיש לה וסת אינו מחוור שכיון שלא

וטבלה ושוב אין לה עונה עכשיו דכולהי ספיקי נינהו ולקולא ולא החמירו רחוק שאפשר שטבלה והעונה קרובה תולין להקל שמא בשעת הוסת ראתה סופרת היא בעצמה רוב פעמים הילכך מותרת ומסתברא נמי שאם היה הוסת מחשב ימיה ובא עליה דהא מ"מ תרי ספיקי נינהו ואע"פ שאינו בעיר נמי ושיש לה וסת חוששין לימי עונה שאחר הוסת ואפילו בבא מן הדרך ובכולן נמצא עכשיו לדברינו כל אשה שאין לה וסת בעלה חושש לימי עונתה

> נמי בוסת תולין. זהו מה שנ"ל. לא תראה לעולם לפיכך תולין בעונות וחוששין להן אבל אם בא לתלות בעונה יותר מן הוסת מפני שהיא חמורה אלא מפני שא"א לנו לומר שהאשה

> לעונו' כשאין לה וסת אבל לחוש לשניהם כאחד אין לנו. כרבי יוחנן וזו דרך טובה להחמיר לענין מעשה ונמצא חוששת לוסת וחושש' שאין הוסת יוצא מחוקת טומאה (נהי) [ער] שתבדוק כדלקמן ופסק הלכה דוסתו' דרבנן (בפי') [צריכה] חשוב ימים לטבילה ואפילו לבא מן הדרך והראב"ד ו"ל כתב דהא דרבה פליגא אדר' יוחנן דלר' יוחנן אע"ג

> ונראה שהם ז"ל מפרשים תוך ימי עונתה היינו עונת וסתה לאפוקי יום שלא בעונת וסתה ואינו חושש שמא נדה היא. אף הוא לא הפריש בכלום. כשיבא אינו צריך לשאול ואפילו מצאה ישינה הרי זה מותר לבא עליה הגיעו. והר"ם תלמידו ז"ל כתב הלך בעלה למדינה אחרת והניחה מהורה נשיהן להן בחוק' טהרה ולא חלק בין הגיעו ימי עונה ועת הוסת לשלא אבל תמהוני על רבינו הגדול ו"ל שכת' זו ששנינו חמרין ופועלין וכו'

> וסת קיימא האידנא. הוסת או שיתלו להקל לומר שמא עקרתו וקמ"ל דבעי מיחשב דלא בעונת עונה עצמו ודלא שתעלה על דעתך שבבא מן הדרך לא חששו אף לעונת

> ראמר רבי אושעיא וכו' במסכת ע"א שמעתיה (מא, ב) ושם פירשתי. תבדוק תפתר לטהרות וזו קולא גדולה טוב לפני האלהים ימלט ממנו. הא ולא מיחשבי ולא בדקי בין עירות בין ישינות והא דתניא ר' יהושע אומר ורב הונא בריה דר' יהושע דפ"ק דכי אתו מבי רב לבתר וסת ועונה אתו כרבה דאמר מותרת דסוגיין וסתו' דרבנן ומסתייעי מאינשי דביתיה דרב פפא והם עוד סבורין דר' יוחנן דאמר מחשב קסבר וסתו' דאורייתא והלכתא

דף מז

מעמא משום דלמ"ד וסתו' דרבנן אע"ג דליכא חרדה טהורה לגמרי כיון דאורייתא ולא אמרי' כי איכא חרדה טהורה כי ליכא חרדה תבדוק היינו מסלק' את הדמים טעמ' דאיכא חרדה הא ליכא חרדה טמאה אלמא וסתות זו שאמרו אף אנן נמי תנינא לר"נו דוסתות דאורייתא מדקתני שחרדה מהורה ואין דנין אפש' ממי שאי אפשר וסתו' דרבנן ובאפשר תקנו וכן מעמא דמילתא דאע"ג דאמרינן תבדוק הכא כיון דלא אפשר לה למיבדק הא דתניא הרואה דם מחמת המכה אפילו בתוך ימי נדותיה טהורה.

שלא היה יכולה לבדוק בשעת הוסת לא הטריחו עליה לבדוק אחר כן כלל. ומיהו יכולה היא לבדוק באותו שלפני תשמיש זה לפני תשמיש אחר חוץ שפירשתי בפ"ק לרעת הרב ו"ל, ולשון צריכה נראה כן מדלא קתני צריכים א' לפני תשמיש וא' לאחר תשמיש ולמחר בודק בשניהם ולא עכשיו כמו ב"ש אומרים צריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש. פי' רש"י ז"ל מאיר שאם היתה במחבא טהורה הא לא היתה במחבא מודה דטמאה. מתני?: בדר"מ וארישא סמיך דקתני הניע שעת וסתה ולא בדקה טמאה ועלה א"ר דמים הבאים בזמנן ואינו נכון (לא) [ועוד] אמרו דסיפא נקט דקתני לה ובתוספות מפרשים דדייק לה מלישנא דקתני מסלקת את הדמים משמע

מן הצגועו' ששנינו למעלה אבל עד שלאחר כל תשמיש ותשמיש צריך לבן וכיון שזה צריך לכל הנשים קתני נמי שלפני תשמיש שדרך הצנועו'.

ואינו מחוור. ועוד ק"ל אמאי לא תנא צריכי' שלשה עדים וליחשוב נמי א' שלו אבל נראה שכל מקום ששנינו שני עדים א' לו וא' לה.

וכך פי' משנחינו לפי דעתי צריכה שני עדים א' לו וא' לה שלה בודק בו לפני תשמיש ראשון ורואה מהרה ומשמשת ואח"כ מקנח' בו לאחר תשמיש מקנחין היא ובעלה בשני עדים אחרים ומניחין אותן עד למחר שמא מחמת משמיש ראתה וזו הבדיקה אינו מועלת להם [אלא] למהרות חוץ מבדיקה שלפני תשמיש ראשון שהיא אף לבעל לפיכך בודקת ורואה מיד לאור היום בין השמשות או לאור הנר אם התחילה משחשיכה לגמרי ואפילו לב"ש עד שלפני תשמיש ושלאחר תשמיש עד א' הוא שאפילו הצנועות עצמן לא נהגו צניעותן אלא בעד שלפני תשמיש מתוך שהוא נקי ומיפה כל שהיא נהגו צניעותן אלא בעד שלפני תשמיש מעוך שהוא נקי ומיפה כל שהיא נירת נו אינן רוצות שיהי' בו לכלוך אפילו שלפני תשמיש אחר כדי שתהא בדיקתן מעולה לגמרי אבל של אחר תשמיש ששכבת זרע רבה עליו [אין בין עד חדש לעד] מבדיקה ראשונה כלום.

והיינו נמי ראמר או תשמש לאור הנר ותברוק בו רבעד שלאחר תשמיש לא בעינן לבן אלא שצריך שירע אם דם שעליו מתשמיש ראשון או מאחרון היה כדי לחייב עצמה ובועל' לידע אם טמא משום בועל נדה ולעולם לפני תשמיש [א"צ בדיקה] שלא בעי ב"ש בדיקה אלא לפני תשמיש ראשון בלבד שהרי דיה בדיקה אחת לעונה אחת ולא הוצרכו הללו שבין תשמיש לתשמיש אפילו לטהרו' [אלא] מפני חשש רואה מחמת תשמיש הילכך דיה בבדיקה שלאחר כל תשמיש ותשמיש.

ועוד שכיון שהיא משמשת והולכת בודק' שלאחר תשמיש זה שהיא לפני תשמיש זה דסמוכין הן וב"ה אומרים דיה שני עדים כל הלילה אף אלו א' לו וא' לה שלה עולה לפני תשמיש ראשון שבודק' ורואה ולאחר תשמיש אחרון ושלו לאחר תשמיש אחרון שכיון שאף לדברי ב"ש אין בדיקו' הללו אלא לטהרו' ולאחר תשמיש דיה בסוף.

רלא יקשה עליך צריכה [פי' ולא תנן צריכים] לשון שאמרנו שהרי בר שנינו דרך בנות ישראל משמשות בב' עדים ואע"פ שא' לו ולה אמרו דרך בנות ישראל ובני ישראל משמשין.

והר"ם הספרדי פי' שאף ב"ה מצריכים לבדוק לאחר כל תשמיש אלא

שירין באותן שני עדים כל הלילה. גמרא אמרו להם ב"ש לדבריכם. כיון שאתם מודים בבדיקה שלאחר תשמיש משום שמא ראתה מחמת תשמיש הוה נמי בבדיקה בין תשמיש לתשמיש שמא תראה טפת דם כחרדל בביאה ראשונה שבא אורח מחמת תשמיש ותחפנה שכבת זרע בביאה שנייה ושוב לא תמצא בעד שלאחר כל התשמישן אמרו להם ב"ה א"כ אף מתחלת ביאה לסוף ביאה ניחוש כן ויכולין היו ב"ש לומר שאין דנין אפשר מא"א אלא גדולה מזו אמרו שאינו דומה וכו".

ולדברי הר"מ ז"ל צריכין לפרש תראה מיפה דם כחרדל בעד של אחר ביאה ראשונה ותחפנו שכבת זרע לאחר ביאה שנייה ואמרו להם ב"ה אף לדבריכם שמא בקנוח ראשון עצמו נמוקה הטפה ובטלה בשכבת זרע.

תשמיש לאור הנר בכל בדיקה של בעל. תרע אם ראתה כלום מחמת תשמיש זה אסורה לשמש עד שתבדוק לפני או שהיתה דעתה שלא לשמש כל הלילה ומכיון שאין מוכיחה קיים ולא תשמיש ופשוט' היא, ולדברינו כגון שהחמירה ובדקה לאחר תשמיש ראשון בדקה בער ואבד אסורה לשמש עד שתבדוק. לדברי רש"י ו"ל בעד שלפני שבת אמר ר' יוסי ה' בעילות בעלתי ושניתי, ואין סוגיא מתחוורת בפי' הזה. בלא בדיקה הא בבדיקה מותר אפילו לחסיד שבחסידים מדאמרינן במס' של עניים נשואות למקרא מגילה וכו' ובתוספות מפרשים לא יבעול וישנה בזה תניא נמי הכי שאינו לראיה ממש בפרק קמא דמגילה מפני שעיניהם הכי לא שהוא לבעל נפש אלא שהוא דוקא לטהרות ולא לגבי הבעל וכיוצא בחששות הללו שום ספק אלא חומר של טהרות הוא. והא דאמרי' **תניא נמי** לבית הספק אפילו לבדוק ולהניח דזה לא יועיל לגבי הבעל ודבא אמר שאין מחמת תשמיש ומניחים העדים עד למחר הילכך בעל נפש לא יכניס עצמו וכו' אלא ה"ק כיון שאע"פ שבדקה לפני תשמיש חששו כולם שמא ראתה קמא כל לבעלה לא בעיא בדיקה ושם הביאו בדייתא זו בד"א לטהרות יבעול וישנה. לא שהוא סבור שמשנתינו לבעלה שהוא עצמו אומר בפרק הלילה מ"מ לשון תראה מתפרש לנו יפה. הא דאמר ר' זירא בעל נפש לא ותשמיש ולראו' בעד כדברי ב"ש וב"ה אינה צריכה בדיקה כלל עד סוף כל ב"ה ולפירושו עדיין המשמשת לאור הנר צריכה לבדוק ולאחר כל תשמיש או תשמש לאור הנר ומשמע דמשמשת לאור הנר אינה צריכה אלא כדברי עלשו ללשון רש"י ממה ששנינו צריכין ב' עדים על כל תשמיש ותשמיש ומצאטי בתוספו, שפי, כדבריו בשמו של ר' שמואל רומרוגי ז"ל והם

ואקשינן אלו קנחה בו ואיתי' מי לא משמשה אע"ג דלא ידעה הא

אפילו ב"ש דמחמרי שרו לבדוק ולהניח ולשמש והאי דאקשינן הכי ולא אקשינן מדב"ה דלא מצרכי בדיקה זו דמי מדמי מקשינן דאלו התם דיומא משום קולא דבעל הוא שלא להטריח עליו בין תשמיש לתשמיש אבל מכיון שבדקה דנמלך צריכה היא בדיקה ממש לאור הנר.

ראתה לאחר תשמיש זה ולא תרע למחר הילכך אף לבעלה אסור' משום

מגו של טהרות וכן נמי לב"ה דלא מצרכי הך בדיקה מוכיחה בעד שלאחר תשמי' אחרון ואין חוששין לנימוק אבל זו כבר נחקנח הדם בזה ואבד הילכך אסורה עד שתחזור ותבדוק עכשיו לפני תשמיש דבהכי ודאי מותר' שא"א להחמי' עליה יותר מכאן לא יהא זה חמור מן הוסת שאם בדקה ומצאה מהור טהור. ואפילו לטהרות עצמן אם בטלה בדיקה של עונה אחת כגון של שחרית או של ערבית בודקת עכשיו ועוסקת בהן וכן בבדיקה של אחר תשמיש בין לטהרות בין לבעלה.

١، ١٠

הא דאמרינן **רבה בר רב הווא מקרקש זגי רכלתי.** פ' רש"י פעמונים תלויין בכילה שסביב מטתו ומקרקשן בעת תשמיש לסור בני ביתו ואין זו דרך צניעות אפילו לקלים אלא כדי שיבריחו העכברים והתרנגולים היה עושה וכעין עוברי דרידכי ופרוחי היא.

ובספר הישר מפריש דוגי מין דבורים הם כדאמרי בבכורות דבש הגוין וצירים או גוין וצרעין, ועוד שאף לשון קרקיש אינו על הפעמונים שפי' רש"י ו"ל. הא דאמרינן לצפרניםילא אמרן וכר'. ואסיקנא ולא היא לכולי מילחא חיישינן מדגרסינן פ' ואלו מגלחין ר' יוחנן שקל טיפריה בשיניה וורקינהו בי מדרשא ואקשינן עליה היכי עביד הכי והחניא וורקן רשע ופריק אשה בבי מדרשא לא שכיחי וכ"ת דילמא כנשי להו לבראי הואיל ואישתני אישתני אלמא שאפי' בלא גנוסטרי ודירה בלחו' אסור. הא דאמר אביי כגון שהעבירה על אויד התנוד. חדא מחרי טעמיה נקט דה"נ אפשר לאוקומה שהעבירה על אויד התנוד. חדא מחרי טעמיה נקט דה"נ אפשר לאוקומה בגון שנטמא באהל המת א"נ בהיסט הזב וזבה וכל המטמאים במשא. חינוק הנמצא בצד העיסה. פירש רש"י ז"ל בחינוק שאינו ודאי טמא אלא שרוב הנמצא בצד העיסה. פירש רש"י ז"ל בחינוק שאינו ודאי טמא אלא שרוב הינוקות מטפחין באשפה ושרצים מצויין שם ובצק בידו שנגע בעיסה.

וזה הפי' אינו נכון שאם ודאי נגע בעיסה למה אין שורפין תרומה הרי רוב זה כרוב שליא שעשאוהו כודאי דהתם נמי א"ל דרוב שליא בולד ומיעוט בלא ולד ובית זה בחזקת מהור עומר סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא דלא שרפינן עליה תרומה אלא כיון דשליא בבית הוא אין חזקתו של בית הוא כלום אלא הרי הבית כשליא ורובא ומיעוטא ובתר רובא אזלינן הוא נמי בתר רובא אזלינן.

אבל הפי' הנכון שבתינוק ודאי טמא נחלקו דכיון שנמצא בצד העיסה והבצק בידו אמרינן רוב תינוקות מטפחין בעיסה ומיעוטן אין מטפחין ועיסה וו בחוקת טהורה עומדת סמוך מיעוטה לחוקה שהרי שתי המדות הללו

> מחזיקין מהרה לעיסה לומר שלא נגעה בה תינוק וממקום אחר היה לר הבצק או אדם אחר נתנו לו ומעולם לא טפחו לבצק הזה בעיסה מה שאין כן בשליא שאי אפשר לצרף חזקת הבית למיעוט שליא שאין חזקה זו מלמדת שאין עם השליא ולד אלא הבית כשליא עצמה ואין חזקתה כלום שהרי נגעה ונעשית כמוה אבל בעיסה ותינוק שאנן מחזיקין שלא נגע תינוק בעיסה.

> ואיפשר שאף לדברי רש"י ו"ל לא בשנגע אלא שהבצק בידו ואף על פי שחוקה הוא שנגע עריין חוקת עיסה במקומה כיון שלא נגעו ודאי בפנינו ואין זה נכון ומפורש הוא בירושלמי בסוף קדושין רוב הינוקות מטפחין בעיסה וכבר פירשתי זה בפרק כיסיי הדם והאי דלא מטמינן ברשות היחיד רעת לשאיל הוא ואלמלא הרוב טהור הייא וכן שליא אין דינה לשרוף אלא משום רוב דאפילו ברשות הרבים מטמינן מדקתני שאין שליא עמה ולד הא משום רוב דאפילו ברשות הרבים מטמינן מדקתני שאין שליא עמה ולד הא בבית ממש טמא אפילו בספיקא דהוה ליה ספק שרץ ספק צפרדע. הא בבית ממש טמא אפילו בספיקא דהוה ליה ספק שרץ ספק צפרדע. הא מדקתני מתניתין דשועה מטבילין אותה צ"ה טבילות שמחמירין עליה כל מדקתני מתניתין דשועה מטבילין אותה צ"ה טבילות שמחמירין עליה כל ה"ל ספק ספיקא ספק זמן טבילה היום ספק אינו זמן ואת"ל הוא ספק אינו ה"ל ספק ספיקא ספק זמן מבילה היום ספק אינו זמן ואת"ל הוא ספק אינו היי בטבילה בומנה מצוה אפילו דתרי ספיקי אי נמי בחד ספיקא בספק לידה בלל.

ופריק דילמא לא תיובתיה ולא סייעתיה דכיון דאיכא רוב הולכין אחריו אפילו בתרי ספיקא להחמיר ואפילו לכתחלה אבל להקל לא עשאוהו בודאי.

ויש אומרים מפני שהצריכוה למיטבל בשבוע ג' משום יולדה דווב וספיקי טובא נינהו שמא ילדה שמא לא ילדה ואם תמצא לומר ילדה בזוב

אימר עלו לה ימי שבוע שני לספירה אם הרחיקה לירתה ואינו נכון דהשתא נמי דהויא ודאי הויין ספיקות טובא אלא סלקא דעתך דבספק לידה לא מחמרינן בטבילה בומנה. אלא למעוטי רובא דרבי יהודה. פירש דאפילו לרבי יהודה לאו רוב גמור הוא לשרוף אלא לחלות, וק"ל דהא איתותב ההוא לישנא ואסיקנא דבאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם קמפלגי ובפיר' רש"י ז"ל אפילו ללישנא בתרא דר' יוחנן דאמר טעמיה משום דאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם אפילו הכי טעמיה דר' יהודה משום רוב דברוב פתיחת קבר איכא דם ולא עשאו ברוב זה כודאי דכיון דאין עמה דם איתרע ליה.

וק"ל דהא אוקימנא לר' יהודה כרבי יהושע דמשוה ליה חדא ב) דאמר מביא קרבן ונאכל דאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם וא"ל סבר לה כרבי יהושע לחלות ולא לשרוף, ויש לומר דמאן דמתני בשלשה מקומות מתני ההוא לישנא קמא

דר' יוחנן דמוקי פלוגתייהו דר' יהודה ורבנן בשאינה יודעת מה הפילה. וכן עיקר שאלמלא כן לא הזכירו בגמרא כאן לשון ראשון שהוא מעות במקום עיקרו.

בוף ים

הא דתון עמוק מכן שמא דיהה מכן שהור. פירש רש"י ז"ל עמוק יותר שחור דיהה שנדחית מראיתו ואינו שחור כל כך.

ושמעתי שה"ר שמואל ז"ל פירש בהפוך עמוק שאינו שחור כל כך

דיהה שחור יותר מכן.

והכניסו במחלוקת הזה מה שאמרו לענין נגעים בהרת עמוקה כמראה חמה עמוקה מן הצל אלמא לובן הוא העמוק, ועוד מזה מש"כ כזית ובופת וכעורב טהור וזהו דיהה וכדיו וכעובה ממא וזהו עמוק והוא ז"ל שיער בדעתו שהעורב שחור יותר מהעובה ועוד שהדיו שהוא עמוק זהו הדיו עצמו והשחור השנוי במשנתינו הוא חרותא דדיותא והוא שחור יותר מן הדיו עצמו.

וכל אלו דברים בטלין הם שהמראה חוק באותו גוון הוא נקרא עמוק בכולה גוונים והחלוש באותו צבע הוא הדיהה ממנו כדתנן עבר או שדיהה הרי זה כתם והזית והעורב שחרירותן מבהיק ושל ענבה משחיר ובוהק ג) וכן הדיו הלחה שכותבין בו ונשתהא כוהה יותר (מקום לו) מהחרת השניי במשנה וכי היאך יעלה על דעת במונג דשנינו (שלשה) [שני] חלקים מים ואחד יין שהעמוק מכן והוא הלבן שיש בו שלשה חלקים מים ואחד יין ממא והדיהה או דיהה דדיהה שאין בו אלא חלק אחד מים וחלק אחד יין מהור והלא אדום גמור הוא וקרוב למראה דם יותר מן הראשון כפלי כפלים וכל שכן באדום עצמו שהוא כדם המכה שהמלבין בו מהור והמתאדם ביותר וכל שכן באדום עצמו שהוא כדם המכה שהמלבין בו מהור והמתאדם ביותר ממא ודאי בלא ספק ולא ידע מר בטיבעא כלום.

וראיחי בתוספות שהביאו מן הירושלמי בענין עמוק דיהה הוו בעיין מן הדה מעשה וכו' א"ל רביח לבו כן אמר רב הונא בשם ר' שחור מקדיר

(ממא) [טהור] מצחצח טמא לא אמר אלא שחור בולהון אפילו מצחצחין מהורין אלמא המצחצח קרוב לטומאה יותר מן המקריר וזה הפך ו) שהרי מתחלה סלקא דעתך המצחצח טהור ז) שהוא המשחיר ביותר הוא הטמא הואיל מלחלה סלקא דעתך המצחצח טהור ז) שהוא המשחיר ביותר הוא הטמא ומצחצחין טהורין. הא דאמרינן איכא בינייהו לחלות דתני חמשה דמים טמאים והשאר יש מהם ספק, כגון ירוק ומימי תלחן ומימי בשר צלי נראה היה לפסוק כדברי תנא קמא דהוא סתם משנה ולא כדברי בית הלל וחכמים היה לפסוק כדברי תנא קמא דהוא סתם משנה ולא כדברי בית הלל וחכמים דהיינו רבי יוסי אלא שיש לסמוך הלבה כר' יוסי מפני ששנו אותה בלשון חכמים ואף על פי שפי' דמאן חכמים ר' יוסי לכך שנו אותה תחלה לומר כן שהיא הלבה וחורו והזכירו דבר בשם אומרו להביא גאולה לעולם.

ועוד יש לי סמן וראיה לדבר מפני שהיא שנויה בבחירתא דם הירוק יוסי בלשון חכמים לא שנו שתולין שמע מינה שהלכה כרבי יוסי כדאתמר בעלמא (ברכות כז, א) הלכתא כר' יהודה ותנן בבחירתא כוותיה והתם משמע דעקביא גופיה הדר ביה דתנן ובשעת מיתתו אמר לבנו חוור בך בד' התם בפלוגתא אלא סבריה דר' יוסי הדר ביה עקביא לטהר לגמרי ועוד התם בפלוגתא אלא סבריה דר' יוסי הדר ביה עקביא לטהר לגמרי ועוד דמתניתא דרב דימי מנהרדעא וסוגיין דעלה בריש פ' המפלת כולהר כר' יוסי אמרינן.

ואנו עכשיו שבטלו רואי דמים כל שיש בו מראה אדמימות ואפילו כמימי בשר צלי ודיהה ממנו יושבת עליו שבעה נקיים וכן בכל מראה שחור ואפילו כזית ודיהה ממנו ואפילו דיהה מן הדיהה אבל בדם הירוק ואצ"ל לבן ושאר מראות ודאי אינה יושבת כלום שלא גזרו אלא על דם ותולדותיו אבל אלו אינן בכלל לדברינו שפסקנו הלכה כר' יוסי בירוק, וכן כתב הרמב"ם

ו"ל שהאשה שראחה לובן או אודם ירוק הרי היא מהורה אף בזמן הזה אלא שהוא סומך על דברי ב"ה לכתוב בחבורו שאין לך דמים ממאים כלל אלא ה' ולא השש לסתם. ירד ר"מ לשיטתו של עקביא ומימא וה"ק להו וכו'. י"מ כל שמועה זו אחר דבריו של ר' יוחנן דהוא אמר ירד ר"מ לשיטתו של עקביא ומימא משום דקאמר אם אינו מטמא משום כתם משום דדם ירוק באשה לא שכיח א"נ לרבנן דחולין קמ"ל נהי דספיקא משויתו ליה גבי כתם דלקולא גבי רואה ממש תהא טמאה נדה לשרוף והיינו כעקביא.

ואקשינן לר' יוחגן גמי שפיר קאמרי ליה ה"ק להו אלפוה בג"ש כתיב הכא שלחיך פרדס רמונים כלומר כיון שבדם זה אסורה לבעלה וקרינן בה גן נעול יכשיר דעלה כתיב שלחיך ואמרי ליה רבגן אין אדם ג"ש מעצמו ואפילו לדברינו שתולין ואוסרין אותה לבעלה גבי הכשר לקולא ואין פי' זה אלא דברי נביאות.

ואחרים פירשי השמועה כפשטה אלא שאמרו שר' יוחנן הוא דפריש ה"ק נהי דלא מטמא משום כתם תטמא משום רואה וכי אפרי' לההיא לישנא איפריך ליה דר' יוחנן, ול"ג שלא אמר ר' יוחנן ירד ר"מ לשיטתי של עקביא אלא מפני שאמר במשנתינו אם אינו מטמא דמשמע דלדבריהם אמר להו כלומר נהי דמקילתו בזה אודו לי מיהת בזו הא איהו כעקביא ס"ל ומטמא בזו ובזו הילכך לכולהו לישני איתא לדר' יוחנן וכולהו נמי קאמר להו כלומר לדבריכם כדפרישית וגמרא הוא דפריש ואזיל וה"ק להו וכו'.

ומיהו הא ק"ל היכי א"ר יוחנן ירד ר"מ לשיטתו של עקביא וטמא והא לקמן בפ' בנות כותים א"ר מאיר אם יושבת הן על כל דם תקנה גדולה היא להן אלא שרואה דם אדום ומשלימתו לדם ירוק אלמא כרבנן ס"ל ואפשר דהתם לרבנן קאמר להו ונקט מראה טהור לדבריהם ולאו דוקא.

> רהא דאמרינן אלפוה בג"ש דכתיב הכא שלחיך פרדס רמונים. ודאי קשיא דר"מ לאו בכל מה שאשה משלחת מטמא משום הכשר דא"כ מאי איריא דם ירוק דנקט אלא בדם נדה בלחוד הוא דקא מכשיר מדכתיב גן נעול וכחיב פרדס מה פרדס הזה נעול להשתמר כך בנות ישראל נועלות פתחיהן לבעליהן וא"כ ה"ק נהי דלא מטמיתו משום דם נדה מכשיר והלא אין לך מכשיר אלא דם נדה והוא דם טהור הוא לדבריהם.

רוו שאלה רבו"ל והשיב לר"מ כל היכא דחויא דם אדום והדר קא חזיא כל דם מכשיר שכל זמן שהיא כפרד' שלחיך קרינן ביה וה"ק להו לדידי דם ממא הוא מכשיר מתחלתו אלא לדידכו אודו לי איהי מיהת דהיכא דחזיא דם אדום מעיקרא והייא פרדס אפילו ירוק יכשיר דקרינן ביה שלחיך ואמרו ליה ג"ש לא אמרינן הילכך אפילו דם אדום עצמו אינו מכשיר. לשמואל הקזה. ל"ק הא דתנן הרגה מאכולות תולה בה ובבנה ובבעלה דא"ל חד הקזה. ל"ק הא דתנן הרגה מאכולות תולה בה ובבנה ובבעלה דא"ל חד מיעורא הוא אלא לועירי בלחוד דפריש הוא דמקשינן מינה הילכך אית לן לפרושי דכולהו לא פליני אלא מר בקי בהאי חוותא ומר בקי באידך ודכולהו לפרושי דכולהו לא פליני אלא מר בקי בהאי חוותא ומר בקי באידך ודכולהו לפרושי לאו דרולה לא פליני אלא מר בקי בהאי חוותא ומר בקי באידך ודכולהו לפרושי לאו דרולה לא פליני אלא מר בקי בהאי חוותא ומר בקי באידך ודכולהו משכחת לה משמע דלא תלינן בכתמים אלא בדרמי ומקיפין ורואין ומכאן החמירו.

ונמצא במקצת גלינני ראשונים דעכשיר בזמן הזה כיון שבטלו ראיית דמים ואין בקיאות במראיהן של ד' דמים אין תולין בכתמים ולא בבן ולא בבעל ולא במאכולת ושוק של טבחים ושאר כל מה ששנו חכמים בכתמים לתלות אלא בכולן אסורות לבעלה.

ורבינו בעל התוספות השיב דכי אמרינן עברה בשוק של מבחים תולה רכן במאכולת בכולן מעצמה קאמרינן דתולה ולא מגופא אתא אלא מעלמא אתא, אלא מיהו היכא דידעינן ודאי דלא דמו ליכא למיתלי ומ"ה קאמרינן הכא בשמעתין למ"ד כדם מאכולת של ראש הרגה ודאי מאכולת של גוף היאך תולה בשאינו דומה ודאי וכן קושיא דבנה ובעלה אבל מסתמא תולין כחמים בכל מה שאמרו חכמים.

וכענין זה כתב הראב"ד ז"ל דתולין מן הסתם כל מיני אדום באדום וכל מיני שחור בשחור עד שיתברר לה ודאי שאין אודם הצבע דומה לאודם הכתם דהתם אינו תולה כדתניא לקמן נתעסקה באדום אין תולה בו שחור ובשמעתין הכי אקשינן היאך אפשר לחלותו במכת בעלה ובדם מאכולת

ולא ידע כל זה שכתב הרב ז"ל. וטהרה והרי אשה זו לא הביאה הכתם בידה לפניו וטהרה מיד ולא הקיף באשה שבאת לפני ר' עקיבא ואמרה לו ראיתי כתם שמא מכה יש בירך או שהלך הצבע מנגד פניה ואינה יכולה לדמות תולה מן הסתם כדאמרינן הגוף והלא דבר ברור הוא שאינו דומה, אבל מי שאינה יודעת בדמיונות

נהגו ואין לחוש. הגוף ובבעלה ובכל מיני אדמות עד שיתברר לפי הדעת שאינן דומין וכן חכם תגן וידע דאיכא טובא מתירין הלכך בזמן שאין בקיאין תולה במאכולת לתרוצי כשראתה ואבד ואינה יודעת מה ראתה דמסתמא ברואה ובאה לפני ומה נפשך אי לא דמו לא תליא ואי דמו לא צריכי תלייה כלל, ולא בעי תליה בהני אלמא בכתם ממא עסקינן ואלו הנך דדמו כתמים מהורים הם וכן יש לפרש זו שהקשו בשמעתין ממאכולת ובעלה דה"ק ודאי מדבעין

ראשכחן דמטמא את בועלה בפרק קמא דנדה דלמא לטהרות היא. ולא אשכחית בהון דינא דכתמים אי נהיגי האידנא או לא, ואף על גב ושוב ראינו בכתמים שכתב הראב"ד ז"ל עיינתי בכל מילי דרבוואתא

> עבידתיה דאפילו להכשיר בקדשים ליכא למיחש כיון דליתיה אלא דרבון ונאכל קמשמע לן מביאה קרבן לאסרו לבעלה דאי לטהרות בלבד קרבן מאי שהן מביאים לידי זיבה ואיתמר עלה מהו דתימא כל כהאי גוונא מביאה קרבן וזה אינו נכון, וכבר השיב הרב חתנו ז"ל מראמרינן בכתמים פעמים

בעלמא לחוש בטהרות ולבעלה מתירין אותה לכתחלה.

הללו אינה רואה במקומן כראמרן לעיל. מהימנה לנפשה, אי נמי מחמירה על נפשה, אי נמי משום כבודן של חכמים לנפשה דהרו כל יומא נמי מטהר לה, א"ל קס"ד השתא דאיהי סברא דלא פלוני חכם ולטהר אפילו לחברתה, למה הביאתו ילתא קמיה דרבה תטהר אי קשיא אדרבה איפכא מסתברא דאם כן דנאמנת אשה לומר כזה טיהר לי כל אלו דברי הרב ז"ל. ת"ש דילתא אייתא דמא לקמיה דרבה בב"ה וכו". בנות ישראל שנהגו איסור בכתמים וקי"ל דמנהגא מילתא היא כרבי זירא, לבעלה וכו' אלמא כתמים לבעל נאמרו ואין צריך להאריך שהרי הוחוקו כמה טיפי דם מאכולת לדברי חבירי אין סוף שאין לך אשה שאינה טהורה קץ שאין לך אשה שטהורה לבעלה שאין לך כל מטה ומטה שאין עליה ועוד השיב מדאמרינן בהדיא בפרק הרואה (דף נח ע"ב) לדברי אין

דף כא

יוחנן דודאי לא מוקי לה אלא כפשוטה קשיא בתרתי. מצי לתרוצי כראמרן למימר דלא תיקשי ליה אלא בחדא מיהו אנן ה"ק לר" יוחנן א"א לפרשה כן שהרי הוא אמר שלשאר דמים ד"ה טהורה ובודאי היא עצמה דם וירוקה ולבנה צריכה דם ממא עמה ואם לאו מהורה הא לר' ממאה לידה אלא אם יש עמה דם טמאה נדה. הלכך אדומה ושחורה הרי הכי קאמר ברייתא, המפלח חתיכה אדומה ושחורה או ירוקה ולבנה אינה ה"ג וכ"ת כי פליגי רבון אירוקה ולבנה. הא אמר כל של שאר מיני - דם טמאה ואם לאו טהורה ורבון גופייהו קתנו לה. באפשר לפתיחת קבר

פליגי, ע"כ ברייתא ה"ק ארומה ושחורה טמאה ירוקה ולבנה אם יש עמה למאן קחני לה וכו' ולא נהירא לי דכי אמרינן דרבנן אירוקה ולבנה בלחוד ורש"י ז"ל גורס וכ"ת כ"פ רבנן אירוקה ולבנה אלא אדומה ושחורה

חוקתה. על מחצה תהא טמאה מספק אלא משום האי טעמא הוא דהעמר אשה על רבנן סברי לא אמרי' רוב חתיכות מד' מיני דמים הן קשיא ותהוי נמי מחצה ומהורה היא ועוד שהרי בדקו ולא מצאו דם וכן ללשון הראשון שאמר שמא עם הנפל יצא דם אבל שילדה לידה יבישתא העמד אשה על חוקתה משום דילדה ואינה יודעת מה ילדה וחוששין ללידה וחוששין נמי לויבה גופיה ספיקא משוי ליה ואלו ת"ק דמתני' קאמר ואי לאו טהורה א"ל התם דמים דברי הכל מהורה אלא אמר רב נחמן בר יצחק וכו'. וה"פ: וכי הימא בלא דם פליגי ובפלונתא דהני תנאי וכו'. ואי קשיא הא לת"ק דברייתא

וי"מ דהתם ה"ק לא אמרינן רוב חתיכות מד' מינין הן ולפיכך טמאה

גמורה אלא שאין שורפין כדאיתא בפ"ק, ואין פירוש זה נכון.

GLY Y המפלת חתיכה

הא **ראמר ר' יוחנן אם יש בה דם אגור טהורה.** איכא דמקשו ללישנא - דם נדה בחתיכה וא"ל אתיא כלישנא בתרא דר' יוחנן מאן דמתני לישנא

קמא דר' יוחנן ליחוי אם חתיכה זו מד' מינין טמאה שדרכה של אשה לראות. קמא מתרץ הא דידיה הא דרביה, והאי דקאמר ד' יוחנן ד"ה טהורה לרבנן

דמתני' ולר' יהודה מיירי. הא דמקשינן לר' זירא והא אמר ר' יוחנן משום
רשב"י המפלח וכו'. וא"ל אדמקשי ליה מיניה ליסייעיה ממתני' דקתני אם
יש עמה דם אין בתוכה לא. וא"ל קס"ר השתא דמתני' לאו עמה לאפוקי
תוכה אלא עמה לאפוקי חתיכה גופה דאפילו היא מארבע מינין טהורה
ומדר' יוחנן מיפרשא ליה קושיא וממתני' לית ליה סייעתא בהדייהו.

דם חתיכה עצמה הוא. בחתיכה ורבנן סברי אין דרכה של אשה לראות דם נדה בחתיכה אלא האי וליכא חציצה טמאה וכי לא אפלאי רחמנא מיעטה מבשרה ולא בשפיר ולא דהו רבי אלעזר סבר דרכה של אשה לראות דם נדה בחתיכה וכיון דאיפלאי אשה לראות דם נדה בחתיכה. פירש רש"י ז"ל דבפלאי פלויי פליגי מר ומהדר אביי בשפופרת דכ"ע לא פליגי כי פליגי בחתיכה מר סבר דרכה של הוא אפילו איפלאי נמי ודאי טהור' הילכך מפרש ואזיל כולה פלוגתייהו. אגור הוא א"א לטהר אלא בדלא אפלאי וכיון דרבנן סברי דם חתיכה גופה משום דקים ליה דבהא נמי פליגי לפום מעמייהו דכיון דר' אלעזר סבר דם נדה טמאה ואפילו בשפופרת אלא הא דאמרינן דפלי פלויי איכא בנייהו וכ"ש בשפופרת ואתי רבנן למימר אין זה דם נדה אלא של חתיכה הא דם מצי למימר אלא שפופרת א"ב דת"ק סבר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה מטהר. ומפרקי' אלא לאו דפלאי פלויי איכא בנייהו. לאו דצריך להכי דהא תוכה משום שאין זה דם נדה אלא דם חתיכה. הא דאקשינן ת"ק נמי מהודי כרפרישית לעיל, א"נ א"ל דמתניתין לא סייעתא היא דקס"ד עמה לאפוקי משום דדרכה של אשה לראות דם בחתיכה ומין במינו הוא ואינו חוצץ מימרא דגמרא היא ולא קס"ד השתא ומ"ה פריק אפילו בדר' יוחנן דהתם ואל"ג דאמרן לעיל בגמרא דאלו רבנן סברי עמה אין תוכה לא ההיא

ולא מחוור דא"ה לא דמי האי דרכה של אשה וכו' לאותו שאמרו

למעלה בדר' יוחנן דהתם קאמרינן דכיון דדרכה אע"ג דלא אפלאי נמי לא חוצה דהיינו אורחא ולישנא דגמרא נמי לא משמע הכי כלל.

אלא ה"פ מרדאינהו רבון סברי דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ולא מהרו כאן אלא משום שאין זה דם נדה אלא דם חתיכה והיכא דהרי ודאי דם (חתיכה) [נדה] כגון מצא בה דם אגור ממאה והיינו לר' יוחנן ומר דהוא ר"א סבר אין דרכה של אשה הילכך הוי ליה כשפופרת ורחמנא אמר בבשרה.

והאי דמדכרי' סברא דרבגן מקמי דר' אלעזרא"ל משום דאמרן לעיל דרכה של אשה כסברייהו א"ג לאו דוקא וכן בכמה דוכתי בתלמודא דלא קפרי.

ובשפופרת דכו"ע לא פליגי דטהורה אלא ניחא ליה לתרוצי בדירה ולא לעיולי בה פילי דהשתא לא מוספינן בפלוגתייהו איפלאי פלויי כלל אלא בדם אגור בחתיכה פליגי כדפרישית, ועוד לאוקמה כדר' יוחנן דלעיל דלא לתקום דלא כחד כנ"ל.

ויש מפרשים דלא ניחא ליה לאביי לאוקומה פלונתא בהדון אפלאי פלויי בלחוד דהא לא מדכרא בהדיא במילתיה דר' אלעור דאנן בגמרא לאו חסורי מחסרא לברייתא כלל אלא מימר קאמרינן דלר"א בודאי פלאי טמאה ולא ניחא ליה לאוקומא פלונתייהו אמאי דלא מתפרש בברייתא בהדיא.

ולאו מילתא היא ור"א ורבנן תרווייהו מטהרין מר נסיב לה טעמא מבשרה ולא בחתיכה ולפום טעמיה איפלאי פלויי טמאה ומר נסיב לה טעמא אין זה דם נדה לטהורי נמי אפלאי פלויי אלא כטעמא דפרישית עיקר.

عے باد

א"ר האי ממנו עד שתצא מימאתו לחוץ. ואי קשיא הכא איצטרך קרא לימר שלא יטמא בפנים דאלמא דינא הוא דמטמא והכא איצטרך בבשרה לימר שמטמאה בפנים אלמא אין דינה לטמא. לא קשיא דגלי רחמנא בחד ואיצטרך חבריה שלא תאמר זב וזבה הוקשו א"נ באיש דינו לטמאות משעקר שסופו לצאת מיד ולא האשה שהרי עימר בבית החיצון הרבה. והלא עצמו הוא אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה, למימרא דנוגע הוי. פירש רב הונא אליבא דנפשיה פשיט ליה דס"ל כר' נתן דאמר זב אינו מטמא אלא בחתימת פי האמה ואל תתמה [דהא שמואל] רביה (דרבה) [דרב הונא] הוא דאמר נמי

כר' נתן כדאיתא בפרק יוצא דופן ולפום הכי גמר רב הוגא בעל קרי מיניה נתן דבעי פי האמה ואיתקש בעל קרי לזב ובעי נמי חתימת פי האמה כזב דהא קרא בבעל קרי לא כתיב ובזב כתיב או החתים בשרו.

והא דראיק מינייהו למימרא דנוגע הוי דלהכי בעינן חתימת פי האמה דליהוי נגיעת חוץ כדפי' רש"י ז"ל, ק"ל אי הכי זב נמי נוגע הוי ולמה לא יספור בזיבה, א"ל בזב ודאי אע"ג שנוגע הוי לענין שיעוריה מיהו הוי

רואה לענין מומאה דיליה דאלו נוגע בוב מומאת ערב ואלו רואה מומאת שבעה והאי דאחמיר ד) עליה רחמנא בחתימת פי האמה דליהוי נמי נוגע גוירת הכתוב הוא שלא יהא ממא מומאת שבעה עד שיראה זוב ונגע בו מגע חוץ דה"ל רואה ונוגע ומ"ה אקשי' אא"ב בעל קרי רואה הוי ואפילו מגע חוץ דה"ל רואה ונוגע ממא הוא משום רואה הרי דומה לוב מצד מחד שאף הוא יש לו טומאה בראיה שאינו מדין מגע אא"א אינו ממא אחד שאף הוא יש לו טומאה בראיה שאינו מדין מגע אא"א אינו ממא אחד שף הוא יש לו טומאת מגע היא א"כ מה הנוגע בקרי אינו סותר אלא בנוגע וטומאתו נמי טומאת מגע היא א"כ מה הנוגע בקרי אינו סותר בייבה אף הרואה לא יסתור שהרי שניהן טומאה אחת להן בכל ענינן ומדין מגע טימאן הכתוב, ומפרקינן התם בשביל שא"א לה בלא צחצוחי זיבה ואם תאמר והלא אין בהם חתימת פי האמה ואין הורב מטמא אלא כן י"ל כיון שיוצא עם שכבת זרע שהוא חותם פי האמה הרי הוא כנוגע ממש שמין במינו הוא ואינו חוצץ.

והיינו דלא אקשינן יטמא טומא' שבעה אלא תסתור ז' דטומאה בווב גמור לית ליה כיון דאינו רואה בשיעורו טומאת מגע ווב אית ליה וכיון דווב הוא מיהא ובראיה דין הוא לסתור הכל שאין כאן ז' נקיים דהא הוה ליה כאלו ראה זוב בנתיים שאין אחר אחר לכולן.

ומפרקי' גורת הכתוב כך הוא מאחר שאין הזוב הזה כדי ראיה אין לו טומאת שבעה ואפילו לסתור ז' אלא סתירתו כטומאתו והא נמי רב הונא אליבא דנפשיה פשט ליה דהא בפרק כיצד הרגל בב"ק איכא ר' אליעזר דסבר אפשר בלא צחצוחי זיבה כלל, ומיהו בהא כרבנן פריק ליה ורבים נינהו.

ראי קשיא לך לרב הונא דאמר בעל קרי נוגע הרי תרי קראי למה לי דהא כחיב רואה וכחיב נוגע וכדדרשינן בפרק יוצא דופן מדכחיב או איש, א"ל אע"ג דרואה דוקא בנוגע הוא דמטמא ה"א ה"מ ברואה דאיכא תרחי מגע וראיה אבל בנוגע לחודיה לא קמ"ל. הא דחנן המפלח מין דגים וחגבים ושרצים אם יש עמהן דם ממאה. אוקי במחליקת שנייה ורבנן היא ומדלא פרישנן הבי ברישא דקחני כמין קליפה כמין שערה כמין עפר וכמין יבחישין ש"מ דההיא ד"ה היא דכיון דמילי ווטרי נינהו אפשר לפתיחת קבר קטנה בלא דם ודמיא הא לההיא דמפרקינן בכריתות (דף ט') [דף י' ואין הגירסא שם כן] כי אמרינן א"א לפתיחת הקבר בלא דם היכא דגמר הולד דמיפתח שםי ב) ואפשר לפתיחת הקבר בלא דם וכ"ש בכמין קליפה ויבחישין.

ואם תאמר מ"ש ממפלת רוח דתנא באינה יודעת מה הפילה ר' יהושע אומר א"א לפתיחת הקבר בלא דם א"ל התם דהפילה שפיר יש בו פתיחת

הקבר אבל יבחושין ועפר אינה לירה אלא כמקור שהפיל מיפין הוא וכרואה רם יבש בעלמא הוא והיינו נמי טעמא דלא אמרינן בדגים וחגבים ושרצים שאין עמהם דם הטיל למים ואם נמוקו טמאה דהתם בריה נינהו ודאי ונולדת היא אלא שאינה טמאה וכן בחתיכה דבשר גמור הוא אינה נמוחה אבל כאן רואה היא ומכה יש לה שממנה מפלת כן ואע"פ שהיתה בחוקת מעוברת והפילה לאו מעוברה הוא אלא של מכה הוא. הא דאמרינן מעיקרא דנין יבידה מיצירה ואין דנין בריאה מיצירה. לאו למימרא דסתרי אהדדי דהא אפשר לי' למינמרינא לתרווייהו אלא ה"ק זו אינה ג"ש כלל, והיינו דאקשינן אפשר לי' למינמרינא לתרווייהו אלא ה"ק זו אינה ג"ש כלל, והיינו דאקשינן מאי נ"מ הא חנא דבי רבי ישמעאל ולא מפרק הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל היכא דאיכא דרמי ליה מדדמי ליה ילפינן כדאחמר בעלמא אלא הינא משום דלא אמרינן אלא היכא דסתרי אהדדי והכא תרווייהו דגמר.

לאפנויי ודנין יצירה מיצירה דהשתא ודאי ליכא למיגמר אלא חד במופנה הילכך מדדמי ילפינן דאף על גב דוייצר מופנה גבי אדם ליכא למיגמר בתימה בריאה דתנין מיני' בדין מופנה מצד אחד דאפנויי דויצר דאדם לאו להך ג"ש הוא והוה ליה כשאינו מופנה כל עיקר אי נמי השתא לא מסיק מעמיה אלא מפרש ואזיל הוא ואמסקנא ניחא דליכא למיגמר דבריאה כלל כדבעי למימר קמן. והא דאמרינן ויברא גבי חנינים לאו מופנה. אי קשיא הא כחיב נמי ישרצו המים ההוא אין כתוב בעשייה אלא בצוויי, ופי' רש"י ז"ל רכיון שאין מופנה משני צדדין ומשיבין ה"נ יש להשיב מה לאדם שכן מטמא מחיים.

ול"נ דהאי לישנא קמא לא צריך פירכא דלכ"ע מופנה משני צדריך עדיף ממופנה מצד א' וכיון דע"כ יצירה יצירה גמרינן ה"ל בריאה דאדם לגופיה וגבי חנינים נמי לגופיה ואין מופנה כל עיקר וכל ג"ש שאינו מופנה כל עיקר אין למידן הימנה.

בפרק כל היד שאין אדם ג"ש מעצמו, וכן פי' רש"י ז"ל. עכי בעי' מאי פירכא ורבנן דפליגי עליה דר"מ במתני' לא גמירי כראשכחן לגמור בריאה בריאה אע"פ שאינה מופנה כל עיקר אלא שמשיבין ולפום דבעי' והאי מאי פירכא משום דאפילו כשאנו גומרין יצירה יצירה יכולין אנו

טומאה טומאת עצמן אין להם. שכן מטמאין במגע ובמשא האמר בדגים שאינן מטמאין ואע"פ שמקבלין נימא בהמה תוכיח א"נ נגמר מוייצר דבהמה למד מלמד א"ל מה לשניהם יצורה ואתו בהמה חיה ועוף כי פרכת גבי תנין מה לאדם שכן מטמאו מחיים ואי קשיא לך לר"מ מאי פירכא ליהדר דינא ותיתי מכאן דכיון דגמר

דף כג

התורה ועוד נפקא מיניה לאתסורי באחותה שנים וג' ימים. נפקא מינה לענין אתסורי באמה ואם אמה דאמות אפילו לאחר מיתה מן ראין איסור אחות אשה לאחר מיתה ותמהני א"כ יפה שאל ר' ירמיה ונימא

הוא לטומאות לידה וכ"ש גופו אדם ופניו תייש דאיכא מקצת אדם. או משום גלגול עין שלדבריהם אפילו תייש גמור במעי אשה ולד מעליא דרב פליג אדשמואל ור' יוחנן דפרשי לעיל טעמיה דר"מ משום יצירה יצירה מתקיים. א"ר ירמיה בר אבא אמר רב הכל מודים וכו', פי' ר' ירמיה משמיה הוא לענין טומאה שבמינו מתקיים כנפל גמור שהוא אינו מתקיים ובמינו אלא ה"ק לא אמר ר"מ שהוא ולר שיעלה על דעתו שהוא חי אלא ולר משום יצירה יצירה או שגלגל עיניו כשל אדם או בשיש בו מצורת אדם הואיל ובמינו מחקיים, פי' הואיל לאו דוקא דהא לא טעמא הוא לר"מ אלא סבר ר' ירמיה דחיי והאמר ר' יהודה אמר שמואל לא אמרה ר' מאיר אלא תופסין בנפל גמור כגון בת שמונה והלא הרי הוא כאבן לכל דבר אלא ודאי אלא כך פירשו למימרא דחיי שאם א"א לו לחיות כלל אין קדושין

בעינן והא איכא וחכמים אומרים כל צורת ממש. בעלמא פליגי בשפניו אדם ונברא בעין א' כבהמה שר"מ אומר מצור' אדם מתקיים ולרב ירמיה משמיה דרב לית ליה הנהו טעמי אלא ר"מ ורבנן בסברא וה"ג משמע דס"ל לרב יהודה משמיה דרב כותיה מדקאמר הואיל ובמינו

ואיפכא בסברא דר"מ דמפכא לה ברייתא לרבנן וכדפירש רש"י ז"ל. לא (מתסרא) [מתהפכא] סברא דרבנן לר"מ אלא איפכא בלישנא לכולהר רבנן והא איפכא תניא לאו איפכא תניא דוקא דמתהפכי תרתי סברי דהא להכי נקט פניו אדם ועין אחד כבהמה להודיעך כחן דרבנן והא דאמרי ליה וה"ה לר' מאיר' דבמצח ועין וגבן העין ולסת וגבת הזקן סגי אלא

יהושע יחידאה היא ולית ליה דר"מ וכ"ש דרבון וההיא דתניא לעיל נראין דקשיא נחש דר' יהושע כדפרישית. ולסבריה דרב הא דתני' לקמן המפל' דמות נחש אמו טמאה לידה ר'

גמור מה שאין כן בעופות שאפילו כל פניו כאדם ועיניו לצדדין אינו כלום. דכיון דהיא עצמה עיניה הולכות כשל אדם במקצת סימנין נעשית כאדם למימרא דחיי. פי' רש"י ז"ל דהא אחותה לא מיתסרא אלא בחייה - דברי ר"מ בבהמה וחיה בהכי נמי מתוקמ' בבהמה וחיה ומקצ' סימנין דאדם

צריך צורת דאדם באוכמא. וצריך נמי גבין וגבת זקן דאדם ועין נמי דאדם ואף ע"פ שהולכות לפניהם אלעזר בר צדוק אבל לפום מסקנא לרבנן לסתו' חדא מצורות דפנים נינהר וקפוף הואיל ויש להם לסתות כאדם דחייה בעלמא היא דדחי בסברת דר' והאי דדחי רב אחא בריה דרבא לעיל תבדוק לרבנן דמודו רבנן בקריא

ואין לו מין שמתקיים דברי הכל ולא כלום. אדם ופניו תיש ולא כלום משום שאין זה לא מין בהמה ולא מין אדם והואיל תייש בפניו וגופו אמו טמאה לידה הואיל ובמינו מחקיים והא דאמה גופו וי"מ דלרב ירמיה גופיה אית ליה אליבא דר"מ יצירה יצירה ואי כולה

כך מפורש בספר הישר. קתני אמו טהורה סתם משמע ליה דבתרתי פליגי וברייתא נמי דמסייעא להו ולד הוא והיינו דקתני מתני' כל שאין בו מצורת לאפוקי כולו בהמה ומדלא כולו בהמה וחכ"א מצורת אדם ולא פניו בהמה אבל במקצת צורת אדם תניא איפכא לגמרי הוא שר"מ אמר כל צורת לגמרי מ"ט או כולו אדם או גמורה ולמעוטי נמי מקצת צורת אדם והא דאמרי ליה רבנן והא איפכא דמטמא נמי במקצת צורה ואמרי ליה לא כל צורה בעי למעוטי צורה בהמה ולא קתני וחכמים אומרים אמו טהורה א"ג וחכ"א אינו ולד שמעי' דר"מ ורבנן בתרתי נמי פליגי ממאי מראמרי ליה רבנן כל שאין בו מצורת אדם ומין בהמה נמי אינו שאין לך בבהמה כמותו והם אומרים קסבר רב דר"מ ונברא בעין א' כבהמה פליג דילמא בההוא כרבנן ס"ל דלאו אדם הוא ולפי דבריהם קשיא, א"כ מנא ליה לר' ירמיה א"ר דר"מ בפניו אדם

ודברי רש"י ו"ל יותר נראין והוא הלשון הראשון שכתבנו ואע"ג

דודאי פניו אדם אע"פ שגופו תיש בתר צורת פנים אולינן אבל בדמות לילית לו כנפים ולא אמרינן משום דגופו תיש ופניו אדם היינו נמי טעמא משום - קמשמע לן דלילית גופה ולד הוא אלא שיש לו כנפים.

והא דתניא המפלת דמות לילית אמו ממאה לידה ולד הוא אלא שיש - ס"ד אין כאן צורת אדם כלל אלא צורת לילית היא זו בין בגוף בין בפנים

ומה שפי'רש"י ז"ל אטום חסר אינו נראה אלא אטום כמשמעי שאין לו

דוז כד

זה שמא עכשיו נקב ומה בינו למחותך ויצא איברים אברים. שמתחלת ברייתו הוא אפשר לומר שאינו ראוי לבריית נשמה וטהור אבל כ"ש ואפילו הולד שנימוק בשליא אמו טמאה והאיך יטהרוה שאלו היה דבר או שיצא מת ומחותך אמו ממאה זה שיצא נקוב הושט וכלו לו חדשיו לא חיה י"ב חדש נטהר אמו של זה והלא הנפל שהוא כאבן ואינו יכול לחיות להעמיד דברי הרב רבא שלא כהלכה ועוד אני תמה וכי מפני שאין טרפה אמר רבא ושטו נקוב אמו טמאה. פירש"י ז"ל קסבר טרפה חיה. וקשה

[בו] ולא אמרו כאן אלא הולד כשהוא אטום. בשיעור כמה כדי שינטל מן החי אבל בולד שנטל ממנו לא נחלקו (במינו) ר' יהושע ראמר עד טבורו קסבר בין זו בין זו חיות הן וכל זה אינו אלא ממנו וב, ינאי אמר עד לנקובה שבכך נעשה נבלה אבל טרפה אינה מתה שהוא סובר טרפה חיה דהא קאמר שבכך החי מת (לרש"י נטל) [לכשינטל] כמה הוא כדי שינטל מן החי וימות ופי' ר' זכאי עד לארכובה ודקדקו ממנו זה נקרא טרפה אלא זה אינו נולד הואיל ונברא אטום אבל נחלקו האמוראין חיתוך איברים עד מקום שאלו ינטל מן החי וימות אינו בכלל ולד ולא שיהא וכמה כדי שינטל מן החי וימות דקסבר האי תנא דכל שנברא אטום בלא ז"ל לטהר ולד טרפה נ"ל שלא הקפידו אלא על לשון הברייתא שאמרו שלא כדרך החיים. והא דאמרי' קא מפלגי בטרפה חיה שהויקיקו לרש"י להשמיעינו שושטו אטום אמו טהורה שאין זה בכלל אדם הואיל ונברא נקב וחתך. והא דאמר רבא ושטו נקב טמאה לר"ה קאמר ולא בא אלא מרפותו בתחלת ברייתו שהרי ראוי הוא לחיות י"ב חדש וכ"ש בטרפות לפיכך נ"ל שכל הנולד בטריפות ודאי אמו טמאה היא ואפילו היה

אנטיגנוס אומר וכו' לרב ה"ה לשמואל אלא גביה הוה קאי דבר בריה הוה. משום נפל אסור אפילו לשמואל והא דפריך רב שימי ממתניתין ר' חנינא בן מדבריו דבין לרב בין לשמואל במעי טהורה לא חיי הלכך יצא לאויר העולם אפילו יוצא לאויר העול' נמי לישתרי דה"ל כקלוט בן פרה דשרי ונראה רחמנא למשה בעלמא. פירש"י ו"ל אותו המין אסר לו וק"ל א"כ לשמואל מגוף אטום. הא דאמרינן ושמואל סבר בריה בעלמא איתא וכי אגמריה ולא ה"ל למיתני. אבל פניו ממוסמסין ה"ל למיתני משום דשכיח נמי טפי ושתי שדראות וכמין אפיקותא דדיקלא וכן כיוצא בהן א"ל הנהו לא שכיחי ליחני שמא באת מפניו תיש או אפילו פרצוף אחר או שיש לו שני גבין אטום (ופניו) [או ממי שפניו] המוסמסין באתה. א"ל איבעי למיתני טובא לקמן בריית גוף שאינו חתוך וכו'. הא דאקשי' ואם איתא ליתני שמא מגוף חיתוך איברים ואין לו חלק שבהן אלא כמין גולם אטום ודמיא להא דתניא

באכילה ולא מדכרין התם דשמואל בכלום בעולם. ושדראות והוי ביה למימר' דחיי והאמר רב באשה אינו לד בבהמה אסור ידני מומי כהן איזהו גבן ד' חנינא בן אנטיגנוס אומד כל שיש לו שני גבין ולא נהירא ועוד דהתם בפ' ואלו מומין (דף מג ע"ב) תנן לה למתני'

פרה הוא אבל במעי בהמה דאפילו נפל שריא איהי נמי שרי. איתא דחיי וכי אגמריה רחמנא בשיצא לאויר העולם דלא תימא כקלוט בן במעי בהמה אגמריה דבחוץ לא צריך נפל הוא. ושמואל סבר בריה בעלמא סבר אפילו בריה בעולם ליכא דלא חי הילכך כי אגמריה רחמנא למשה אלא הכי משמע פירושא לכ"ע מינא בעלמא ליכא כי פליגי בבריה רב

דף כה

יהושע.

מלא בשר ממא' לידה שהיה ר' ישמעאל סבור שלא אמר אביו כדברי היחיד לפניו ר' ישמעל בר' יוסי משום אביו כך אמר אבא מלא דם ממאה נדה אליה דר' יהושע מיפלגי נמי בבשר נימוח או לא אמר להם לא שמעתי אמר המפלת שפיר מלא בשר נימוח מהו. פי' קא מיבעיא להו לרבנן דפליגי

לאו דוקא אלא ה"ה למחוי עכור ולא בשר אלא להוציא צלול אפילו לר' ולפיכך דחה רבי ואמר שמא כדברי ר' יהושע אמרה וזה שאמר מלא בשר

ויש שגורסין בה כמאן כסומכוס מדהא כיחידאה הא נמי דילמא כר'

יהושע אמרה ואינו בספרים.

רי יוסי ס"ל וקסבר ר' יוסי לרבנן אמרה כדסבר נמי ר' ישמעאל בר' יוסי כר' יוסי ס"ל וקסבר ר' יוסי לרבנן אמרה כדסבר נמי ר' ישמעאל בר' יוסי

ועוד דכיון דרבי לא שמעתי אמר אינה תשובה לדברי ריב"ל שאם ר' לא

שמע ריב"ל שמע לא ראינוה אינה ראיה.

ורשר נימוח שמא אינו ולד. ואיכא למימר נמי איפכא ולפיכך נחלקו בכולן.

اے جات

הא דאמר רב הונא בר תחליפא משמיה דרבא ולד מדופיק קבא דרישיה מומר ליה לידה סנדל עד דנפיק רוביה. פי' רש"י ז"ל משום שאין הראש פוטר בנפלים. ושמואל דאמר הכי איתותב במס' בכורות אלא איכא לפרושי דאפילו למ"ד הראש פוטר בנפלים ה"מ בולד שלם או אפילו במחותך שנגמר' צורתו אבל סנדל שלא נגמרה לו צורה לא חשיב רישיה למהוי ביה לידה. הא דאמרי' חלת מתני' ותרתי שמעתא שיעורן מפח. ואקשי' מרתי חדא היא היינו טעמא דלא מקשינן תלת ד' הוויין משום דהוה איכא למימר רבי שילא לית ליה דר' חייא דשיעור אוב טפח ומ"ה מקשינן אם דאמרינן השתא דאתית להכי הך נמי פלונתא היא דקתני סיפא א"ר יהודה לא אמרו טפח אלא מן התנור לכותל. ק"ל וניחשוב מן התנור לכותל דמודה לא אמרו טבח אלא מן התנור לבותל. ק"ל וניחשוב מן התנור לכותל דמודה לא אמרו מפח אלא מן התנור לפותל. ק"ל וניחשוב מן התנור לכותל דמודה למימר סתמא אבן היוצא מן התנו' טפח דהא קא חשיב בכה"ג טפח סוכה למימר בדופן ג' ולמר בדופן ד' כיון דכולהו אית להו דופן טפח קחשיב ליה ה"ג בולהו אית להו אבן היוצא מן התנור טפח מכאן או מכאן.

ואיכא למימר התם הכל מודים ששיעור דופן א' בסוכה טפח והשאר בהלכתן, וכי אמר דופן סוכה טפח ליכא למטעי במידי דפלוגתא. אבל הכא אי אמר סתמא אבן היוצא מן החגור הוה משמע מכל צדדין ואחיא כרבנן ואי פריש נמי אבן היוצא בין התגור לכותל טפח הוה משמע הא בין חגור לבית אינו טפח כר' יהודה ואיהו במילתא דפלוגתא לא איירי לא כמר ולא כמר. ולא בעי לפרושי חרווייהו ובודאי משמע לכאורה דהשתא דאתינן להכי ומפרקינן דהך נמי פלוגתא היא הדר ביה מתירוציה דקאמר כי קאמרי היכא דבצר מטפח לא חזי וכר'.

והשתא קשיא לי מובא וליחשוב הני דתנן במס' כלים פי"ח גדד לשתי ברעים מפח על מפח לוכסן או שמעמה פחות ממפח מהורה רישא ל"ק דמפח על מפח לא קאמרינן סיפא ליחשוב. ועוד שם בפרק (בתרא) [ב"מ] חומ מאזני' של חנוני ושל בעלי בתים מפח יד קרדום מלפניו מפח שירי הפרגל

מפח יד מקבת ושל מפתחי אבנים מפח. וי"ל כי קאמרינן היכא דבציר מטפח אחוי והני כ"ש דבציר מטפי (דירהר) [דירות] הוי וכי קאמרינן השתא דאתית להכי לאו למימרא דליתי' לשנויה דשנינן אלא למימר' דמההי' לא תיתי תיובתא בבי מדרשא כלל. הא דאמר רב אין הולד מתעכב אחר חבירו מעשה ונשתהא ולד אחרונה אחר חבירו שלשים יום ולית ליה נמי מעשה דיהודה וחוקיה ולית ליה נמי האי דאמרינן בכתובות וביבמות ג' נשים משמשות במוך קטנה מעוברת מניקה מעוברת שמה תעשה עוברה סנדל אלא קסבר אין אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת ולפיכך אין ולד מתעכב אחר חבירו כלום.

ואין דבריהם נראין דג' נשים מתניתא הוא ונימאתהרי תיובתיה דרב. רעוד מעשה דיהודה וחוקיה בני חביביה דהוא יושב לפניו והן יושבין עמו בבה"מ היכי אפשר דלא חזי ליה ואם איהו אומר דלא היו דברים מעולם מאן מהימן לאסהודי עלייהו.

אלא היינו טעמא דרב דקסבר אין אשה מתעברת וחוורת ומתעברת בין נפל בין של קיימא אלא א"כ נעשה א' מהם סנדל וסנדל כרוך עם הולד הוא יוצא שחבור אתו ונדבק בו והיינו טעמא דמוך אבל כשהאשה מתעברת מתעכב אחר חבירו כלום אלא א"כ הפילה א' נפל וא' שליא אבל פעמים שנתחלקו לשתים וא' מהן נגמר לט' וא' לז' ובזה מודה רב שהול' משתהא אחר חבירו כדי שתגמור צורתו בזמנו. והיינו מעשה דיהודה וחזקיה ומיהו אחר אפוכי שמעתא דלקמן (כ"ד) [ב"ג] לולד דבחד ירחא לא משתהא אלא ל"ג אית ליה.

והא דאמרינן לעיל סנדל מהו דתימא הואיל וא"ר יצחק עד קמ"ל שניהם הזריעו בבת אחת ודאי קשיא דהא איכא סנדל דמתעברת וחוזרת ומתעברת וזה זכר וזה נקבה כדפרישי' במשמשת במוך. ואיכא למימר אין ודאי דמצי למימר הכי אלא שמא תאמר היכא דבעל ופירש מדהאי זכר

האי נמי זכר קמ"ל אפי' בכה"ג חיישינן שמא שניהם הזריעי כא' והאי זכר (נמי) והאי נקבה כנ"ל. אין תולין את השליח אלא בדבר של קיימא. פי' רש"י ז"ל שכיוצא בו מתקיים אם היו חדשיו כלין למעוטי שאם הפילה דבר שאינו ראוי לבריית נשמה כגון נברא בירך אחת או גוף אטו' ואח"כ הפילה שליא (פי') [אפי'] בתוך ג' חוששין לולד אחר, ופירוש חזייה לרב יהודה בישות משום דשמעה מרב ולא אמרה.

נאינו מחוור דבן קיימ' לאפוקי כל נפל משמע וכדאמרן דילמ' משמי שליא כל שלשה ימים תולין אותה בולד ושאר תלמידים דרב אומרי' משמי'

> ראין תולין את השליא בנפל אפילו יום א' אלא א"כ יצאה עמו אבל בבן קיימא תולין אותה אפילו מכאן ועד י' ימים.

> ושמעתי שפירשו בירושלמי במס' זו (ג, ד) לפי שאין השליא פורשת עד שיגמר לפיכך אין תולין אותה בנפל.

ובשאלתות דרב אחא משבחא ז"ל כתב לכך תולין אותה בבן קיימא דאמרי' אגב חייתא דולד בזעא לשליא ונפיק. אבל נפל דלית ביה חיותא לא. ומ"ה חזייה שמואל לרב יהודה בישות דשמעיה דאמר משמיה דרב דכל ג' תליא שליא בנפל וכיון דשמעינהו לכולהו תלמידי דרב דאמרי אין תולין כלל אמר ודאי רב יהודה מעי.

לבית החיצון שנטרפו מימיו לגמרי וטהור. והא דאמר לו לר"מ כשם שאינו

7 | 2 | 2 |

מ"ם דר' שמעון וכו'. פירש"י ו"ל נהי נמי דנימוק מ"מ גופו של מת כאן הויא וה"ל כרקב וכנצל. וק"ל הא דאמר רשב"ל לקמן בשמעתין שפיר שטרפוהו במימיו טהור להוי כרקב וכנצל. ועוד לר"מ נמי בבי' החיצון אמאי טהור ליהוי כרקב וכנצל. וא"ת איהו נמי סבר כל טומאה שנתערב בה מין אחר בטלה אלא מאן תנא דפליג עליה דקאמרת קסבר ר' שמעון והא דתניא מלא תרוד רקב שנפל לתוכו עפר כל שהוא טמא ור' שמעון מטהר אמאי תרמייה הא דכ"ע טומאה כיון שנתערב בה מין אחר טהורה.

ירבו שתי פרידות עפר על פרידה אחת של רקב ויבטלנו ואמאי נהי נמי רבשיעור מצומצם כגון מלא חרוד רקב איכא למימר הכי גבי שליא מ"ט דאפילו הוה בה חרי שיעורי דמלא חרוד מטהר ר"ש דסחמא חנן ואע"ג דליכא למימר א"א שלא ירבו וכו', והם מפרשים הסוגיא כולה בענין אחר ברם נראין דברי מקצת ראשונים שפירשו מ"ט דר"ש דמטהר לגמרי והרי אנו ברי בנדין דברי מקצת ראשונים שפירשו מ"ט דר"ש דמטהר לגמרי והרי אנו בון בחוך השליא לטמא באהל ואמאי מטהר ליה לגמרי, ומפרקי' קסבר ר"ש כל טומאה שהיא כשיעורה ולא יותר שנתערב בה מין אחר בטלה דאמרינן הון בחוך השליא לטמא באהל ואמאי מטהר ליה לגמרי, ומפרקי' קסבר ר"ש כיון דהיא צריכה שיעור א"א שלא ירבה מין אחר על מקצתה ומבטלה ואף כיון דהיא צריכה שיעור א"א שלא ירבה מין אחר על מקצתה ומבטלה ואף ירבו שתי טיפי מים ודם על מקצת בשר שלא נמוק ומבטלו והיינו דאמרינן ואודא ר"ש לטעמי' דאמר א"א שלא ירבו שתי פרידו' עפר על פרידה אחת מל רקב ומבטלו ובצר לה שיעורא ור"מ סבר לא מבטל אלא א"כ הוציאו

ויש כאן מלא תרוד ועוד מאותו עפר דהיו מעורבין עפר ורקב. ז"ל לאו רקב של מת ממש אלא כגון שנקבר בכסותו או בקרקע בלא ארון סבר במלה היא לגמרי. מלא תרווד ועוד עפר בית הקברות טמא. פי' רש"י ומיהו בבי' החיצון טהור שנמוק לגמרי וה"ל אפר שרופין ופחות ממנו. ור"ש מומאה בטלה ברוב מלטמא במשא ואהל דהא (קאמר) ו) מאהיל על כולה שיעורו אלא על כולו הם רבים ומבטלין אותו ובהא פליגי דר"מ סבר אין שבה לבטל את כולה ואין אנו צריכין לומר שרבין על מקצת ומבטלו ומגרע בה שאפילו היו שם שני חצאי ותים או כזית שלם. יש במי שליא ודם מקצת בשר ומבטלין אותו כדפרישית וא"ר יוחנן משום ביטול ברוב נגעו גבי שליא מ"ט דקס"ד שהמים והדם שבשליא מועטין הן אלא שרבין על לגמרי. והיינו דאמרי' לקמן והשתא דאמרת טעמיה דר"ש סופו כתחלתו ומינג היעורו אדרבה יש לנו לומר שהמרובה עומ' לבד על הממועט ומבטלו יותר הוא מן העפר היאך יאמ' ר"ש שהמועט רבה על מקצת המרובה ומבטלו לגמרי וביטול אינו מועיל. ואקשי להו רבא לרבנן דבי רב אדרבה כיון דרקב שזה נמוק לגמרי וה"ל כמים בטריפת בני אדם. אבל דרך לידה אינה נמוק שמא יש בו כזית בשר (שנמוק) ה) אנא משום בטול ואמר להו אינו דומה בבית החיצון כך אינו בבית פנימי לומר שאף בבית החיצון היה לנו לחוש

ואין פי' זה נכון דהא אמרין כל שתחלתו דבר א' נעשה גנגילון ואע"פ שיש בו שיעור מן הרקב דומיא דסיפא ומראמרינן סופו כתחלתו (מאי) [מה] תחלתו דבר א' נעשה גנגילון אלמא פשימא מילתא דכ"ע כל דבר א' עושה גנגילון בתחלתו. ועוד מדתניא איזהו מת שאין לו רקב נקבר בכסותו אלמא

אין לו רקב כלל אפילו מלא סאה דאלת"ה ליתני שאין לו תרוד רקב. ועוד מדסוגיא במסכ' נזיר פרק כהן גדול (דף נ"א) דאמרי' שני מתים שנקברים זה עם זה נעשה גנגילון זה לזה. ואם קברן זה בפני עצמו וזה בפני עצמו והרקיבו ועמדו על מלא תרוד רקב טמא אלמא אין הדבר תלוי בשיעור מן הרקב אלא כל דבר שנקבר עמו נעשה לו גנגילון. וכן בכולה סוגיא דהתם הכי משמע דכי גמירי למלא תרוד רקב דוקא דנרקב בעיניה.

> אבל עדיין הוא קיים נעשה כמת שנתבלבלה צורתו באור וטהורים דכיון שאין באבריו צורת בשר ולא צורת עצם נפק ליה מדין כזית ועצם כשעורה וטהורין לגמרי. והא דא"ר יוחנן מת שנתבלבלה צורתו מנ"ל דמהור. לאו דוקא דלא כרבנן אלא מדר' אליעזר שמע ליה ר' יוחנן דקסבר מודו ליה רבנן בשלא נעשה אפר כדפרישי'.

> ויש לפרש דקסב' רבינא דר"ילא מודה לי' לר"ל בשפיר שטרפו מימיר דמדלא א"ל בשלמא שפיר שנטרפו מימיו דקאמר טהור לחיי אלא נתבלבלה צורתו שלמה מגלן אלמא ה"ק מגלן דטהור דגמרת מינה לשפיר לא הא ולא הא איתנהו. ועלה קאמר רבינא דר"י דמטמא שפיר שנטרפו מימיו לגמרי בר' אליעור אמרה דהאי כאפר שרופין הוא ומיהו במת שנתבלבל' צורתו דקא מתמה מגלן לד"ה אתיא.

> וזה הלשון לדברי מי שגורס שפיר שנטרפו מימיו דמשמע שנטרף לגמרי וחזר למים, אבל לפי גר"ח ז"ל שנטרפו במימיו. נראה דהיינו נתבלבלה צורתו בלחוד.

> ריש לי עוד לומר דר' יוחנן הלכה קא מיבעי ליה, וה"ק ליה מנלן דמהור כרבנן דילמא טמא כר' אליעור דמסחברא טעמיה. אילימא מדרבי שבתאי קא גמרת הלכה דהוא אמורא וקא פסיק הלכה כרבנן.

דף כח

מעשה היה וטהרו לו פתחים קטנים. פרש"י ו"ל טמאו לו פתחים גרולים של ד' טפחים וטהרו לו קטני' הפחותים מד' כשאר מתים גרולים שהפתחים הגרולים מצילין על הקטנים דקי"ל פתחו בד'. וה"מ להציל על הפחות מד' טפחים והכי אמרינן במס' אהלות המת פתחו בד' בד"א להציל על קבתחים אבל להוציא את הטומאה בפותח טפח. זה כתב הרב ז"ל.

ואין הדין הזה אלא כשהפתחים כולן סתומים או מגופין שבהן שנינו המת בבית ולו פתחים הרבה כולן נעולין כולן טמאין, פי' משום דסוף טומאה לצאת נפתח א' מהם אע"פ שלא חשב עליו טיהר את כולן פירש כיון דנעולין הן וה"ה למגופין אבל בפתוחין כל פותח טפח מוציא טומא' לצד ב' ואין לו הצלה כלל. המפלת יד חתוכה. פי' רש"י ו"ל חתוכה שיש

> לה חיתוך אצבעות. וק"ל בלאו הכי נמי ליחוש ללידה שהרי אפילו השפיר שאין לו אפילו חתוך ידים עצמן אמו טמאה לידה.

> ואיכא למימר הכי ספיקא הוא ואם הפילה יד גמורה שאינה חתוכה אומרי' מגוף אטום באת כשם שהיא משונה כך באת מגוף משונה ושמא לאו מגוף באת אלא חתיכה של בשר שנעשית כמין פיסת היד היא הילכך אמו טהורה תולין להקל שרגלים לדבר.

> והרב ר' אברהם בר דור ז"ל מפרש שלא אמרו חתוכה אלא לענין מביאה קרבן ונאכל רמרקתני ואין חוששין כלל במשמע ואלו בשאינה חתוכה אינו נאכל. (אלא) א) לענין האם ממאה מ"מ. ואין זה לשון הגון מרקתני ברייתא אמו ממא' ואין חוששין ולא קתני מביאה קרבן ונאכל ואין חוששין.

דף כט

והא ראמ' רב פפא כתואי יצא מחותך או מסורס. אלישנא קמא דר"א ידעה אלא בימי הוסת.

ור' יוחנן קאי דפליגי במחותך.

דלא מיפטר בראש עד שיצא רובו ומחמיר הוא. כעלוו מכצל דמסורס רובו נמי לא פטר קשיא ולימ' ר' יוסי אכתקנו פליג והא דאקשי ליה רב וביד למאי דמוקי ר' יוסי אומר משיצא רובו

בחיים ופלוגתא בדלחיים היא. אכטלנו ונישתא פלוגתא אמסור' משמע ואוקומא רב זביד משיצא לחקנו אמסורס אתא דה"ל למימר ר' יוסי אומר כתקנו משיצא רובו וליפלוג וי"ל מדקתני בדייתא בדר' יוסי משיצא כתקנו משמע דלאיפלוגי

ראשו לאו לשיעור קתני אלא לדרך לידה קתני כבבל שהחיים מוציאין שר' יוסי אומר רוב ראשו וזהו שיעור אבל משיצא כתקנו לחיים משיצא ראשו ה"ק איזהו כתקנו שיוציא ראשו תחלה ויוציא ולכ"ע לית להו דשמואג אלא ס"ל בשלם הראש פוטר והא דקתני איזהו כלומר אין הראש פוטר במחותך אלא בשלם שכיוצא בו יוצא כתקנו לחיים כתקנו אנ"פ שמחותך הראש פוטר ר' יוסי אומר משיצא כתקנו לחיים. והיינו נמי תנאי דת"ק סבר מחותך ומסורס משיצא רובו הרי זה כילוד

יום אע"פ שלא בדקה כל אותן הימים שאין חוששין לראיה כל זמן שלא ראיתי ואלו לא אמרה כן אינן מחזקינן אותה לא ביולדת בזוב ולא בשומרת דוקא כגון שבאת ריקנית ואמרה ראיתי שלא בשעת לידה ואינה יודעת כמה דילמא שומרת יום כנגד יום היא אלמא ברואה השתא בימי זיבה מחזקין לה וברואה נמי לאחר לידה כדמקשי' לקמן יומא קמא דאתיא לקמן ליטבלה הא דתניא באשה שיצאה מלאה ובאת ריקנית דמחוקי' לה ביולדת בזוב כדתרצינן למתני' בשלא הוחוקה עוברה לפנינו. ודמתני' עדיפא לן למירמי. ואינו נאכל אלמא לכ"ע הלך אחר רוב נשים לא אמרינן אלא מתוקמא ההיא דתניא בריש פירקין ולשלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה מביאה קרבן הא ראמר ריב"ל עברה בנהר והפילה וכו". בדין הוא דנירמי עליה מהא ותניא כותיה בשתי שמועות של ר' יוחנן וכבר כתבנו זה בספר המלחמות. כותיה בשלהי דידה בפ' ערבי פסחים. אלא שאנו קיימנו שתיהן תיובתא. אחריתי במס' תמורה. ועוד יש במסכת פסחים תיובתא בדריש שמעתא ותניא כתנאי. אלא שיש כיוצא בה בתלמו' תיובתא בחד דוכתא ותנאי בדוכתא בכורות פ' יש בכור לנחל' סלקא דשמואל בתיובתא ולא איתוקמא התם כרשמואל ומאי כתואי אפי' ללישוא בתרא דר"א ור"י תיקשי לן במס' ואם כאנו לפרש משיצא כתקנו לחיים לאפוקי נפל אפילו שלם

בנמ, מוהר בסוף שבוע רביעי ויום אחרון שבו היה לה התחלת נדה כדמפר' ואזיל דמהור הוא מותרת אלא ע"כ משום הרחיקה לידת' וחוששין שמא כלו ימי הוה לספיקה דר' יוסי בר חנינא תחלת שבוע רביעי ה"ל תחלת ונדה ושבוע ד' נמי טהורה היא דרם טוהר הוא וכ"ש בה' דטהור' ואם לאו ולד מעליא שבועים הן ועוד שבוע דטהור הוא תשמש דאי ילדה ולד מעליא אפי' בשבוע למימר כבר עברו וכן טבילות דב"ה נמי משום יולדת והרחיק' לידתה ז' או יום ארוך מטבילין אות' שמא כבר עברו לה ימי טוהר וכ"ש בשבו' ד' דאיכא משום הך תשש לא היו מבטלין אותה בשבוע ג' בליליותא דמשום טבולת הרחיקה לידתה קשיא טובא וכי היאך סלקה על דעתו כן. והא אי לאו תיובתיה משום אימר הרחיקה לירתה. דמשמע דלית ליה לר' יוסי בר חנינא מרגישות ולא יודעות. והא דפריך מינה ר' יוסי בר חנינא ורבין לא ידע מאי והחרשת והקטנה נמי שראתה אסורות לשמש לעולם שמא ראו והן אינן אלמא איני יודע אם ראיתי לא כלום הוא שאם אין אתה אומר כן השוטה וה"ג משמע בפ' בתרא דתניא בטועה ראיתי ואינה יודעת כמה ראיתי

מהורין. כל זה עיינו בתוספות. ולא יום שלאחריו אלא ע"כ יום שבאת לפנינו הוא ממנין שלשה שבועים ואת מותרת לשמש בלילי עשרין וחד שהרי אינה רואה כל אותה הליל' חוץ מיום שבאת לפנינו שהרי אותו היום עילה הוא למנין שבועים ונמצאת בשבת. וליכא למימר דברייתא הכי קתני שהביאה לפנינו ג' שבועין מהורין בשבוע שני ואלו טבילו' דימים דמשום זיבה ראשונה באחד בשבת ואחרונה ביום וטבילה ראשונה של לילה בליל שני בשבת ואחרונה במוצאי שבת וכן שבאת לפנינו בין השמשות של מוצאי שבת וכן שבאת לפנינו באחד בשבת השמשות טבילות דלילותא מושכות עד לילה של שבוע שלאחריו כגון מעיקרא שבאת לפנינו ביום וכן למאי דמתרצינן כגון שבאת לפנינו בין הלילו' שוים עם השבועין הנמנים כאן בטביל' הימים דהא למאי דס"ד יולדת זכר ונקבה. עיינו בתוספות שאין השבועין הנמצאין כאן בטבילות וליטעמיך ולא פריך ביה כלל. שבוע קמא מטבילין לה בלילותא משום ולטעמיך מ"ט דכל הני אלא אשכחן כמה דוכתי בתלמודא דהוה מצי למיפרך אלא ע"כ ר' יוסי בר חנינא אגב חורפיה לא עיין בה ובגמ' ה"ל למימר

דויבה ביום בסוף שבוע שלהן לא חיישי בגמרא לפרושי הכא מידי. מבילו' דעלמא הן דכל נדה ויולדת טבילתן בלילה של שבוע שני וטבילות ודבר ברור הוא אלא כיון דמנין לידה וזיבה מיום א' בשבת הוא וכל

14 4

כיון דמצטרפא בטבילות דלילות דשבוע א' אבל ב"ה לא מנו לה. ואמ"ג דב"ש מנו לה ולא חשבי חדא בשבוע אינהי דמפשי טבילו' מנו לה שבוע שעבר ואותו היום עצמו נמנה לנו תחל' שבוע ללידה וטבילות שאח"כ שאותה טבילה ראשונה חדא בשבוע חשיבי לה ב"ה מפני שהיא נמנת לסוף עד סוף ז' ובאור שביעי של שבוע חמישי גמרה טבילותיה וטהורה ואפשר הויא חדא בשבוע לא משמע הכי דהא טבלה נמי בימים הסמוכים לה ששה היא לא קחשיב ואינו יודע מהו שאם בא לומר דטבילה דסוף שבוע רביעי מבילה בתריהן. תלתין ושש הווין. וראיתי בפירושים דכיון דתרא בשבוע דקאמרי ב"ה קשיא לן כיון דאוקים בבאה לפנינו בין השמשות דיהיבוא לה בהו מיהא פסיקת טהרה ואפי' ליום ראשון. כך פי' רש"י ז"ל. ל"ה טבילות ברייתא ג' שבועין מהורים משמע דכולן מהורים ובבין השמשות משכחת היום ואין אותו יום שבאה לפנינו עולה לה לספירת נקיים אלא מדקתני לטבלה ביממא דהא לא הוו ז' ספורים שהרי לא הפסיקה טהרה בתחלת בבאה לפנינו בלילה והוה ניחא מפי דתו לא הוה קשיא לקמן לסוף שבוע

דלא מפשי בהו מפי לא חשיב' לה. הלשון נכון בעיני דב"ש דקא מפשי טבילות מהדרי לאפושי בהו טובא וב"ה ביממי להא טבילה לא חשיבי ב"ה כי היכי דתרצינן בטועה בפ' בתרא. וזה וה"ר אב"ד ז"ל כתב דאיכא לתרוצי דכיון דלאו פסיקא להו דאי אתאי

דאמרן תנא הכי. למיתנא משמשת לאור ל"ה לא קודם לכן ולא לאחר כן משום חששות ה"ג הוה קמ"ל בעשרה שבועים כולם ממאים או מהורים אלא משום דבעי מסיק לה איידי דתנא טמא תנא טהוד. פי' וה"ה דלענין צ"ה טבילות דב"ש גדול הוא היכי שתיק מיניה תלמודא. זה לשון הרב ז"ל. איידי דפתח בשבוע יהודה יממא הוא. ולכך ליתא לטבילה יתירתי' ועומק גדול הוא אלא תימה ב"ש סברי כר' יהודה דספיקא הוא וב"ה סברי כר' יוסי דבין השמשות דר' ובשם הרב חתנו ז"ל תירץ דבין השמשות דר' יהודה אפליגי ב"ש וב"ה

ותירצו עד סוף שמוני' קחשיב לאחר פ' לא תשיב דהא לא תננהו אלא נדה ויום ד' תחלת נדה ונמצאת צריכה טבילה לג' ימים בשבוע עשירי. ם' דטמא הוא ג' ימים ראשונים שבו איכא לספוקינהו בסוף לידה ותחלת והק' בתוספ' כיון דמנינו עשרה שבועי נפישי להו טבילות שהרי שבוע

זבה הוא קחשיב אי מיתרמיא ליה לפני תשמיש אבל זבה קטנה לא חשיב. השמשות וליחשוב ומפרקינן ובה גדולה קחשיב כלומר יולדת בזוב. א"נ אלשי' ליחשוב דשומרת יום וה"ל ג' טבילות בשבוע זו ביום כיון שבאה בין לא קחשיב הדרי' מההוא טעמא דטבילת זבה חדא בשבוע נינהו ולפום הכי דלבתר תשמיש לא קחשיבי. א"ג השתא דאתית להכי ליומא דחדא בשבוע לא קחשיב לב"ה לא צרכינן למימר הכי אלא דמקמי תשמיש קחשיבי כולהו יולדת בזוב בלחוד כדאמרן. אלא לב"ה בעינן דהא דמחרצינן זיבה גרידתא לאו לב"ש מקשינן דהא אינהו לא זיבה גדולה ולא זבה קטנה קחשיבי אלא כגון שבאת לפנינו בין השמשות. פי' רש"י הוא הדין דה"ל לאוקמ' - דאקשייומא קמא דאתיא לקמן לטבילה דילמא שומרת יום כנג' יום היא

יום זיבה שלפני לידתה ואמאי פריך יומא קמא בלחוד. לְםפּירת זבה גדולה ולישבי' כל שבוע קמא ביממי משום שומרת יום כנג' יום כנגד יום ואין ספירת ימי לידתה עולין לה ודאי כשם שאינן עולין וק"ל ולימא דילמא כשילדה ראתה יום א' בימי זיבה וצריכה לשמור

בספק. לספיקן והיינו גמי דקתני אין חייבין עליהן על ביאת מקדש מפני שטומאתן לח) לדידיה וכיון שהן גירי אמת והן מטמאות בגדה מן התורה יש לחוש דחייש למיעומא וקסבר ר"מ כותיים גירי אמת הן דהכי אסיקנא בב"ק (דף פסיקא ליה. מתניתין בנות כותיים נדות מעריסתן. אוקמינן בגמרא לר"מ עקיבא היא ור' שמעון היא. משום דלאביי דברי הכל אינן עולין הלכך לא סתרא. ולפום הכי נמי לא אמרי' ש"מ ר' אלעזר היא כדאמרינן ש"מ ר' ורבא היא ורבה דאמר עולין קסבר הא מני ר' אליעור הוא דאמר מסתר נמי רואה בהן אין עולין לה לימי זיבת' ואיכא למימר דההיא פלוגתא דאביי ש"מ הלתא. איכא למידק ולימא נמי ש"מ ד' דהא ש"מ ימי לידה שאינה בימי נדה עולה דאפשר הוא כדאיתא בשלהי בא סימן (נג, א). והא דאמרינן לידתה כן, והא ליתא אלא לספירתן דובה גדולה אבל שימור דובה קטנה אף תממא מה ימי נידתה אין ראויין לויבה ואין ספירת ז' עולה בהן אף ימי לידה אין עולין גמירי לה לקמן בפ' בנות כותיים מדכתיב כימי נדת דותה והרי ספרה יום זה לפנינו בין לב"ש בין לב"ה מקשי' וכן נראה לי עיקר דימי ויילדת בווב קטן דמקש' דלטבילה יומא קמא דילמא יולד' בווב קטן היא ואיכא למימר דקסבר האומר שהימי לידה עולין לשמור דויבה קטנה

אגב גררא. וכ"ש למאי דפרקינן בסמוך דלא מיירי ב"ש אלא בלידה. והא - לר' יוסי נמי אית ליה בנות הכותיים נדו' מעריסתן כדאמרינן בפ"ק דשבת וא"ת ולמה העמידו משנתינו לר"מ לחוד דחייש למיעוטא. והא אפי'

או גוירה משום מיעוט שהן טמאות.

ישמעאל (דף סו) ובמקומות אחרים הילכך ניחא לן לאוקמא לדידיה ומדינא - להן יפה. י"ל כיון דמתני' קסבר כותיים גירי אמת הן דהיינו סבריה דר"מ ור'

לחוש לספיקן. כונים דבו, מגריסתן בו ביום גורו כלומר גוירה בעלמא כדי שלא יטמעי בהן ועוד דקתיא דסיפא דכותיים עצו והיר' אלא דינא הוא (דף טו ע"ב) גבי י"ח דבר לר' יוסי בצרי להו ואמר ר' נחמן בר יצחק בנות - ועוד ראיהו סתם מתני' ולא למשקל תנאי מעלמא ומשו' גורת י"ח דבר.

יוסי שמעינן ליה דפליג עליה וסבר גירי אריות הן כדאיתא במנחות בפרק ר' שלא נמצא שם במס' שבת אותה הגרס' כלל ואעפ"כ חשבון י"ח דבר עונה וזה שכתבנו לפי גרסת מקצת הספרים אבל מהרבה מהן מספרי הגאונים

74 45

פרק ד בנות כותים

הכפורים דאכילה ושתיה דאוריית' ובכרת ואין סיכה בכלל שתיה. לרבות את הסך ואת השותה. י"מ שהיא אסמכתא דרבנן דהא קי"ל גבי יום צריכה להפרישה מאמה כדמפר' ואזיל. ולא יחללו את קדשי בני ישראל ואין מטמאה אדם. ואותה שבפומדיתא נמי משטבלה לטומא' גופה אינה אבל בנגיעת אמה בה אין להקפיד לטומאות הנוגעים בה שהרי היא ראשון את הנשים שגוגעות בה ומגפפות אותה ויחזרו ויטמאו הן תרומה שבא"י א"ג אין דרכן של בגי אדם להפרישה מאמה אלא לכך הטבילוה שלא תטמא אפרשה אסהיד דאי לאו הכי פשימא ותא חזי מאן גברא רבה מסהיד עליה. היה שפרשה נדה והטבילוה קודם לאמה. ולא אטבילה בלחוד אסהוד אלא היה בגמרא שלא בא ר' יוסי אלא להעיד על טומאת עצמה והכי קתני מעשה וא"ת שמא משום נגיעות אמה בה הטבילוה לסוכה בתרומה. י"ל שיודעין יבמות. הא נמי מיעוטא דשכיה הוא דתניא מעשה והטבילוה קודם לאמה. שמא המצא איילנות ונמצמו פהעין בערוה. פירשתיה בתחל' מסכ' כשתיה דרבנן ואינה מחוורת מן התורה. תמיהה לן לר' ישמעאל בנו של

משמע דכולה דרבנן היא. ראמרינן גבי תרומה גופה מולא יחללו ואיבעית אימא מוכשמן בעצמותיו בכל התורה ההיא ודאי אסמכת' בעלמא היא מדברי קבלה ומיהו ודאי מכיון לשאר כל התורה כולה אינה כשתיה ואי משום וכשמן בעצמותיו דשייך נמי ויש לפרש אע"פ שנתרבה סיכה כשתייה לענין תרומה מריבוי הכתוב

מ"מ להביא הסך והשותה. א"ר יוחנן לית כאן לאסר וכו'. משמע דסיכה לשתי' לאסור ולתשלומין לא לעונש יום הכפורים ומקשי והתני לא יחללו וא"ת מחוו' ולקו עליו חוץ לחומ' וכו'. ומייתי נמי התם והתני שוה סיכה בירושלמי לענין מעש' יצהרך זו סיכה והתור' קראתו אכילה ואינו מחוור ומאחר שכתבתי סברות הללו מצאתי בפ"ב ממסכת מעשר שני שאמרו

> השיב ר"ש לר' יהודה חתנו ז"ל. באודם אינו דין שתממא בלובן ודם מהור באשה מיתוקם בירוק ודיהה כך הוה אתי בק"ו ומה איש שאינו מטמא באודם מטמא בלובן אשה שמטמאה מיעוטא והרי מצינו ה' דמים טמאי' באשה ותו לא. וי"ל דנהי דאינו דם ובאודם מנא ליה. למ**עוטי אשה מלובן.** מצאתי בתוספות שמקשים למה לי דגבי זבה למה לי. וכי תימא לא דריש וא"ו א"כ אין איש מטמא בדם רבי יוחנן בן ברוקא דדריש לזכר כל שהוא זכר לנקבה כל שהוא נקבה וא"ו

۷۱۲۱۰ ממא משום נדה כ"ש ירוק ודיהה שכולן לא נטהרו אלא משום שאינן אלא ואשה מטמאין בלובן כיון דמתוקם דם טהור שפיר. ולא מחוור לי דאם לובן בראיות כבימי' כדאמרינן בסמוך ואמרו גלוי מילתא בענמא היא דאחד איש והם הקשו בתוספות והא ק"ו פירכא הוא מה לנקבה שכן אינה מטמא

דאצטריכו קראי למעוטינהו. ז"ל מלמדנו דאי לא ילפי מהדדי מנא תיתי לובן באשה ואודם ודם באיש איש היינו מטמאין לטהרות ולא לבעלה ומיניה ממעט ליה. ומ"מ יפה הרב אלא מטומאת גדה ועדיין היינו מטמאי' באשה מדין שכבת ודע או זוב של ונ"ל דמש"ה איצטריך יתורא דאי משום הא דה' דמי' לא הוה ממעטי'

קא דרס להו. פי' לאו פשיטא מגופא דמילתא אלא פשיטא דכל דקא דרים לומר אשה דוקא אמרתי ולא איש איש דוק' אמרתי ולא אשה. פשיטה דהא לו כ"ש כיון דלא אצטריכו לרבויא מפרשין להו לקרא דייתר ואיש ואשה ואמרו בתוספות שעוד שאלו בכל מקום ואוי"ן לרבות וכאן למעט השיב

להו רחמוא רבינהו למדרס דחניא בת"כ אשר ישב עליו הוב אין לי אלא יישב ומגע מניין לעשרה מושבות זה על גב זה ואפילו על גבי אבן מוסמה ת"ל והיושב על הכלי אשר ישב וכו'. ומשום דמילתה רגילה היא בתלמודא הוא קאמרינן פשיטא דלא ה"ל הכא למיתני אלא שמטמ' מדרס.

ר"ש ז"ל שהוא דבר הנשא עליו כגון הוא בכף מאזנים ומשכבות ומושבות בכף שניה וכרעו הן טמאין מדרס כרע הזב זהו עליונו של זב ומטמאין אוכלין ומשקין. ואחינן למיבעי מנלן דחניא ובל הנוגע בכל אשר' יהיה תחתיו מאי תחתיו אלימא תחתיו דוב דהיינו משכב ומושב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא. ואי קשיא לך אדרבא הוא מטמא בגדים דכתיב ביה יכנס בגדיו והכא ליכא כבוס אה"נ אלא גמרא לא איצטרך למיחת לה כולי האי. וקאמר סתם כל טומאה דמדרס מהתם היא כדכתיבנא ביה ולא מהכא ועוד דאי הוה נקיט טעמא מהך קושיא דכבוס בגדים דילמא הוה אמרינן דכי כתיב דאי הוה נקיט טעמא מהך קושיא דקרא נמי קאי ולא בעי עיוליה נפשיה בספיקא דקושיי.

712 4X

אלא וכל הנוגע בכל אשר יהיה זב תחתיו ומאי נינהו נישא יטמא נחקו הבחוב וכר'. זו היא גרסתו של רש"י ז"ל. ולשון יתר שבספרים מ"ט הנושא והנישא כתב נחקו וכו' כתב שהוא פי' משובש. אלא ה"ק מדכתיב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא והנושא אותם יכב' בגדיו ולא ערבינהו ונכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו ביטמא מכלל דהאי יטמא לאו באדם ובגדים קא מיירי אלא באוכלין ומשקין מאי והנושא אותם לא לעליונו של זב דסמיך ליה אלא נדרש הוא בת"כ לנושא משכבו ומושבו של זב. אלו דברי הרב ז"ל.

ואין פי' וה נכון דהא טמא עד הערב כחיב ואם אינו מטמא אלא אוכלין

ואיכא למימר דהכי דריש דכתיב לעיל מינה וכל המרכב אשר ירכב עליו הוב יטמא וסמיך ליה וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב ומפני שנתקו הכתוב מקרא נדרש לפניו דכתיב יטמא וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו נמי והוא עצמו כלומ' מה שהזב תחתיו יטמא עד הערב לומר שהוא מטמא כלים שיש בהן טומאת ערב לפי שיש להן טהרה במקוה.

והרב אב"ד ז"ל מפרש דהאי יטמא עד הערב אמרכב דלעיל ולא

מסתברא דהא לא כתיב במשכב ומושב עד הערב.

ומשקין מאי עד הערב.

ואיכא למידק, עליונו של זב מאי נינהו הסיטו הא מהכא נפקא מהחם נפקא וכלי חרס אשר יגע בו הזב ישבר אי זהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסט ולקמן במכילתן בפ' יוצא דופץ אמרינן וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים זה היסטו של זב שלא מצינו לו חבר בכל התורה כולה. ואיכא למימר אי מהתם הוה אמינא עליונו של זב כתחתונו מטמא אדם ובגדים ואי מהכח ה"א כלי חרס שנטמא מאוירו לא קמ"ל וכלי חרס אשר

> יגע בו וכו' וכל אשר יגע מיבעי ליה למימרא דהיסט ונגיעה כידיו כדמפורש בפ' יוצא דופן.

> וא"ת אי לא כתב עלינו של זב מנא לך לעשותו כתחתונו להחמירו הא ל"ק דה"א נושא ונישא כי הדדי נינהו דהא בכולה שמעתין להחמיר עליו ולעשות כיוצא בתחתונו אנו טורחין ויש שמתרצין אי מהתם ה"א ה"מ היסטו כולן א) בא הכתוב הזה וכל הנוגע בכל אשר יהיה זב תחתיו לטמא אף לטהור וזב שהסיטו.

וגרסת הספרים יש להעמידה אלא וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיר ומאי נינהו נישא יטמא מ"ט כלומר מ"ט משמע לך יטמא טומאה קלה הנושא והנישא כתיבי בהדרי ולא ערבינהו רחמנא ואפסקינהו לומר לך נתקו כלשון רש"י ז"ל עצמו.

ובתוספות ראיתי שפי' רבינו שלמה ז"ל בתשובה ה"ג אלא וכל הנוגע בכל אתר יהיה תחתיו יטמא והנישא נמי יטמא ומאי נינהו נשא מ"ט והנישא על המרכב נתקו הכתוב וה"פ וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו בא הכתוב ולימד שמגע מטמא אדם ולא בגדי' ומשאו מטמ' אדם לטמא בגדים והכי מוקי לה נתהעי קרא נפקא לן מגע מרכב. והאי דדרשינן דהא כתיב והנישא חסר וא"ו למדרש אנישא של זב דקריי ארישא דקרא דכתיב יטמא עד הערב וא"ו למדרש אנישא של זב דקריי ארישא דקרא דכתיב יטמא עד הערב מומאה קלה ונתקו הכתוב מטומאה חמורה של אחריו, וה"ק והנוגע במרכב והוב יטמא מומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין וכן הנישא על הזב דע"כ הוב יטמא מטומאה דרישא קאי ולא אטומאה דסיפא דטומאה דסיפא אותם כתיב ביה וגבי נישא לא שייך אותם אלא אותם אמקרא קאי דקרינן

נושא ודרשא דמסורת ארישא קאי ע"כ תשובתו של ר"ש ו"ל.

והוקשה לו על גרסת הספרים שכתוב בהן בכל אשר יהי' תחתיו. ב) דהאי קרא במרכב מוקי לה בת"כ ועוד היכי מוקי לה באוכלין ומשקין הנוגעין בעליונו הא אין להם טהרה במקו' והכא כתיב וטמא עד הערב. כל זה הענין כתוב בתוספות. והעלו השמועה בשביש ועמעום ועוד שאין זה נושא כתוב חסר בכל הספרים ובמסורת מלא ואין כאן יתור לדרוש בו מסורת ולשון ראשון של פי' רש"י ו"ל יותר נכוו הוא וכמו שכתבתיו למעלה.

ראשון ושני באוכלין. והמשכב והמושב והמרף מלמעלה מטמאין א' ופוסלין אחד. כלומר שעושין במשניות דתנן האוכלין והמשקין והמדף מלמטה טהורין והאוכלין והמשקין מדף ונעשין על גביו מדף כלומר טומאה קלה דעליונו של זב. וכן מפורש בת"כ דחמור עליונו של זב מתחתונו דאוכלין ומשקין אינן נעשין תחתיו תחתיו יטמא עד הערב כלומר עליונו של זב עצמו טמא טומאת ערב ודרש אב הטומאה אלא שיש בו שם טומאה לנוגע בו וקרי ביה וכל אשר יהיה זב מטמא אלא אוכלין ומשקין ולהכי רהיט קרא ונסיב נוגע לפי שאינו נעשה ולא למשכב ומושב דלעיל נתקו הכתוב מכולן שהן מטמאין אדם וזה אינו הכלי. מדפלגינהו רחמנא ש"מ שאין עליונו של זב שוה למרכב הסמוך לו עליו הוב יטמא והדר בנגיעה דידהו ואיש אשר יגע במשכבו והיושב על בגדיו כדכתיב במשכב ובמושב עצמן כל המשכב יטמא וכל הכלי אשר ישב בטומאת עצמן והדר ליכתוב בתרווייהו וכל הנוגע וגו' והנושא אותם יכבס המרכב אשר ירכב עניו הזב יטמא וכל אשר יהיה תחתיו דוב יטמא למיכתב ופי' נתקו הכתוב מטומאה חמורה שאמרו כאן משום דה"ל למיכתב וכל הוא וטהורין ומ"מ כי"ו דין היסט הן ולא מצינו להן חבר בשאר טומאות היסט תחתונה טמאה ועליונוח שהן נשאות על עליונו של זה היסט דהיסט בזב מדרס מרבוי הכתוב כך עושה בעליונו את כולן עליונו של זב ואלו מדין ונשאת התחתונה על ראשו כולן ממאי' כמו שעושה בתחתונה את הנוגעת ולי נראה ענין אחר שפירוש עליונו של זב זהו שהיו עשר מצעות עליו

ואפשר לפי זה הפירוש שתחקיים גרסת הספרים וה"ק מ"ם הנושא רחיבי כלומר מ"ם משתמע קרא הכי נימא דהיינו משכב ומרכב מנושא ופי' מעלמא הוא ולא מגופה דברייתא כדפרישו נמי מאי תחתיו וכו' דהאי לישנא דהיינו עליונו תרווייהו כתיבי הכא ונתקו הכתוב לנישא רהאי לישנא דהיינו עליונו תרווייהו כתיבי הכא ונתקו הכתוב לנישא רהאי לישנא דהיינו משתמע קרא הכי נימא דהיינו משכב ומרכב רלא לשמא אדם ובגדים אפילו במשא ומפרקי, יטמא טומאה קלה משמע פי'

משום דכל דלא מתפרש ביה מגע אחר לא משמע אלא שהוא ממא בעלמא דכל דמטמא אדם כתיב בהו ורחץ בשרו או יכבס בגדיו או והנוגע בהם יטמא כדכל דמטמא אדם כתיב בהו ורחץ בשרו או יכבס בגדיו או והנוגע בהם יטמא קלה דלית ליה טהרה במקיה משמע מדלא כתיב אלא יטמא לחודיה טומאה והיכא דלא כתיב במשכב ומושב הילכך הכא דלא כתיב אלא יטמא לחודיה טומאה והיכא דלא כתיב בניה כגון בנדה דמפרש במשכב דידיה כתביה רחמנא סתם אחרי, כשאר משכב ומושב דוב דמפרש בהו ואיש אשר יגע במשכבו ולדברי אחרי, כשאר משכב ומושב דוב דמפרש בהו ואיש אשר יגע במשכבו ולדברי הרב אב"ד ז"ל חור ופי, בו טומאת ערב במרכב. מתקיף לה דמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי ניספריה וכו'. פי' רמי בר חמא טעמא הוה בעי אבל והספרנו ואנן נמי ניספריה ורינא הכי הני ספרה אנן כדמקשינן בפ' בתרא דמכילתן א"ל רב ששת לרב ירמיה רב ככותאי אמרה לשמעתיה דאמרי' יום שפוסקת בו סופרת למנין ז'.

ואי קשיא ההיא דגרסינן בפסחים פ' כיצד צולין (הך כא) ר' יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואח"כ ראתה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני ומפרשינן טעמיה דקסבר מכאן ולהבא מיטמיא דמקצת היום ככולו ובעינן עלה אלא לר' יוסי ובה גמורה היכי משכחת לה בשופעת ואיבעית אימא בגון שראתה שני בין השמשו' אלמא אמרינן מקצת היום ככולו.

לאו מילתא היא דבסוף מנין אית ליה לר' יוסי מקצת תחלת היום ככולו בין ובה גדולה ובין בקטנה דשני שלה סוף מנין הוא דהא אנן נמי היום ולר' יוסי לית ליה סתירה לאחר מקצת יום דהא שלימה היא טהרתה אבל בסוף יום ותחלת מנין דכ"ע לית להו מקצ' היום ככולו אלא לכותאי.

וראיתי מי שמקשה כאן מאותה שאמרו בפ"ק דר"ה (דף י) אמר דבא ק"ר ומה נדה שאין תחלת היום עולה לה בסופה סוף היום עולה לה בתחלת שנה שיום א, עולה לה בתחלתה. וא"כ לר' יוסי נימא ק"ר ויהיה סוף היום עולה לה בתחלתה. וזה המקשה יכול להקשות כן בזבה גדולה לרבנן (ובין א) בקטנה דליכא בינייהר אלא סתירה ולפי דעתי שאין זו הקושיא דמקצת יום ממא ככולו ממא ומקצת יום מהור סוף היום כתחלתו בין בתחלתה בין בסופה הילכך לענין זיבה ביום נקי ליכא למיספריה אבל לענין נדה אפילו בולו נמי כימא סופרתו כנ"ל.

ומיהו מקצת היום שעולה בספירה דובה דוקא ביום אבל לילה אינה עולה לספירה כלל כדאמרינן בפ' בתרא דמכילתן ושוין בטבילות לילה לובה

וספק.

שאינה טבילה ותנן נמי במס' מגילה דאינה טובלת עד הנץ החמה.

וההיא דאמרינן מפ' כיצד צולין דמוקי לדר' יוסי לרואה בין השמשות וכן נמי איתא במס' נזיר (דף כז) וגרסי' בה הכי בנוסחי לדר' יוסי מכדי קסבר מקצת היום ככולו זבה גמורה דמייתי קרבן היכי משכח' לה כגון היינו פלגיה דיומא אידך פלגא דלמפרע סליק ליה שימור פי' דלמפרע היינו פלגא דיומא בתחלתו שעבר עליה בטהרה ומתרצי איבעית אימא דקא היינו פלגא דיומא בתחלתו שעבר עליה בטהרה ומתרצי איבעית אימא דקא שפעא ג' יומי בהדי הדדי ואיבעית אימא דחואי חלתא יום סמוך לשקיעת החמה דלא הוה שהות סליק ליה למנינא. ההיא לרוחא דמילתא איתמר המה דלא בעי לאתיי עלה התם קרא דמגלה דאמרינן כיון דבעי ספירה ספירה דיממא היא ואוקמוה בסוף היום ותחלתו דליכא שהות דספירה בין ראיה לראיה כלל.

והיינו נמי דמיטמי' צינורא דידהו מדבריהם משום משקה הוב והובה. גוירה שמא תשב עליהם אשתו נדה אבגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש קאמר מדרס לפרושין, והא דאמרינן בפרק השוחם מדרסות קאמרת שאני מדרסות עם הארץ. פי' שחכמים גורו עליהם שיהיו זבים לכל דבריהם ובגדיהם יהיו אהך ספיקא דעם הארץ ואפילו בכותי לא שרפינן. ורמינהו על ספק בגרי אכל ספיקא קאמר דהא למסקנא נמי אספיקא ודאי שרפינן אלא ה"ק אלמא מפי בפרק יוצא דופן (מב, א). אלמא אספיקא לא שרפינן תרומה. פי' לאו ערב מיהא לא סתרא כדפרישית, ולענין בעיין דפולטת בעינן למיכתב קמן דאמרי ולטעמיך זב גופיה היכי סתר וכו', אלא ע"כ קבולי מקבל דטומאת זיבה דוקא, ומיהו בטומאת ערב ליכא למימר דפליג רבא דהא לא פריק הא וכדבעי' למימר קמן, א"נ אוקמתין דלא כרבא אלא כאביי דאמר טומאת ביניהם דהא טומאת לידה נמי אמר רבא לקמן בפירקן דרינה למיפסק מימאת זיבה מפסקת ביניהם. לאו דוקא אלא שלא תהא טומאת ז' מפסקת מקראי אפילו לילותא לא מפקינן קרא מימים. והא דאסיקנא שלא תהא דאמר דובה לא הויא אלא ביממא דכתיב כל ימי זובה הילכך אע"פ דמפקינן ביממי תהוי זיבה בלילואתא תהי נדה ובפ"ק דהוריות נמי אמרינן גבי צדוקין ביממא כתיבי דכתיב ימים רבים כל ימי זובה ולקמן בשלהי מכילתין ואימא וי"מ דלא בעיא לאוקמי ובה גדולה בלילואתא דוקא משום דקראי

ואי קשיא לך האי דאמרינן בפרק הניזקין (דף סא ע"ב) וליחוש שמא הסטנו אשתו נדה ולא חיישי' להיסט שלו, ועוד אמרו שם גבי חלה מניחה בכפישה או באנחותא וכשיבא עם הארץ ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש משום דלא נגע בהו ולא מטמאין בפשוטי כלי עץ ולא חשש להסיטו וכן

נמי בפרק אין דורשין משמע גבי חמרין ופועלין שהן טוענין טהרות דלא

ותירץ ר"ת ז"ל שלא גורו על עמי הארץ היםט שא"כ אין לך ארם .

מעביר לחבירו חבית ממקום למקום.

מטמאין משום הסיטן.

ועוד הביאו ראיה ממשנת מסכת טהרות שאין עמי הארץ מטמאין בהסיטו ולא עושין נמי משכב ומושב דתנן בפרק קמא דטהרות הגנבים שנכנסו לבית אין טמא אלא מקום רגלי הגנבים ומה הן מטמאין אוכלין ומשקין וכלי חרס הפתוחין אבל משכבות ומושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל טהורי' ואם יש עמהם נכרי או אשה הכל טמא.

ויש לי לדחות דהתם כיון דלא נגעו ודאי הקלו באלו שטומאתן רחוקה

ועוד הביא ראיה מתוך שמעתן גופה שאין ע"ה מטמאין משכב ומושב דתון משכב התחתון כעליון ואם היו ע"ה עושין משכב ומושב מטמאין הן התחתון כתחתונו של זב שהרי עשאום כזבים לכל דבריהם.

ואע"פ שיש לי לפקפק אף בראיה זו נקבל אותם מפני שלא הזהירו הכמים על ע"ה שיהיר כזבים ממש אלמא דין חדש יש להם אבל מ"מ תמה הוא אם גזרו עליהם שיהיו כזבים למקצת היאך הטילו עליהם למחצה וטיהרו משכבות והיסט א"כ הקלת בשל תורה.

וי"מ שאין ע"ה טמא טומאת עצמן כלל אלא חשש שמא נגעו בנשותיהן

ובמדרסן שהן אבות הטומאה והוא נעשה ראשון.

והא דמטמאינן צינורא דע"ה בשמעתין וכן במסכת חגיגה לאו משים משקה הוב והזבה אלא כיון שהחזיקי אותם חכמים בממאי משים משא מדרס לא שיהיר כזבים מדבריהם ובגדיהם שהן מדרס לפרושין נמי משום תשש מדרס אשתו נדה הוא והא דא"ל מ"ט לא תשני ליה בכותי שטבל ועלה ה"ג לה שטבל ועלה (ואכל) [ונגע] בתרומה וכן כתבו בתוספות בנוסחאות ולא כגרסת רש"י שהוא גורס ודרס על בגדי חבר ונגעו בתרומה שאפילו לא מביל אין לו מדרס ואפילו נגע בהן ממש ואצ"ל בעשר מצעות שהרי לא עשיתי לא ראשון משום טומאת ע"ה דהיא משום נושא מדרס ואינו מטמא כלים לאחר שפירש מן המדרס כלל.

ואי קשיא ולימא ליה מאי ואין שורפין עליה את התרומה על התחתונות

ספיקי נינהו, איכא למימר מפני שטומאתן ספק אפילו אגופייהו משמע ליה. דעליונו קתני דאי משום טומאת ע"ה לא מטמא משכב ואי משום נדה תרי היסטות ולא חלקו בספק רשות היחיד ולא רשות עם הארץ אצל תרומה הא

והילכך מטמא את התרומה אלא בכותי ערום קודם שיגע בבגדיו עסקינן, מטמא שנים ופוסל אחד פירש מטמא אחד ופוסל אחד בפרק בתרא דובים אמרינן בשנגע ביד וברגל בלא בגד מפני ששנינו הנוגע במשכב ובמושב דומה לצדוקי שהם בכלל ישראל הם. והא דמפרקינן ב**כותי ערום** ולא שוויה בטהרה שלא להרחיקן אבל בכותי לאו חברים קרינן ביה ואין זה מאי איכא בכותי משום בועל נדה תרי ספיקי נינהו, ול"ק דבשלמא ע"ה תו קשיא לי ולימא ליה ברגל דטומאת ע"ה ברגל כטהרה שוויה רבנן

ולא רשות היחיד ולא רשות עם הארץ אצל תרומה, ע"כ גמר". יהו הן טמאין אלא משום היסט לא כן אמר ר' יוחנן לאו חציצות ולא הסיטו עדע לך שהוא כן דתנינן אפילו מובל ואפילו כפות הכל טמא כלום אמרו ב, מוזא כל אמב ב, יוסי רבי כל מה דאנן קיימין הכא בתרומה אנן קיימן אמאוניו כוב אלא שגורו על בגדיו מדרס במגע אשתו כראמרן ואקשי' אמר יהיו טמאין אמר רב ר' יהודה בר פזי תפתר בעם הארץ אצל הפרוש לא פתיל טהורים אין תימר עשו גופו כזב אצל תרומה אפילו מוקפין צמיד פתיל וכלי חדס הפתוחין טמאין אבל המשכבות ומושבות וכלי חדס מוקפין צמיד בתוך ביתו בזמן שהוא רואה את הנכנסים ואת היוצאים האוכלין והמשקין של פרוש מהו שיעשה כוב אצל תרומה מתיב ר' תנן והתנן המניח עם הארץ אל ידי מגע ודכותה אין משא בחולין ויש משא בחולין על ידי מגע וכו' גופו בא בעי קומי ר' ועירא כמה דתימר תמן אין היסט בחולין ויש היסט בחולין בישיבה עשאוהו כמדרס אבל ישבה עליו בבגדיה לא גזרו עליו, שמואל בר נטמא מדרס לא היה לנו לטמאן אלא מגע הזב פריק שאם נגעה בו אשתו יושבת עליה ערומה, פירוש ר' זעירא מקשי על רבי יוסי לדבריך מהיכן יוסי מהיכן נטמא הבגד הזה מדרס א"ל תפתר שהיתה אשתו של עם הארץ אלא שאם נגעו בבגד עשאוהו כמדרס מדבריהם, רבי זעירא בעי קומי רבי יוחנן במגעות שנינו, פירוש אלו השנויין כאן אינן עושין מדרס בלא נגיעה על מתניתין בגדי עם הארץ מדרס לפרושין וכו'. מתני רבי יוסי בשם רבי הוכירוה ומשמע מינה שלא גורו על עם הארץ שיהיו כובין וכך הסוגיא שם ובמסכת חגיגה מצאתי בירושלמי סוגיא גדולה בענין זה ובתוס' נמי

מהורין הן דאמר רבי יוחנן שלא אמרו שיהא דבר חוצץ במדרסות ולא מהרו בובאי בתרומה קיימי' מדקתני סיפא הכל ממא ואי בחולין מדרסות והיסטות וה"פ דקא מקשי ליה רבי מונא לר"י בן פזי דאוקמא למתני' בחולין

אצל חולין הכל מהורין.

בקל וחומר ולא פרכי' במצורע מילי דוב. גדול בין קטן ולא גריס נקבה אלא לנקבה מיבעי ליה למעיינות ואתי זכר ה"ג רש"י ו"ל: אמר לך בית שמאי האי לזכר מיבעי ליה כל שהוא זכר בין כולן כתבתים מפני שדברים ברורים הם וצריכין הן לכמה סוגיות שבגמרא. מגיהין ב) ולא רשות עם הארץ לחולין אלא אצל תרומה ודבריהם הללו אפשר שלא נגעה בהם אשתו במדרס, ע"כ הארכתי לכתוב מן התוספת והן ספק רשותו עד שיתברר לך שנכנסה אשתו לשם אי נמי בגדים שלו שאי רואה את הנכנסים לאשה או לכותי לתרומה ולחולין הכל טהור ואפילו של עם הארץ כוב לממא משכבות ומושבות והיסט אלא שחששו בזמן שאינו דקתני הכל טמא בתרומה היא ושמע מינה שלא עשו גופו של פרוש ולא הארץ מדרסו וחצירו והיסטו טהורין לחולין וטמאין לתרומה, אלמא מתניתין וברייתא היא אצל זו ששנויה בתוספתא דחגיגה דקתני ספק רשות עם

דבית שמאי כר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אמרי לגמרי. אלא נפקא להו משום דרשא בעלמא דלא מתפרש במכילתין ואדרבה משמע מל ר' יוחנן בן ברוקא דריש לעיל תרווייהו לקטן וקטנה מעיינות מנא ליה ודקא קשיא לך מעיינות מנא להו לבית שמאי ולטעמיך לר' ישמעאל בנו הך דרשא דר' יצחק כלל אלא לוכר כל שהוא וכר לנקבה כל שהוא נקבה ובתוספות מעמידין הספרים ומפרשים ואי בעית אימא בית שמאי לית

קאמר לאחרים גורם שיהיו מטמאין במשא לעצמו לא כל שכן שיטמא במשא אפילו במשא לקמן בפרק דם הנדה, והא דקאמר לאחרים גורם טומאה הכא אדם אחר אינו מטמא במשא אלא במגע (בקרי) [כקרי] וראיה שנייה מטמא מקום זיבה לאו מעין הוא. ובודאי יפה פירש רש"י ז"ל שראיה ראשונה של אלא פשיטא בזב ומצורע ומראיצטריך לרבויי בראיה ראשונה שמע מינה טמא במאי אלימא בזב גרידא לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כל שכן כך היא וכן בפירושי ר"ח ו"ל: תא שמע זובו טמא לימד על הזוב שהוא דלכולי עלמא הגך ואו"י מדרשי בזב ובזבה דתרי נינהו. גרסת הספרים בזו הרבה בפרק קמא דקדושין ועכשיו תירצנו הקושיא שהקשינו למעלה משום דהכי הוא אמר קרא ולא מהאי קרא מתרבן, וכבר כתבתי מכיוצא והא דנקט לעיל דנקבה כל שהיא נקבה סירכא נקט ולא דנפיק מינה אנא למעיינות אתא ונקבה קטנה לרבי ישמעאל נפקא ליה מוא"ו יתירה דגבי זבה ולי נראה דבין לבית שמאי בין לר' ישמעאל לזכר כל שהוא זכר ולנקבה

ומדין משא למשא פריך דאי גרס טומאה בעלמא קאמר אף בזב מצורע גורס טומאה דמשכב ומושב לטמא אדם ולטמא בגדים ולטמא נמי בהיסט שאין מצורע עושה כן אלא מדין משא גופיה פריך כדפרישית.

ומיהו צריכין אנו לישב גרסת הספרים, ור"ש אומר פירוש שהיא בספרים והכי קאמר ומראיצטריך לרבויי בשנייה שמע מינה דבראשונה לא מטמא במשא דלאו מעין הוא ואין וה הלשון גמרא.

אבל יש לפרש שכך היא הצעה זו דאמר רבא תא שמע זובו ממא לימד על הזוב שהוא ממא במאי אלימא בזב גרידא ובראיה שניה דאלו בראשונה ולמגע ודאי לא צריכא קרא דלא גרע משכבת זרע ולא עדיף מיניה אלא פשיטא בשנייה ואכתי למה לי קרא לאחרים גורס טומאה ואפילו למשא עצמו לא כ"ש אלא פשיטא בזב ומצורע ואי בשניה מי גרע מזב גרידא עצמו לא בראשונה ולטמויי במשא וש"מ תרתי ש"מ ראיה ראשונה של מצורע מטמא במשא וש"מ לאו משום דמעיין הוא כדרב יוסף דאי הכי לא איצטרך רחמנא לרבויי הכא דממעינות נפקא אלא דרחמנא רבייה לראיה ראשונה של מצורע כראיה שניה של זב גרידא.

ואי קשיא נימא קרא לראיה שניה והא קמ"ל דוקא בשניה אבל

त्राप्त द्रा

הא דאמר רבא לאחרים גורם מומאה. ק"ל א"כ שכבת זרע דכתב רחמנא מלטמא לימא לאחרים גורם מומאה לעצמו לא כ"ש ולמה לי הא רתניא מנין לנוגע בשכבת זרע ת"ל או איש וכו' כראיתא בפ' יוצא דופן, וכן (נמי קושיא) [דם עושה] משכב ומושב לאחרים והוא עצמו אינו עושה משכב ומושב כראמרינן בפרק דם הנדה וכל המשכב אשר תשכב עליו נדה ולא דמה ובהא איכא למימר התם מיעטיה רחמנא דלאו בר משכב ומושב הוא ולית ביה אלא נגיעה בעלמא.

תו קשיא והאיכא נמי היסט שהזוב גורם טומאת היסט והוא עצמו אינו

מטמא בהיסט.

ואיכא למימר נמי התם מיעטיה רחמנא מרכתיב והנושא אותם מיעוטא הוא בפרק דם הנדה (נה, א) א"נ בכל היינו פרכיה דעדיף מינייהו אמר ליה שעיר המשתלח יוכיח שאין לו טומאה כלל וגורם טומאה חמורה והך פירכא ופירוקא דרב יהודה מדסקרתא בברייתא תניא בהו בפרק דם הנדה ומדלא מייתו לה אינהו ש"מ לא שמיעא לה ובגמרא לא שמיע' להו ובגמרא לא

> בראשונה אינה מטמא דלאו מעיין הוא, זו אינה תורה דמי איכא ספיקא קמי שמיא במקום זיבה אי מעין הוא או לא ואיצטרך ליתורי קרא למיגמר מיניה דלאו מעין הוא, ועוד דכל היכא דקרא מרבה כגון זה דכתיב זובו ממא דרשינן ליה לרבויי כגון לרבו' ראי' ראשונה למשא ולא מוקמינן ליה ליתורא למימר בשניה כתיב ולמעוטי ראשונה איצטרך כנ"ל.

> ומה שהקשה רש"י ו"ל מי איכא לאוקומי להאי קרא בראיה ראשונה רהא מהכא נפקא לן בכל דוכתא מנה הכתוב שתים וקרא טמא, אינה קושיא דהאמרינן בפרק יוצא דופן דלמאן דאית ליה מנה הכתוב שתים וקרא טמא לית ליה זובו טמא לימד על הזוב שיהא טמא ותנאי היא.

> וכן זה שאמר הרב ז"ל דגבי מצורע איצטרך לרבוייה לטיפ' עצמה דלא אתי בק"ו משום דלא גרמה ליה טומא' שהרי מחמת נגעו הוא מטמא אין זה מחוור דכיון דאי לאו מצורע הוא נמי הות מטמי' איתא לק"ו מ"מ וכ"ש דאיכא לפרושי גרס טומאה בהיסט ומדרסות כדאמרן לעיל ומהסט למשא גמרינן ודאי דחד אורח הוא למשאות, ובמסקנא פשט אביי דמטמא במשא דהא אקשייה רחמנא למצורע אזב גמור, ולא פשט במעיין כלום משום דלא מרבוייא דקרא יתירא אתי דנימא למאי איצטרך אלא דמ"מ מטמא במשא הוא.

אמרינן חניא נמי הכי דבשקלא ומריא בעלמא לא מיחמר הכי. ולוי אמר שני מעיינות הן. מצאחי בשם חכמי הצרפחים שהם מקשים והחניא בפרק יש בכור (דף מו ע"ב) גיורת שיצאת פרחת ולדה בהיותה נכרית ואח"כ נתגיירה אין נותנין לה ימי טומאה וימי טהרה ואמאי ללוי דאמר נסתם הטמא נפתח הטהור אמאי אין לה ימי טהרה הא ממעיין טהור אחו, ומתרצים אין לה ימי טהרה לאו דוקא שאין לה כלום אלא לומר שאם ראתה ביום ז' לזכר וביום שבועיים לנקבה טמאה נדה ומונה בתוך ימי טוהר ימי נדות.

ויש שמעמידין אותה אליבא דלוי כב"ש דאמרי מעין אחד הוא, עוד פירשו ללוי אף על פי ששני מעיינות הן לא טהרה התורה מעיין זה אלא בנולדות וזו כיון שאין לה דין לידה אף אותו מעיין טמא הוא ורואין את דמה אם מחמשה דמים הוא וזה פשוט ונכון. בשלמא לרב דאמר מעין אח' הוא מ"ה מטמא לח ויבש. פי' לבית הלל פשיטא ולבית שמאי נמי כיון שראיה זו מטמאתה מלספור נקיים נמצא שהיא גורמת טומאה וכדם הנדה הוא שמטמא לח ויבש ולא דמי לרואה בתוך ימי טוהר בלא זוב שאין ראייתה

בלום אלא ללוי אמאי מטמא לח ויבש בין לבית שמאי בין לבית הלל, ופריק - שמאי דסד"א אף על פי שופעות לא תטמא קמשמע לן.

בשופעת.

ליה לאוקמינהו אלא בהך פלוגתא ופריק אפילו הכי איכא למיטעי בה לבית נקיים. אי בשופעת למאי איצטרך וק"ל ולרב גופיה אמאי איצטרך ודאי לבית - לספירת זיבה, וקיימא לן בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות

اک جات

ימי טוהר דיה שעתא. ומוקמי לה כרבי מאיר וכשאינה מניקה וכגון שמת בנה ומשום רואה אחר בימי מניקתה וכו' למה לי הפסקה דעונות והא אחר ימי טוהר היא רואה היא רואה לעולם וכל שכן בזו שאמרו בברייתא שתים בימי עוברה ואחת אם כן מניקה שאמרו צריכה שתפסוק שלשה עונות והלא אחר דם טוהר הא דחניא **ושוין ברואה אחר דם טוהר שדיה שעתה** הקשו בתוספות - כאן אדרבה סופה להקשות כשמתקרבת ללידה והא דהדר ביה רב לקמן נ"ל

חיישינן שמא ימות. ותנן הרי זה גיטך שעה אחת קודם מיתתי אסורה לאכול בתרומה מיד אלמא לרב ור' יצחק אמאי לא חיישינן שמא תשפה והא חיישינן שמא יבקע הנאד, אמר רב גדה ליומא ושמואל אמר היישינן שמא תשפה. איכא דקשיא ליה ראתה ליכא לטמוייה כלל, ואף על גב דלא הפסיקה נמי כדמפרש לה ואזיל. מניקתן קאי ומתרץ לה רב בדליכא שהות ובין שראתה בימי טוהר בין שלא ונכון הוא לומר דשויין אפלוגתא דר' מאיר ור' יוסי בדין כל ימי עבורן וימי ראשונה ודיה שעתה והוא שהפסיקה כדינה בעונות, וכן נראה פירש"י ו"ל וקאמר השתא שאם ראתה אחר דם טוהר אינה כראיה שנייה אלא כראיה ולי נראה דה"ק: קיימא לן דלא אמרו דיין שעתן אלא בראיה ראשונה

ולאו מילתא היא, דהתם סופו למות שהכל למיתה הן עומדין אבל

ללוי אמאי איצטרך האי טעמא בתרווייהו מכל מקום שמע מינה דהא לית. כחב הרמב"ם ז"ל שהיולדת בזמן הזה הרי היא כיולדת בזוב וצריכה שבעה לן ומודים ואי שני מעיינות הן ביולדת בזוב נמי מטהרו בית שמאי אלא אלא שימי לידה נמי אם אינה רואה בהן עולין לספירת זיבתה כדלקמן וכן קמשמע לן דלא תימא טעמייהו משום דשני מעיינות הן ובהא פליגי קמשמע - הקבר בלא דם אם כן היולדות צריכות שבעה נקיים בתוך ימי טוהר שלהן שמאי ללוי נמי לבית שמאי ואיכא למימר בשלמא לרב מעמיה לבית שמאי - טיפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים וקיימא לן אי אפשר לפתיחת

כיון דמפורש בשמעתין דלרב ימי טוהר שרואה בהן אין עולין לה

לידי זיבה. להשלמה מעת לעת וילדה אין זו יולדת בזוב דבעינן שופי כל יום ג' המביא מעה א' בליל כניסת ג' אפילו כל היום כולו בשופי ושעה א' מליל ד' כל שחל קישויה להיות בג' שלה וכו'. פירש רש"י ו"ל כל שקשתה אפילו אסי ומאי האי דאמרינן עבד עובדא כותיה הא חומרא בעלמא הוא דעבד. מסבר' דחיישינן שמא תשפה דאי ס"ד רב לקולא הדר ביה אמאי גדייה רב מתוקמא דתניא הכי מיהו דשמואל לא מיעקרא בהכי דאכתי איכא למימר דלגבי שמואל הדר בי' וחייש שמא תשפה ואף על גב דמתניתין כר' יצחק

בהדיא קתני לה אם שפתה מעת לעת ר' יהושע אומר כלילי שבת ויומו. לעת טמאה לאפוקי מדחנניא בן אחי ר' יהושע ואלו לאפוקי מדר' יהושע לעולם כדקתני והא קמשמע לן אף ע"ג דאתחיל קושי בג' אם שפתה מעת קובע בזיבהולא מצטרף (עד) [עם] יום ד' לקבעה בזיבה והיינו דאמרי לקמן זבה ובכה"ג לא הוה זבה עד דחויא ג' אח"כ בשופי דקושי שבשלישי אינו אפילו שפת בד' כלילי שבת ויומו אינה זבה שאין קושי שבג' קובע אותה דאם כן היינו דר' יהושע אלא משום דבעי כל יום ג' בשופי ואם קשתה בג' פּי, לפּי, לאו משום (דכפי) [דבעי] חנניא לילה ויום כלילי שבת ויומו

14 41

דסתר וכי בעי רבא לסתור את הכל ופי' דבר הגורם לידי זיבה. ז"ל הרי קרי דבר שאינו גורם וסותר ההיא לאו סתירה היא דחד יומא הוא יום אחד.

או דילמא **דבר הגורם לטומאה סותר והא לאו גורם הוא.** כתב רש"י אמרינן דבר הגורם לידי זיבה, ועוד דתניא הכא קריו יום א' לפיכך סותר

ולא מחוור לי, חדא דקאמרינן דבר הגורם לטומאת שבעה סותר ולא - אותו היום עולה לשבעה נקיים דהא מעין א' הוא ודינו שיעלה אלא האי אלא זהו טעמו של דבר קרי שמטמא יומו סותר יומו ולא מפני שאין מאריכין בה בענינים הרבה שאינן עולין. עולה האיכא טומאת ז' ושבועיים דמפסקא, כן נ"ל לפי' שמוע' זו ובתוספת לאו כגורם הוא טומאה כלל ולא מוסיף ביה טומאה דכלום אלא א"א אינו קרי שסותר יומו ואינו מפסיק כראמרן בריש פירקן וכ"ש הכא דהאי דם שאין כאן טומאת ז' מפסקת אלא יומו הוא דלא חזי לעלות דומיא דרואה ה"ק א"א בשלמא דינה לעלות בשאינה רואה אפילו ברואה נמי אינה סותרת טוהר וכדרב. והא דאמר רבא א"א בשלמא עולה היינו דלא מפסקת טומאה. מלידה ורבא לא נקיים מדם לומר אעפ"י שאינו גורם נקיים בעינן ואף בימי ימי טוהר כראמרן לעיל, והיינו דאמרן מ"ל נקיים מלידה כלומר נקיים אף באבוע כיון שאינה רואה דלכולי עלמא לעלות נקיים בעינן ואפילו בתוך ואינה עולה לעולם ולמר אינה סותרת לעונם ועולה כשהימים הם ראויים נמי מפרשינן בפלוגתא דאמוראי והכי נמי מתוקמא למר אינה סותרת לעולם לדברי הכל אלא שאין זה נקרא סתירה כדפיר' רש"י זכרונו לברכה, והכי בטומאתה שאין לה סתירה כלל, ומיהו אם ראתה בלידה אין יומא עולה אינה סותרת שאין סתירה אלא בראיה דהויא לה לטומאה זו כנגיעה וכנוגעת דם הקושי שלפני הלידה ולא שלאחר הלידה ראוי להיות סותר אף הלידה קבר בלא דם ההוא בקושי חזיתיה ואין קושי סותר כר' מרינוס וכיון שאין קאמר לפי' שאין דם ראיה זו גורם כלום ואי קסבר נמי דאי אפשר לפתיחת שבעה. והא דתניא ר' מרינוס אומר אין לידה סותרת בזיבה, אפילו ברואה והא דאמרת הגורם לטומאת שבעה ודאי משום דבעייה לסתירת שבעה אמר עולין והא לא סתירה מקריא אלא דבעי' נקיים מכל דם של אותו מעין, גרע מימי טוהר דבתר לידה דאמרן לעיל לרב דאמר מעין אחד הוא אינן עכשיו וגורס בזמן אחר ומיהו ודאי כיון דמעיין אחד אתי אינו עולה דלא אין דינו לסתור ואפילו יומו דדבר הגורם עכשיו סותר ולא דבר שטהור יומו שהרי עכשיו אינו מטמא בימי ויבה כלל ואף על פי שמטמא בימי נדה טומאת גדה סותר הוא שבעה אבל משום טומאתו לא היה דינו לסתור ואפילו ולפיכך הוצרכו לומר שסתירו כטומאתו אבל קושי אם דינו לסתור משום דאינו עולה לספירה דיומיה הוא דכיון דרואה הוא אמר רחמנא יסתור

ואיכא למידק אשמעתין דהא בשילהי בא סימן (דף כ"ד) איבעי להו ימי לידתה שאינה רואה בהן מהו שיעלה לה לספירת זיבתה, ואמר רב כהנא ת"ש ומסקנא ש"מ עולין ש"מ, וי"מ דהכא אליבא דר' מרינוס איירינן דאביי דאיק מדקאמר אינה סותרת מכלל דאינה עולה דה"ל למיתנא רבותא דעולה ורבא אמר אפילו לר' מרינוס עולה והא דאמר רבא מנא אמינא לה מואח' תמהר לומר דכיון דקרא קא דרשינן אפילו לר' מרינוס אית ליה, וכן הא

> דתניא מוובה ולא מנגעה מוובה ולא מלידתה קרא קא דייק והיינו דקאמר ליה אביי תני חדא כלומר לר' מרינוס דוקא חדא אבל ברייתא תרתי קתני והא דאמר אביי מנא אמינא לה לומר דכיון דמשכחת תנא דאמר אינה עולה ר' מרינוס היא דהא לרבנן עולה, וזה הפי' שמעתי ולא נתקבל לי.

> ועכשיו מצאתי בתוספות בשמו של ר"ש ו"ל שכחבו בתשובותיו ואמר הרב ו"ל תדע דהא בעי לה לקמן בפרק בא סימן איבעי להו וכו', ואין דרך החלמוד לשאול בעיא אחת שתי פעמים ולא מצינו כן בשום מקום חלאוהו באילן גדול, ועדיין אינו מחוור לפי שאם היה אביי מודה לרבנן דעולין לא הוה משוי ליה לר' מרינוס טועה וחולק דליכא למידק מלישנא דידיה הכי כלל כדפרישית, ועוד הא דפרישו בדרבא דאמר מנא אמינא לה דמקרא הכי כלל כדפרישית, ועוד הא דפרישו בדרבא דאמר מנא אמינא לה דמקרא הייק ולא מצי רבי מרינוס למפלג עלה הא לאו מילתא היא דאי איכא למידק מקרא תיקשי לר' אלעור דאמר דאינה עולה אלא היינו טעמא דאביי דאיהו סבר לתרוצא לההיא ברייתא דבשלהי בא סימן כדמתרץ לה רב פפא א' שאני התם וכו'.

ומסקנא דעולין ודאי כרבא אתיא דקי"ל כוותיה ולא כדברי הרב ר'
עקב ז"ל שפי' שהלמ"ד לידה כהכא אלא כפי קבלת הגאונים שהוא לחי
במסכת עירובין (דף מ"ו) דאיתותב מיניה התם בגמרא ת"ש מעובדא דרב
וההיא דתניא בפרק המפלת אינן עולין לרבא אתיא כר' אליעור דאמר
מסתר נמי סתרא והא דלא מייתינן לכולהו בשמעתין כמה איכא בתלמודא
דכוותייהו שדברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר ומה שאמרו
שלא מצאו בתלמוד בעיא א' בשני מקומות כאן מצינו.

ונג"ל לו דהתם אמוראי בחראי אתו למיפשט אי כאביי או כרבא והלכה בניבה עד שתספור שבעה נקיים והתם בובה קטנה קאמרינן שאע"פ שראתה להו מי בעינן ודן או לא עביד בעיא סתם בפלוגתא ברבי יהודה בהן עולין הוב וכן בפרק חוקת הבתים (דף מ ע"ב(איבעיא להו סתמא מאי קא מיבעי העילין ואידתי ליה דאביי דסבר לכ"ע בין לרבנן בין לר' אליעור אין עולין לה ליה מתרי לישני דרב יוסף דלעיל הי מינייהו הלכה וזו כן ופשטו מברייתא לה ליה מתרי לישני דרב יוסף דלעיל הי מינייהו הלכה וזו כן ופשטו מברייתא לה ליה מתרי לישני דרב יוסף דלעיל הי מינייהו הלכה וזו כן ופשטו מברייתא לה ליה מתרי לישני דרב יוסף דלעיל הי מינייהו הלבה וזו כן ופשטו מברייתא לה ליה מתרי לישני דרב יוסף בפלוגתא ברבי יהודה ורבנן [יעוד לה ליה מתרי לישני דרב יוסף העיבי מתניה להיבה האינה מאינה בהן עולין לה מתרי לישני דרב יוסף המיבי אתו למיפשט אי כאביי או כרבא והלכה מל זבה גדולה עולה בימי נדה א אתו למיפשט אי כאביי או כרבא והלכה בייבה עד מתראי בחוראי אחו למיפשט אי כאביי או כרבא והלכה מל זבה גדולה מילא שהן הליקו בפרק המנדש (דוף מאינה עדר משראת ני בחרא הוה בפרק המיבי אור למים מאינה אין מיבי איר ברי אור ברו בבין איר מינה בפרק המיבי להים האינה בחר אינה בהן עיה ביני אור ברו המינה בהי היה ביני היה בהי היה ביני היה ביני היה ביני היה ביני היה ברי היה ביני הורבי האינה בהן היה ביני היה ביני היה ביני היה ביני היה ביני היה ביני היבי היה ביני היה ביני

ודיה, ולשון אחר פירש שם רש"י ו"ל והכל שוין ברבר זה שמשעה שנעשת - למנות מהן ימי גדה וזיבה. שנים בימי זיבה ונעשת גדה מונה יום אחד טהור מאותן ז' של גדה לזיבתה. זבה גדולה כל ראיות שתראה אינה עולה בהן אלא סותרת ואינן ראויין

ति देत

בימי זיבה, ואם תאמר אם כן מיפרך קל וחומר והיכא דמיפרך קל וחומר לא נדתה והכתוב אומר ישיבה אח' לכולן נמצא שמטמאה בין בימי נדה בין בכל עת משמע, אלא לומר כיון שיש לנו לדרוש דיו על כרחנו ונטמא ימי רבי אליעור בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה דהא רבי אליעור מטמא תנן יש רואה כל ימיה. הא דתנן אמר להן דיו לבא מן הדין וכו'. לא דסבר בלא דם ויש קושי לנפלים קמ"ל אלא רואה בלא קושי קתני דאלו בקושי ולא מחמת ולד קרינן ביה, וה"ה דמצו בגמרא למימר דא"א לפתיחת הקבר הקבר בלידה קושי דלא מסתבר הכי ועוד דהא מכל מקום דמה מחמת עצמה דמתוקמא ליה דמאה יום בלא קושי קתני, ואין זה נכון לומר דאין פתיחת דהא בקושי חזיתיה שאין לך קושי גדול מפתיחת הקבר אלא בנפלים הוא להו קושי דאי בולד מעליא כי הוה דם בפתיחת הקבר נמי לא הויא זיבה אי הוה דם בפתיחת הקבר הויא זבה ליכא לאוקמא אלא בנפלים דלית והא דאמרינן הא קמשמע לן דאפשר לפתיחת קבר בלא דם. אלמא

אליעזר ואימא בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה ופריק אמר קרא תשב וכו'. ובא הכתוב וטמא אף ימי זיבה וכה"ג אמרינן דיו והיינו דמקשינן לקמן רבי מפרך דהא ב) טהורה בימי זיבה אלא ודאי בא דיו וטמא (יהיה) ימי נדתה אמרינן דיו כדאיתא בבבא קמא, איכא למימר הכא משום דיו לחודיה לא

מעמיה דר"א. מעם להחמיר עליו יותר מן השופי ורבנן נמי לא צריכי לק"ו אלא למיפרך לק"ו אינו בדין עד שיטמא ימי טוהר שהתורה טהרתם סתם, ועוד שאין לך בהא זכנהו ר' אליעזר. טעמייהו קא מפרש דוראי ר' אליעזר אפילו פרכיה אחת לכולן, וזו היא גרסתו של ר"ח ז"ל וקבלת הנוסחא. והא ד**אמר רבא** ליפרך ומקיים קרא וקל וחומר וגרסי בתמיה ורבנן אמר קרא תשב ישיבה בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה בניחותא כלומר זכותא דקל וחומר לא זיבה טהורין כדין דיו, וה"ג לקמן דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד ואימא ויש מפרשים דלר' אליעור אית ליה הכי ודאי דבימי נדה נדה וביומי

דף לט

דתנן חוץ מן הנדה וכוי, כדאיתא התם. אבל בימי גדתה עצמן לא קבעה כלל והכי נמי איתמר בפרק קמא דמכילתין עשר משום דבאחד עשר לא קבעה לעולם אלא ביומי הראוין לנדה קבעה שמונה עשר יום שבעה ימי נדה ואחד עשר של ימי זיבה, והא דקתני אחד וכל שכן בימי נדתה שאם ראתה נדה בריש ירחא אינה קובעת וסת עד לומר שאין אשה קובע לה וסת בתוך ימי זיבתה. פירש זיבתה ממש

ור' יוחנן דימי נדה הכי נמי מתפרש רישא דימי זיבה אבל חזיינוהו בימי הך הקדמה תוספו' דמים הוות וכדפרשינן בגמרא גופא למימרא דריש לקיש אלא כגון דחואי תרתי קמייתא ממעין סתום ושלשה בימי זיבתה דאמרינן ואינך תוספו' דמים הוו ואי לרב הווא בריה דר' יהושע בהכי לא קבעה ב"ם. חויא דכיון דעקרא דריש ירחא וקבעה דתמניא אמרינן הך דתמניא עיקר בריש ירחא ובתמניא בירחא והשתא חואי בתמניא בירחא ובריש ירחא לא בימי זיבתה התם אי לרב פפא כגון דחזיא בריש ירחא ובתמניא בירחא וחזיא ואי קשיא דשמואל אדריש לקיש ור' יוחנן דאמרי אשה קובעת לה וסת

> רבה ראיותיה בפחות מכאן אינה קובעת. קובעת לה וסת אלא במפלגת אחד עשר יום ורואה בי"ם וביותר מכאן, אבל זיבה ממש דכ"ע אין אשה קובעת בהן וסת כרשמואל נמצא שאין האשה

> מוצא בהם טעם שהרי אשה זו לא הפלינה כ"ט כדי שתקבע לה וסת להפלגת בדיקה ועקרא להו בחדא זימנא, אלו דברי הרב ז"ל, והם צ"ע, ואין אני עקירה תלתא זימני ובדיקה אבל אמצעית דקיימי להו בימי זיבה לא בעיא חזיא בהון ארבע ראיות מכ"ט לכ"ט קבעה לה וסת להפלגת כ"ט ובעיא כאלו אינן והשאר קובעת לה וסת מכ"ם לכ"ם דקיימי אהדרי בימי נדה ואי לראיתה דכל חדא וחדא קיימא לחברתה בתוך ימי זיבה רואין את האמצעיות אלא שהרב ר' אברהם בר דוד ו"ל כתב אם רגילה לראות מט"ו לט"ו

> מחניתין אבל בימים הראויים לספירת אחד עשר קובעת הילכך אם ראתה שמואל אין אשה קובעת וסת בימי זיבתה אלא בתוך אחד עשר כדקתני ועוד מצא הרב ז"ל קביעת וסת במקרבת ראותיה ואמר שלא אמר

וכבר הורה זקן ז"ל. יום בין שהיא ראוייה לנדה בין שהיא מספירת זיבה ראויין הן לקביעת וסת, היא מתמרקת מדמיה ולא הדרי עד אחד עשר יום וכי מטיא לשמונה עשר שלא טהרו אלא אחד עשר וה"ט משום דקים להו לרבנן דבשבעה ימי נדה מתחלת נדה עד דספרה שבעה נקיים קובעת דלעניין וסת ימי נדה חשיבי שלשה ימים בתוך אחד עשר ויום א' בתחלת [ימי גדה] אף על גב דלא - בימי זיבה מהו שתחוש שמא בימים הללו תראה ולא תשמש או דילמא כשם

היא פעם אחת לכולן. בהפלגה חזיתא ולא הוו תלתא הפלגות עד דאיכא ארבע ראיות וחוששת מפני האמצעיות כמו שכתבנו לדעת הרב דהאיכא ארבע ראיות וקמייתא לאו אחד עשר ממש אבל אם ראתה על הסדר הזה שמונה פעמים קבעה לה וסת [ברור] הוא שעדיין לא קבעה וסת שהרי אי אפשר שלא תהא אח' מהן בתוך להו ומכל מקום אם ראתה שלשה פעמים כל א' וא' בתוך י"ט יום זה דבר אלא שעכשיו אין הנשים משמרות פתחי נדה וזיבות וכטועות משוינן

CTCL. שמונה שלא יבואו לטעות בקביעת הוסת והרבה קלקולין שיהיו קרובין לבא מהן לגמרי וגזרו עליו ולא נחלק נמי בין רואה בהן שלש פעמים לרואה במפלגת אותן ולא נצטרך ללמד לבנות ישראל ימי נדה וי"א שכבר נשתכח על ימי נדה והאשה קובעת וסת בכל זמן שתראה בין במקרבת ראיותיה בין נמי דאתקן להן הכי אין מונין לעולם ואין משגיחין על שמונה עשר ולא ולפי דעתי מכאן שהחמירו בנות ישראל על עצמן להיות כטועות, ורבי

כראוי בזמן נדה. פירושא אמאי לא תיחוש להו בכל זמן שיבא לה וסתה כיון שהוקבע הוסת קמייאתא בימי גדה הוו וראית עשרין וו' דהאידנ' בימי גדה הויא, ולהאי אתינן למיפשט הא מילתא מרשמואל החס לר' פפא נמי ראית עשרין ותרין מיבעי' למיחש ולא תשמ' ליום מ"ו קודם ראיה שמא תראה ואינו יודע היכי לעקרן, מיחש מהו דניחוש לה אם היתה רנילה מט"ו לט"ו דהיינו ימי זוב וכו'. ועכשיו לעולם קובעת. מקבע לא קבעה. פרש"י ז"ל דתיבעי ג"פ בהן גדה אינן יכולין להחמיר לדין הגמרא כדחנן בפרק קמא חוץ מן הגדה בימי זיבה (ודין) [לדין] התלמוד ומכל מקום בתוך שבעה ימים שראתה פליגי ארשמואל והלכה כמוהם ואשה קובעת לה וסת בין בימי נדה בין וחכמי צרפתים זכרונם קברכה כתבו בתוספות דרבי יוחנן וריש לקיש

וסת בין קבוע בין שאינו קבוע בימים הראוים לוסת ואירע לה אותו היום - ואע"פ כן לחוש אין חוששין אלא בהפלגות ולא למנין הראוי. אלא מסתברא

והא מילתא מיפשטא בהדיא מדשמואל לפירושיה דרב פפא. שאינה קובעת וסת בתוך י"א כך אינה חוששת לוסת הראשון שלה בימי י"א

לפי חשבון הראוי מנינן. וכו' אלמא מריש ירהא מנינן. כלומר מדקרי ליה לפעם ג' בתוך ימי נדה שהוא בתוך נדה הן. גרסת רש"י ו"ל: א"ל רב פפא אלא הא דאמר ר"ל שאין הנשים יודעת פתחי גדה שכל ראיה שהן רואות חוששין לה בכל זמן בר דוד ז"ל פסק בספרו כר' פפא ואף אנו עליו נסמוך וכ"ש מאחר שכתבנו לא מהימן בה דאיהו מדשמואל אמרה והא אידהי, אבל הרב רבי אברהם לקול' נקיטו בה ואע"ג דאמר רב פפא בשלהי האשה דלק' דחיישא, רב פפא עלי' וכיון דוסתות דרבנן אע"ג דלא איפשטא ליה לרב הונא לקולא אנן דר' יהושע ואיהו כיון דאידחיא לראיה דרב פפא מדשמואל ודאי מיפלג פליג ולענין גמר' ודאי מסתברא דלית הלכתא כרב פפא אלא כרב הונא ברי'

ליה הכי. חשבון הראוי ועוד דילמא משום תרי זימני קמא דקביעינהו בימי נדה קרי וק"ל והא ר' פפא גופיה נמי אית ליה נדה ופתחה מכ"ו מנינן ולא לפי

אבל לחוש אינה חוששת אלא למנין ראיות. [ממעין] סתום והפליגה שתיים ועכשיו נמי ראתה יש לנו לומר תוספות הואי בימי נדה אמרי תוספת דמים הוא, וכ"ש בימי זיבה דכיון דקמייאתא (ממנין) אלא ברואה מעיקרא (ממנין) [ממעין] סתום ועכשיו קרבה בתוך כך דאפילו מנינן ואין ראיה שבאמצע מפסקת, ופריק ר"ה בריה דר"י דלא אמרי' הכי שכבר קבעה לה וסת ואנו צריכין לחוש לו מכ"ב לכ"ב מעיקרא וסת ראשון מפסקא, ולא מנינן מינייהו אלמא דמנין כ"ב מעיקרא נקטא והתם נמי כיון למ"ר חואי וקבעה לה וסת להפלגות למ"ר וראיות רחמשה בירחא קמא לא ובשני הויא ליה עיקרו של וסת מחמשה לחמשה דהא ודאי השתא בהפלגת ירחא ונאמר עיקר הוסת בראשון ו) ירחא לריש ירחא הוא דאיכא למ"ר עכשיו שהפליגה למ"ד מנינן מריש ירחא ולא מנינן מחמשא בירחא לרישי לריש ירחא] לא הפליגה אלא כ"ה יום ואע"פ כן כיון שאנו רואין לה בירחא] לריש ירחא קמייאתא [פי' לריש ירחא ב' וכונתו הפסקה קמייתא ואפשר דהכי קאמר ליה והא הכא (דמעשרין וחמשה) [דמחמישה

אלא אפשר לפרש מקבע לא קבעה מיחש מהו דתיחוש לה אם היה לה - בירחא] אמרי' דחמשה בירחא עיקר ודרישי ירחי (עיקרי) [מיקרי] תוספות וה"ה ודאי דה"ל לתרוצי שאני התם דכיון דחואי [בפעם ג' בחמישה

ליה דקביעות ראיות קמייאתא לא אמרי תוספת דמים הוו. וגם זה הפי' אינו מחוור.

ומ"מ היינו ריש ירחי דנקט לאו דוקא אלא הפלגו' שוות בהן דאלו בוסת החדש ודאי למנין הראוי חוששת דהא לאו בהפלגות שוות חזיא מעיקרא אלא בימי דחדש הוא דהשוות ראיותיה וכדבעינן לברורי קמן בפרק האשה (סד, א).

ושמע מינה לרב הונא דאינה מונה כ"ב אלא מכ"ו ואי חואי בכ"ב חור הוסת הראשין למקומו ונעקר החדש לגמרי אבל אם לא ראתה בעשרין ותרין שחששת לו חוששת לסוף חמשה ימים דה"ל כ"ו מכ"ו שראתה בו תחלה והיינו דתרנגולת'. [ע' ביאור דברי הרמב"ן בריטב"א] וכן דעת ה"ר משה ולא כן פסק הרב ר' אברהם בספרו ז"ל. א"ל רב פפא אלא הא דאמר ר"ל וכו' אלמא מריש ירחא מנינן. כלומר מדקרי ליה לפעם ג' בתוך ימי נדה לפי חשבון הראוי מנינן.

וק"ל והא ר' פפא גופיה נמי אית ליה גדה ופתחה מכ"ז מניגן ולא לפי חשבון הראוי ועוד דילמא משום תרי וימני קמא דקביעינהו בימי גדה קרי ליה הכי.

למ"ר הואי וקבעה לה וסת להפלגות למ"ר וראיות דחמשה בירחא קמא לא מפסקא, ולא מנינן מינייהו אלמא דמנין כ"ב מעיקרא נקטא והתם נמי כיון שכבר קבעה לה וסת ואנו צריכין לחוש לו מכ"ב לכ"ב מעיקרא וסת ראשון מנינן ואין ראיה שבאמצע מפסקת, ופריק ר"ה בריה דר"י דלא אמרי' הכי אלא ברואה מעיקרא (ממנין) [ממעין] סחום ועכשיו קרבה בתוך כך דאפילו בימי נדה אמרי תוספת דמים הוא, וכ"ש בימי זיבה דכיון דקמייאתא (ממנין) [ממעין] סחום והפליגה שתיים ועכשיו נמי ראתה יש לנו לומר תוספות הואי

וה"ה ודאי דה"ל לתרוצי שאני התם דכיון דחואי [בפעם ג' בחמישה בירחא] אמרי' דחמשה בירחא עיקר ודרישי ירחי (עיקר) [מיקרי] תוספות ואע"פ כן לחוש אין חוששין אלא בהפלגות ולא למנין הראוי. אלא מסתברא ליה דקביעות ראיות קמייאתא לא אמרי תוספת דמים הוו. וגם זה הפי' אינו מחוור.

אבל לחוש אינה חוששת אלא למנין ראיות.

ומ"מ היינו ריש ירחי דנקט לאו דוקא אלא הפלגו' שוות בהן דאלו בוסת החדש ודאי למנין הראוי חוששת דהא לאו בהפלגות שוות חזיא מעיקרא אלא בימי דחדש הוא דהשוות ראיותיה וכדבעינן לברורי קמן בפרק האשה (סד, א).

ושמע מינה לרב הונא דאינה מונה כ"ב אלא מכ"ו ואי חואי בכ"ב חור הוסת הראשיון למקומו ונעקר החדש לגמרי אבל אם לא ראתה בעשרין ותרין שחששת לו חוששת לסוף חמשה ימים דה"ל כ"ו מכ"ו שראתה בו תחלה והיינו דתרנגולת'. [ע' ביאור דברי הרמב"ן בריטב"א] וכן דעת ה"ר משה ולא כן פסק הרב ר' אברהם בספרו ז"ל.

פרק ה יוצא דופן

रान ध

ורבי שמעון ההוא ראפילו לא ילדה אלא כעין שהזריע' אמו ממאה לידה. וא"ת לרבנן נמי מבעי להו להכי כיון ראינהו אמרי הבית טמא ולית להו נימוק הולד עד שלא יצא כראיתא בפרק המפלת פשיטא ראמו טמאה לידה זה כתב רש"י ז"ל.

וק"ל נהי נמי דלית להו במפלת שליא נימוק הולד היכא דחזינן ודאי דנימוק מנא להו דאמו טמאה לידה ואפשר דלר"ש דאית ליה ביטול ברוב

לענין טומאה איצטרך קרא לענין לירה אבל לרבנן לית להו ביטול בכה"ג,

ואיכא למימר נמי לרבנן ממילא ש"מ דא"כ לימא קרא כי תבעל וילדה מאי

כי תזריע דאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה טמאה לידה. מ"ט גמר

לידה מבכור. פי' דאי לאו ג"ש כיון שנתרבה יוצא דופן בכלל לידה גבי

ארם א"א למעטו מכי יולד ולהכי צריך ג"ש דלידה לידה והא דאמרינן שכן

אמו מאמו לא דהיא ג"ש אלא מסתברא לידה לידה דאדם גמר כן משום

דרמי מדמי הוא דהכא כתיב אמו והכא כתיב אמו והא דאמרינן לקמן מאמו נפקא לאו דוקא אלא חדא מטעמיה דג"ש נקט: זאת תורת העולה היא העולה הרי אלו ג' מעוטין פרט לנשחטה בלילה וכו'. פירש לר' יהודה כיון דממעט הני אף על פי שפסולן בקדש ומכשר הלן והיוצ' ושארא כדבעינן למימר צריכי מעוטא לכל חד וחד אבל לר' שמעון כיון דקרא א' מרבה וקרא א' ממעט הריבוי ריבה הכל והמיעוט מיעט הכל, ול"ק כאן שפיסולו בקדש כאן שאין פיסולו בקדש.

והא דאמרינן הרי אלו [ג'] מיעומין ולא אמרינן אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות משום דכיון דכל אחד ממעט את שלו אין כאן מיעוט אחר מיעוט שאין מיעוט אתר מיעוט לרבו' אלא כשהן ממעט' דבר אחד כגון שאמרו (סנהדרין טו, א) עשרה כהנים בתובים בפרשה כהן ולא ישראל ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות אבל כאן כל מיעוט הוא צריך למעט את שלו.

וכיוצא בזו בב"ק (מד, ב) שור שור ז' פעמים להוציא שור האשה ושור היתומין ושור האפוטרופסין וכו' ולא היו מיעוט אתר מיעוט והני תלתא מיעוטי נמי ממעטי הני תלתא פסולי כרפרישית.

מ"מ כל הנך פסולי דמכשיר ר' שמעון מודה בהו ר' יהודה וטעמא ממ"מ כל הנך פסולי דמכשיר ר' שמעון מודה בהו ר' יהודה וטעמא במסכת זבחים (דף פ"ד) מפני מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן כשר באימורין לן באימורין כשר שהרי לן כשר בבשר, יוצא הואיל וכשר בבמה, ממא הואיל ואשתרי לגבי צבור, ונשחט חוץ לזמנו הואיל ומרצה לפיגול, חוץ למקומו הואיל ואתקו' לחוץ לזמנו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו בהנך פסולין דחזו לעבוד' צבור וכי דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שהוא בהכשרו תנא אזאת תורת העולה ריבה קא סמיך הדין גמרא דהתם (ובתכפה) וכתבנה מפני שהיא (תמה) [סתומה] ויש לדקדק בה דא"כ נשחטה בלילה נמי כשרה שהרי כשר בבמת יחיד כראי' בזבחים (דף ק"כ), איכא למימר אתיא כמ"ד התם שחיטת לילה פסולה בבמת יחיד.

אלא הא קשיא יצא דמה חוץ לקלעים נימא דכשר שהרי כשר בבמה שאין יוצא בבמה לא בבשר ולא בדם וכן חוץ למקומו נמי דקאמר הואיל ואחקיש לחוץ לומנו לימא הואיל וכשר בבמה, ועוד דקאמר ושקבלו פסולין וורקו את דמו בהנך פסולין דחזו לעבודת צבור אפילו זר גמור נמי יהא כשר שהרי כשר בבמת יחיד.

ואיכא למימר נשחטה בלילה ויוצא דמה ליכא לאכשורי (בשרן) דאי הכי מיעוטין מאי אהנו לי ומסתבר' ליה לאוקמי בהני דבעיקר הכשרן נפסלו מאינך והא דאוקי בהנך פסולי דחזו לצבור ולא אמר משום דכשרין בבמה דבהא פשיטא ליה דליכא למילף מינה שזה ודאי דבר שעקר הכשרו כן הוא ולית להו הכשר בכשרין טפי מפסולין לעולם ודקאמרת חוץ למקומו הואיל ואתקוש משום דכל היכא דמשכח הואיל בפנים לא מייתי ליה מבמה, כנ"ל.

ובתוספות מאריכין בע"א, וניתנין למעלה שנתנן למטה וכן בחוץ ובפנים ופסח וחטאת כולהו כיון דבפנים נמי אשכחן בהו הכשרא לא צריכא ליה למימר' דודאי לא ירדו.

דף מא

רהא דאמרינן **הד לבהמת קדשים.** פי' דאע"ג דהאי וזאת לא מיתר ביוצא דופן שאם עלה ירד מיהו אין במשמע תורת העולה לרבות כל העולי לגמרי כיון שמקרא א' מרבה ומקרא אחר ממעט וא"א להעמי' המיעוט עלי ירדו הילבך ע"כ מוקמינן מיעוטא בבהמת קדשים וכיון דשקולים הם יבואו כולם וכל שהוא פסול בבהמת חולין מיעט בבהמת קדשים לפסול ולומר שאפילו אם עלה ירד דמיעוטא הכי משמע שאם עלו נמי ירדו. הא

דאמרינן מקור מקומו ממא. לא דמקור בנגיעה דיריה מטמא דם דהא בית הסתרים הוא ודם גופה אינו לא אוכל ולא משקה אלא גורת הכתוב שטומאה נבראת שם מתחלה וכל שנברא בו טמא הוא ומטמא (ביציאותיו) [בנגיעתו] מומאת ערב במשהו כרם הנדה דבמקומו הוא נעשה דם הנדה, וה"ג מוכח בפ' בתרא דמכילתן דקאמרינן באשה שמתה ויצאה ממנה דם במשהו מטמא בפ' בתרא דמכילתן דקאמרינן באשה שמתה ויצאה ממנה דם במשהו מטמא דאמרם כתם משום דמקור מקומו טמא ולא מטמא ליה נגיעה דמת. והא דאמרינן ואזרא ר' יוחנן לטעמיה שאמר משום רשב"י וכו', אף ע"ג דר"י

להא משום רשב"י נמי אמרה ור"ל נמי לר"ש הוא מודה דאשה טהורה היא משום דנסיב ליה קרא מפורש קאמרינן הכי לימא דאין אשה טמאה קרא מפורש הוא ובאי דם עצמו טמא פליגי מר גמר לדם מאשה ומר לא גמר. הא דאקשי' לר' שמעון פולטת תיפוק לי' דהא שמשה. ה"ק למה לי טומאה פולטת בחוץ הא שמשה ונטמאת אפילו בפנים, ואלו לרבנן י"ל שלא הצריכה התורה טבילת משמשת אלא מפני פליטתה שאלו מפני שמיש' שלא הצריכה התורה טבילת משמשת אלא מפני פליטתה שאלו מפני שמיש' מהורה היא דהא מגע הוא ואותו מקום בית הסתרים הוא למגע אבל כשהיא חוזרת ופולטת עשאה הכתוב כרואה מדכתיב יהיה וההוא גלי אורחצו במים דמשום פליטה הוא דממאים אלא לר"ש קשיא. ומהדרינן בטבלה לשמישה ואקשינן למימרא דמשמשת בטומאת ערב סגי לה ולהכי טבלה והאמרת רבא

רבו". ואע"ג דרבא משום פליטה קאמר ואפשר לך לומר שבוה בא ר"ש ללמד שאינה ממאה עד שתצא מומאחה לחוץ והך קושיא לרבנן נמי היא אלא
ביון דאיירי בדר"ש מפרש ואזיל בהדי' ומהדרי' בשהטבילוה במטה כלומר
ומהורה לשמושה ואח"כ פלטה מומאת' לבית החיצון ולא יצא לחוץ שלא
הלכה ולא נתהפכ'. ואקשינן מכלל וכו'. וכי תימא דילמא אשתייר ומספיק'
אסרינן לה בטומא' אי הכי חיישינן שמא נשתיי' מיבעי ליה אלא ודאי מדלא
קאמר הכי ש"מ דכל היכא דאזלא בכרעא מותרת בתרומה דודאי שדתיה
לכוליה ודרבא בשלא הלכה הוא דקאמר והתם לא הוה צריך למימר חיישינן
אלא א"א הוא.

דף מב

דרואה הויא.

אלא לרבא נמי כשהטבילוה במטה. ורבא אקרא קאי ופריש דכי כתיב עד הערב לאו במהלכת ולאו במכבדת את הבית דא"כ תיפוק לי משום נגיעת הוץ אלא בשוכבת על מטתה ואינה מתהפכת אבל מתהפכת כל ג' ימים נמי אסור' ולאו מגזרת הכתוב דמשמשת אלא משום פליטה וי"ל דאפילו במהלכת היישינן שמא נשתייר ולהכי לא אוקמוה לקרא (בהדי) [בהכי] וכי אקשינן אי הכי חיישינן שמא נשתייר מיבעי ליה לאו למימרא דלא חיישינן אלא לומר דרבא לא בכי האי גוונא מיידי.

רלאו מילחא היא דא"כ לישמועינן רבא דעריפא ולימא כי כתיב בשאינה מתהפכת אבל במתהפכת אפילו מהלכת כל ג' ימים אסורה לאכול בתרומה שמא תפליט ועוד אי משום חששא דשיור לא מוקי קרא במהלכת לוקמיה משמשת במכבדת שהיא טהורה משיור לגמרי אלא הקרא לא מתיקס בהנך גווני משום דאיכא נגיעת חוץ בפליטה כדפי' רש"י ז"ל.

והא דתון במסכת מקואות (ח, ד) האשה ששמשה את ביתה ירדה וטבלה ולא כבדה את הבית כאלו לא טבלה תפתר בשלא הלכה ואעפ"כ אם כבדה את הבית מותר' דודאי נפק כוליה. א"נ כשהלכה דפולטתו בבית החיצון וכותלי בית הרחם העמידוהו ומ"ה צריכה כבוד לטהרות משום נגיעה דשכבת זרע אלא דלית ליה דין פולטת לראיה ולטמא בפנים אלא ראשון דמגע שכבת זרע הוי. הא דבעא מיניה רב שמואל בר ביזנא מאביי. פולטת "ז אי רואה הויא או נוגעת. ואסיקנא דלרבנן רואה הויא לכל מילי ואפילו לר"ש נמי לסתור ולטמא במה שהוא רואה הויא משמע לי דפשטין ודאי דלא כרב הונא דאמר בפ' המפלת דאפילו בעל קרי לא סתר אלא משום דא"א לו משום צחצותי זיבה דמדבעי חתימת פי האמה אלמא נוגע הוי וכ"ש

> בפולטת דלא מגופ' הויא ואינה מטמאה אלא בחוץ דאית לן למימר למימר נוגעת הויא ולא סתרה דהא אין בפליטה דאשה צחצוחי דם כלל.

> וא"ת אי הכי קשיא לאביי היכי פשיטא לר"ש לסתור ולטמא במשהו הויא דהא שמעינן ליה לר"ש דס"ל כר' נתן דאמר זב צריך חתימת פי האמה ואיתקוש ב"ק לזב וצריך נמי חתימת פי האמה כראיתא בפ' אלו רברים. וי"ל קסבר אביי דבעל קרי אע"פ דצריך חתימת פי האמה רואה הוי ושעורא בעלמא הוא דאצרכיה רחמנא דומיא דזב וכדפרישית בפ' המפלת. מיהו גבי אשה דליכא למימר תחימת פי הרחם דשיעורא אחרינא הויא במשהי רואי דם בויבה ולא אמרינן בהא דייה כבעלה משום דלא אפשר.

וי"מ דבמשהו דקאמרינן כערשה דשרץ קאמרינן מ"מ מסקי השתא

ויש מחכמי הצרפתים ז"ל שחדשו בה ואמרו כיון שהיא רואה וסותרת יומה בזמן הזה שכל הנשים ספק זבות משוינן להו אשה ששמשה בלילי שבת וראתה בשב' ופסקה מהרה בו ביום או למחרתו אינ' מתחלת ספירתה עד יום ד' בשבת שהוא ג' ימים לאחר שמושה מ"ט דכל ג' ימים פולטת היא וסותר' וקי"ל נמי דשש עונות שלימות מטמאה בפולטת והלכה למעשה הורו והנהיגו הדור בחומרא זו אלא שמתירין בכבוד הבית יפה.

ויש לדקדק אחר דבריהם שאפילו הדבר כן שהפולטת סותרת לבעלה אין לחוש כן במהלכ' שכבר נתפרשה לנו שאם הלכה מותרת בתרומה לערב ואין חוששין שמא נשתייר אבל אם האשה הרגישה בעצמה שפלטה בשני שלה או בג' או בעומדת על מטתה ומתהפכת בכאן יש מקום להורא' זו.

והרב ר' אברהם בר דוד ז"ל נשאל בהוראה זו ואמר שלא אמרו פולמת סותרת אלא בענין תרומה וקדשים ולענין מהרות אבל לבעלה אינה סותר' שהרי אמרו דבר הגורם סותר דבר שאינו גורם אינו סותר. וכדתניא מה גורם לו זובו ז' לפיכך סותר ז' מה גרם לו קריו יום א' לפיכך סותר יום א' ואפילו קושי אינו סותר בזיבה מפני שאינו גורם עכשיו כל שכן פולמת שאינה גורמת טומאה לבעלה שאינה סותרת לעולם ועולה. ומצאתי בתוס' שהוזכרה ביניהם סברא זו ודחוה בשתי ידים ולא קבלו אותה כלל.

והרב ז"ל הביא ראיה לדבריו מרחניא ר"ש אומר ואחר תמהר אחר מעשה תמהר אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא תבא לידי הספק ראלמא אי לאו חששה דראיה משמשת והולכת ואמאי והא יש לחוש לפולמת שסותרת.

ווו אינה ראיה, די"ל התורה לא חששה לפולטת שאפשר לה שלא להתהפך, וכן זו שהקשו בפ' המפלת בעשרין וחד תשמש לרוחא דמילתא מתרצי משום דמשמע דאסר לה לשמש בכל ענין ואע"פ שלא תתהפך כל היום וכ"ש למאן דסבר נוגעת הויא דצרכינין לאוקומא כר' שמעון וחכמים אף לזה חששו ואסרוה לשמש, א"נ תטהר לתרומה וקדשים ואסרו חכמים לעשות כן שמא תבא לםפק ראיה. והכי תניא בהדיא בספרי אחר מעש' תמהר כיון שטבלה מהורה להתעסק במהרו' אבל אמרו חכמים וכו'.

אלא מהא דאמרינן בשלהי בא סימן יום א' טמא ויום א' טהור משמשות שמיני ולילו וד' לילות מתוך י"ח ימים והא הכא דמשמשת ליל ט' והתשיעי טמא וסופרת עשירי ואין חוששין לה ג' ימים משום פליטה. גם זו אינה ראיה למה שכתבנו דמהלכת אינה חוששת לשייר. א"נ במקנחת ומכבדת את הבית.

ובוראי שדברי הרב ר' אברהם ז"ל מכריען בטעמן שכל שאינו גורם אינו סותר ולא מצינו לובן באשה לבעלה. אלא שיש לבעל דין לחלוק ולומר שלא נחנה דבריה לשעורן וכיון דסתרה לטהרת סותרת לבעלה דנקיים מכל האיה דטומאה בעינן וקראי נמי דייקי דכתיב ואתר תטהר וביום השמיני תקח לה וכו'. ולפי מדה זו יש שטהורה בשביעי לביתה ובח' (עראי) [היא] סופרת ודברי הרמב"ם ז"ל מטין כן שהפולטת סותרת יומא לכל דבר אבל רבינו הגדול והגאונים ז"ל לא תששו לכתוב הדבר ובעל נפש יחוש לעצמו. רבינו הגדול והגאונים ז"ל לא תששו לכתוב הדבר ובעל נפש יחוש לעצמו. יולדת שירדה לטבול מטומאה למהרה ונעקר ממנה דם. פי' רש"י ז"ל לבית החיצון. וק"ל דא"כ היכי אקשי אמאי טומאה בלועה היא דהא אמר רבא לקמן דטומאת בית הסתרים הוה ומטמא במשא שהרי דם נדה מטמא במגע

ואיכא לפרושי דנעקר לאו לבית החיצון משמע אלא רגישה בעלמא

דהיינו בין השינים לר' יוחנן אבל לפנים בלוע הוי.

שנעקר מן המקור אע"פ שהוא בין השניים ולפנים ממאה ולכך אקשינן מומאה בלועה הוא דע"כ לא אמר רבא בית הסתרים הוי אלא בבית החיצון

וא"ת כי מוקמינן לדר' זירא בשיצא לחוץ נמי אמאי קשיא לן אלא יולדת אי בימי נדה נדה אי בימי זיבה זיבה נתריץ נמי ברייתא כגון שנעקר דם לבית החיצון ומטמ' התם במשא.

לאו מילחא היא דהאמרינן דאפילו נעקר קצח מטמא לכשיוצא ולא מהני ליה טבילה ואי לאשמועינן דמעכשיו נמי היא טמאה בבית החיצון מהני ליה טבילה ואי לאשמועינן דמעכשיו נמי היא טמאה בבית החיצון ברייתא הכי אלא אי ברייתא כדר' זירא משמע מינה דלא הויא עקירה דלא להני לה טבילה עד דהוי במקום טומאה דהיינו בבית החיצון אי נמי ניחא לן לתרוצה אליבא דכ"ע דלא תיקשי לן הניחא לרבא אלא לאביי מאי איכא למימר. ומיהו כי מתרצינן מעיקרא ברייתא דקתני כולן מטמאו' בפני' כבחוץ כי הא דר' זירא מצינן למידק עלה והא דומיא דנדה וזבה קתני בפני' כבחוץ כי הא דר' זירא מצינן למידק עלה והא דומיא דנדה וזבה קתני והתם בבית החיצון והכא אפילו בפנים אלא אעיקר מילתא דייקינן למיקם אפירושה א"ג דהוה ליה למימר מידי איריא לטמויי בפנים כבחוץ הן שוין. אבל בשיעור מקומן הא כדאיתא והא כדאיתא.

רי"מ פירכא אליבא דאביי ופירוקה נמי לאביי דאמרינן עשאוה כנבלת עוף טהור שמטמאה בגדים בבית הבליעה ומדמי לה אלמא התם נמי טומא' בלועה הוי דאי התם בית הסתרים הוי מאי דומיא הכא בבית הסתרים ודאי מטמיא במשא ובטומא' בלועה לא מטמיא כלל דלא דמיא נמי לנבלת עוף טהור. וזה הדרך ראיתי בתוספות.

ולשון שלי הראשון מחוור ממנו לפי שנבלת עוף טהור מטמא בכל מקום מבית הבליעה ואפילו פנים דהרי טומאה בלועה וכי פליגי לקמי בתחלת בית הבליעה דלאביי ליכא מקום דתטמא בית הבליעה בנבלת בהמה במשא ועוף משום משא הא לעוף אין לך מקום בושט ואפילו בלועה דלא ליטמיה ביה הכליעה אכל לטמאה אמר רחמנ' כל דאכיל מטמא וברייתא דמסתייע אביי מינ' משום דמשמע דלעולם אין לבהמה טומאה בבית הבליעה ולא משמע להו לדחוקה בסוף הבליעה בלחוד דכתיב בה ולא באחרת. עשאיה בנבלת

ועשאו' כנבל' עוף טהור ולמיסמך גזירה דרבנן אכעין דאורייתא קאמר שמטמא.

עוף טהור. ויש לפרש דה"ק הכמים גורו על טומאה זו מפני שדרכה לצאת - שאלמלא שמצינו טומאה בלועה מטמאה בדאורייתא לא הוו גוזרין בהו

דף מג

הא קים ליה דלא מרגיש. א) איהי קים לה כיורה כחץ איהו לא קים לי' כיורה כחץ. ואם אינו מרגי' לי שהסריס יש לו הרגשה בין בעקירה בין ביציאה כראמרינן ביבמות (סה, חמה אינה מטמא בביאה ואין שכבת זרעו מטמא דהא אינו יורה כחץ ומשמע הא דאמרינן כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה. ק"ל סריס

מתעברת בה דההוא חולי בעלמא הוא דשכבת זרעו דיהה. מטמאה הא הרגיש בה ואין בה כח בירידתה כיורה חץ טמאה אע"פ שאינה אלא הכי קתני כל שאין בו הרגשה בעקירה וביציאה כיורה כחץ אינה

איהו לא קים לי' כיורה כחץ. ואם אינו מרגי' הא קים ליה דלא מרגיש. בין בעקירה בין ביציאה כדאמרינן ביבמות (סה, א) איהי קים לה כיורה כחץ שכבת זרעו מטמא דהא אינו יורה כחץ ומשמע לי שהסריס יש לו הרגשה זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה. ק"ל סריס חמה אינה מטמא בביאה ואין הוא דמטמיא אע"פ שחוזרת להיות דיהה ואינו יורה כחץ באשה. כל שכבת בראויה להזריעה לומר שנעקרה ויוצאה בכח וראויה להזריע דההיא שעתא ומי ששהה עם אשתו ואינו יורה בה כחץ אתינן ובי דרשינן נמי שכבת זרע והיינו דקאמרינן מאי איכא בין האי לישנא וכו'. דלאו למעוטי סריס

ז"ל ודוקא בן יום א' אבל עובר לא משום דאין זכייה לעובר. וכן דעת רבינו הא ראמר רב ששת הב"ע בכהן שיש לו שתי נשים וכו'. פי' רש"י

אלפסי ז"ל וכתוב בהלכתא בפ' אלמנה לכ"ג (יבמות סו, א).

ומנחיל ומתרץ כי הכא משו' ראיהו מאית ברישא. וכ"ש בירושה הבאה מאליה ומקשינן עלה התם מסוף דמתני' דקתני נוחל מתרץ לה איהו הוא דאמר בפרק מי שמת (דף קמ"ב) המזכה לעובר קנה לימא שפוסל בעברי אביו מלאכול בשביל המשפחה ועוד דר' ששת דקא וק"ל א"כ למה ליה לאוקומא בכהן שיש לו שתי נשים א' גרושה וכו'

נקבה היא לא פסלה ואי נפל הוא לא פסול הוו להו זכרים מיעום' ולמיעוטא לו שתי נשים ויש לו בנים משאינ' גרושה כיון דאי עובר שבמעי הגרוש' אלא ה"פ: דרב ששת לטעמיה דאמר יש זכייה לעובר ומיהו בכהן שיש

> מתעברת בה דההוא חולי בעלמא הוא דשכבת זרעו דיהה. מטמאה הא הרגיש בה ואין בה כח בירידתה כיורה חץ טמאה אע"פ שאינה אלא הכי קתני כל שאין בו הרגשה בעקירה וביציאה כיורה כחץ אינה

> דאמרינן גבי ירד וטבל את"ל בתר עקירה אולינן קשיא. משום רשמואל דכיון דאינו יורה כחץ בשעת טומאתו אינו מטמא אבל הא ל"ק דאיהו לא משום ספיקא דבתר עקירה אולינן בלחוד מספקא ליה אלא מילתא מהא דאמרן ונעקר ממנה דם בירידה טמאה בשלמא בעייא דרבא הא דאמרינן את"ל בתר עקירה אולינן לחומרא. ק"ל אמאי לא פשטה להא שעתא הוא דמטמיא אע"פ שחוזרת להיות דיהה ואינו יורה כחץ באשה. זרע בראויה להזריעה לומר שנעקרה ויוצאה בכח וראויה להזריע דההיא ומי ששהה עם אשתו ואינו יורה בה כחץ אתינן ובי דרשינן נמי שכבת והיינו דקאמרינן מאי איכא בין האי לישנא וכו'. דלאו למעוטי סריס

> דקאמרינן ביה את"ל סרכא נקט. ומיהו זבה שנעקרו מימי רגליה דמיא לההיא אלא דהתם מצי נקיט להו והא ואיכא למימר משום דכיון שטבל בנתיים א"א שלא בטלה הרגשתו

דוז מד

כלו חדשיו נמי כיון שלא נולד י"ל שמא נפל הוא שאינו ראוי לברית נשמה. לא יאכלו בשביל חלקו של עובר קמ"ל בן יום אחד אין עובר לא ואפילו לא חיישינן ולאפוקי מדר' יוסי דאמר חוששין למיעוט ואפילו כולן זכרים

ברישא ואע"ג דהאי תירוצא לאוקומי יש זכייה לעובר אתמר בפ' מי שמת עולה ביה טיפה דמלאך המות ותתיך לה לסימנים אבל נהרגה איהי מתה ברישא דתנן בן יום א' וכו'. ומפרקינן ה"מ מתה דאגב דולד זומר חיותיה הולד תחלה והוינן בה למימרא דאיהי מתה ברישא והא קי"ל דאיהו מאית פ"ק (דף ז) אשה היוצאת ליהרג מכין אותה כנגד בית הריון שלה כדי שימות העיקר ע"ש. מ"ם דאיהו מיית ברישא. פיר' ודוקא מתה דקאמרינן בערכין פירשתי שם בפ' מי שמת הארכתי בכל הסוגיא הזו והרוצה לסמוך על והך פלוגתא מפרש בגמרא ביבמות פרק אלמנה לכהן גדול וכבר

מיהו קושטא הוא ולהכי הוינן מינה ומפרקי לה החם. א"ג למ"ד הכי מקשי מברייתא דקתני מכין אותה כנגד בית הריון ולאו למימרא דהכי הוא בודאי. והא דתנן וההודגו הייב. ודוקא בן יום א' אבל עובר לא דלא קרינא ביה נפש אדם וה"ג אמרינן בסנהדרין (עב, ב) האשה שמקשה לילד מביאין סכין ומחתכין אותו אבר אבר יצא ראשו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש אלמא מעיקרא ליכא משום הצלת נפש וקרא נמי כתיב דמשלם דמי ולדות.

ואיכא דקשיא ליה מההיא דגרסינן בערכין (ז, א) האשה שהיא יושבת על המשבר ומתה בשבת מביאין סכין וקורעין אותה ומוציאין ממנה הולד ואמאי מחללין שבת כיון שאינו קרוי' נפש.

וליכא למימר התם ביושבת על המשבר דוקא משום דכיון דעקר גופא

אחרינא הוא כראיתמר התם בערכין במקשה לילד לא בעינן יישבת על המשבר ג) ועוד דהכא בן יום א תנן וקרא דגבי דמי ולאות ולא מיתרבי מנם שניהם דאפילו קודם שתש' על המשבר כלל אי לאו קרא דגם לא הוה קאמרינן לומר שממתינן לה עד שחלד ואח"כ ממיתין אותה ולא מיתרבי המשבר ג) ועוד דהכא בן יום א תנן וקרא דגבי דמי ולדות אפילו ביישבת אחרינא הוא הרינא הוא הרינא הוא כדאיתמר התם בערכין במקשה לילד לא בעינן יישבת על

ולאו קושיא היא התם אמרה תורה חלל עליו שבת אחת כדי שיקיים שבתות הרבה והאי דאמרי' במס' שבת (קנא, ב) תינוק בן יום א' מחללין עליו את השבת לאו לאפוקי עובר אלא גוזמא היא כדי לומר דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו.

रान धर

נפש אדם עד שנולד כדאמרינן.

למאי נפקא מינה כגון שבעל בתוך ג' ומצא דם לאחר ג' ולא מצא דם.

פי' שאלו בעל בתוך ג' ולא מצא דם ולאחר ג' נמי לא מצא ודאי ליכא

ספיקא דאחר בא עליה דהא מכיון שלא בא דם בתוך ג' ודאי לא איתצדו

הילכך לאחר ג' בשלא מצא היינו טענת בתולים דאיכא למיחש אחר בא

עליה ובאשת כהן כדאיתא בכתובת פ"ק (מ, א).

ומצא דם לאו דוקא דאפילו לא בעל לאחר שלשה נמי היינו בעיין אלא רם לאו דוקא דאפילו לא בעל לאחר שלשה נמי היינו בעיין אלא

אמרן דאחר בא עליה ואסורה. מדחגן בן מ' שנים ויום א' שבא על יבמתר קנאה. משמע קנאה לגמרי ליורשה וליטמא לה אלא שאינו נותן גט עד שיגדיל וכן נמי מדהוינן בה ולכשיגדיל בגט סגי לה והחניא עשו ביאת בן מ' כמאמר משמע דמדאורייתא קנאה לגמרי ובגט סגי לה אלא שהם גרעו כת ביאתו ועשאוה כמאמר וכן בדין שהרי ביאתו ביאה לכל דבר ואע"פ שאין לו דעת הא רבי רחמנא ביבמה ביאת שוגג כדמויד וכבר פירשתי בפ' האשה רבה (יבמות צו, ב).

סירכא דלישנא קמא נקט כשבעל וחזר ובעל כשמצא דם שאלו לא מצא הא

דף מו

[הא תוך זמן כלפני זמן תירבתא]. הא דאסיקנא תיובתא למ"ד תוך זמן כלאחר זמן ואתי רב נחמן לאוקמא בתר הכי כתנאי ולא קמא ק"ל דהא לקמן בפר' בא סימן אשכחן בה פלוגתא דר' יהודה ור"ש דר"י סבר תוך זמן כלאחר זמן ור"ש סבר כלפני זמן והיכי אסיקנא בתיובתא ולא אוקמינהו כתנאי.

אלא שמצינו כיוצא בה בתלמוד והדי בזו המסכתא עצמה בפ' ג' (דף צריבה זימון ואסיקנא בתיובתא והדר מתרצין ברייתא אחריתי כאן בסמוכה צריבה זימון ואסיקנא בתיובתא והדר מתרצין ברייתא אחריתי כאן בסמוכה

לעיר כאן בשאינו סמוכה ומצי לפרוקי תיובתין וכולהו שקלא דבתראי בתר מסקנא הוא והא נמי דכוותייהו. זכי קאמר רבא הזקה למיאון. אי קשי' למיאון למה לי חוקה בחששא בעלמא סגי והוה ליה למימר קטנה שהגיע לכלל שנותי' אינה ממאנת שמא הביאה שתי שערות. איכא למימר כי קאמר רבא חוקה לומר שאין ב"ד מטריחין עצמן לבדוק שלא תמאן ואם חששו היינו בודקין. א"נ אע"ג דאמרינן כי קאמר רבא חוקה למיאון לאו דחוקה אצטריכא ליה להכי אלא לומר דלא ממאנה וחוקה נמי היא ומהניא חוקה לנשים בודקת אותן כדלקמן בפ' בא סימן.

היכי משכחת לה ורבי' הגדול השיב נפקא מינה להגיעה לכלל שנותיה וקדש

בתוך זמן ולא בעל אתר זמן דהוה דרבנן.

בדר' פנחס וכו'. פי' והא נמי על דעת כן נדרה שאם הקפי' הבעל לא בתלמודא דהדר ביה מתירוציה קמאי ולא אתמר בהו "אלא". הדברים מטילין אותה כחומרא כדין הספקות. והא אין הבעל מפר בקודמין נאל"פ שלא בעל אלא קוד' זמן ולא תלינן בשומא לקולא וה"נ לשאר שכוללין אף בזו בכלל בודקין למיאונין ואם הביאה סימנין אינ' ממאנת אם הגיעה לכלל שנותיה והביאה סימנין לא מצינו בגמ' דינה מפורש ויש דמשהביאה אותן בין בבדיקה בין בחוקה אינה ממאנת וקטנה שלא נודע לא ממאנה ולאו למימרא דבדיקה צריך אלא בדיקה זו היינו שערות לומר יהודה דאמר עד שירבה שחור על הלבן קמ"ל בודקין ומכי אתיא שערות שאמרו מקצת המחברים בודקין למיאונין היינו כדאיתמר עלה לאפוקי מדר' ואלמלא שזה דבר ברור יכולין אנו לפטור עצמינו משאלה זו במה

לידושי' תלויין והגדר גדר גמור. דאמר הקריש ואכל לוקה שא"כ היאך היא אוכלת תחלה בהפרתו הרי עדיין על דעתו שמא סבורה היא לצאת ומיהו האי תירוצא לא אתיא כרב הונא שעל דעת כן נדרה ואם לא נתקיימו הקדושין אף הוא אינו מפר שלא נדרה גמור אינו מפר שמתחלה מתלא תלי נדרה אם נתקיימו קידושיה יפר נדרה יחול נדרה ומיהו משלא בעל משהגדילה אינו מיפר שכיון שלא קנה קנין

פירושא עיקר ואפילו למאן דלא גריס אלא ה"ג מתפרש דבכמה דוכתא שעל דעתו גדרה מכיון שהוא חיי' במוונתיה ועומדת תחתיו ומשמשתו והאי מפר אלא שעה ראשונה ואעפ"כ אתיא הפרה דידיה ומבטל נדרה דאורייתא ויש שגורסין אלא כדר' פנחסולא וכו'. כלומר לעולם בשלא בעל ולא

नि धर

בברייתא אלו הן סימניה בגרות וכו'. ועלה דהא מתני' קתני באידך פירקין מאין בין נערות לבגרות אלא ו' חדשים בלבד ומאי שלא פי' במתניתין פי' נארות דעליה קאי ברישא דמתני' ובוגרת לא קתני משום דממילא ידוע לא הזכירו בפרק מהן. אלא איזה סימניה אבוחל קאי, ופי' מתני' סימן מעי שערות והלא לא פי' אותו כלל לא במשנה ולא בברייתא וכן בגמ' בברייתא ולא הוזכרו של זה בזה כלל ועוד בוחל זה שאמרו בידוע שהביא אליבא דר' יוסי ועדיין אין הדברים נראין שנשנו שיעורין במשנה ואחרים העטרה ושיעלה הקמט תחת הדד חד שיעורא הוא או לומר דתרי תנאי

איכא בנייהו וכן לענין עבד עברי לא שמענו. כך מפורש בתוספות. רופן לא בעינן מעת לעת כראיחמר לעיל (דף מד ע"ב) ערב ראש השנה דג' לעת ממש כדאמרי' בפ' בתרא דערכין. אבל שבבן ושבבת דפירקין דיוצא ע"ב) ואת אומרת שעות פוסלות בקרשים. וכן בבתי ערי חומה בעינן מעת הן אבל מעת לעת ממש בעינן בקדשים כדאמרינן בפ' שני דובחים (דף כה קאמר וקראי דמיום אל יום נסיב בגמרא והני כולהו דמיום אל יום שוין שנה האמורה בקדשים בבתי ערי חומה וכו". כולן מעת לעת מיום ליום ובו'. פי' רש"י ו"ל דאצמל קאי. וא"ב צריכין אנו לומר דשיעורא דמשתקיף - רש"י סימן עליון אצמל דסליק מיניה משמע וליתא אלא אבוחל. הא דתניא שא בעול איוהו סימניה ר' יוסי הגלילי אומ' משיעלה קמט תחת הדד - בא סימן התחתון עד שלא בא העליון כלומר העליון השנוי שאלו לדברי

रान धरा

או חולצת או מתיבמת מפני שאמרו לאו דוקא מתיבמת דהא לרבנן קטנה (לעיל לב, א) קטן וקטנה לא חולצין ולא מיבמין. והא דקתני סיפא ותכ"א - דוכתא נקט נמי הכא חולצת או מתייבמת.

הא דתנן **ר' מאיר אומר לא חולצת ולא מתיבמת.** ר"מ לטעמיה דאמר - נמי מתייבמת אלא איידי דקתני בדר' מאיר חליצה ויבום וקתני להו בכל

פרקו בא סימן

וטעמא דמילתא משום דבמילתא דאיתא קמן ומצינן לגלויה מהימנן ודמיא - מילתא הוא. בין להקל בין להחמיר נשים נאמנות בין לפני הפרק בין תוכו בין לאחריו - דאחוה דמיתנא דמן אבוה הוא וקי"ל אפילו בקרוב ואפילו אשה דגלויי

גמרא: הא רתניא כל הנבדקות נבדקות על פי נשים. היה נראה דלת"ק – הא מילתא לההיא דאמרינן בפ' החולץ (דף לט ע"ב) ואשתמודעניהו לקמן

והוסיף רבינו הגדול ז"ל בפי' רמילתא ואמר מעמא משום דלאר אמילתא דאסורא קא מסהדי ולא אממונא קא מסהדי אלא מילתא הוא דמגלו דהדין הוא גבר פלן והא ניהי איתתיה וכו' כדכתיבא בהלכות והא נמי לההיא דמיא ועדיפא מינה משום דמילתא קמן היא לגלוייה הילכך נשים מהימני בין להקל בין להחמיר. כך נראה פי' דבר זה.

והלכה כת"ק משום דהוא סתם ברייתא ור"י ור"ש יחידאי נינהו ועוד מעשה רב וכן היה ר' אליעזר מוסר לאשתו ור' ישמעאל מוסר לאמו. אבל רבינו הגדול ז"'ל פי' טעמא [ברי"ף לפנינו ליתא שם טעמא דת"ק] דת"ק משום דקסבר לפני פרק בדקן נשים דאי משתכחן לאחר הפרק שומא נינהו וכדר' יהודה תוך הפרק משום דכלפני הפרק דמי וכדר' שמעון ולאחר הפרק משום דאיכא חוקה דרבא וסמכינן אנשי' וכדר' יהודה ופםק הלכה כן בדאיתא בהלכות בפ' ב"ש ביבמות.

ופי, לאחר הפרק בכל השמועה היינו זמן הגעורי. ותוכו היינו שנת י"ב שהוא עונות הנדרים וכך פי' ר"ש ו"ל וכן היא קבל' רבינו וכל הגאוני' א"נ ב"מ זמי שחולק בזה אין שומעין לו. בשלמא לפני הפרק בעיא בדיק' היינו אומרים לאחר זמן הביאו ולא קודם לכן שאורח בזמנו בא. וה"ה אפי' לחוך זמן שאין חוששין שמא לפני זמן הביא' אותן למ"ר כלאחר זמן דמי וחולצת היא ועכשיו הנשים נאמנות וקטנה היא שלא תחלוץ ואפילו לומר קטנה היא שתמאן אינו נאמנות מ"ט כיון דקירש בתוך זמן ובעל לאחר זמן ה"ל ספיקא דאורייתא אפילו היו שם ק' עדים ששערות הללו שומא הן ה"ל ספיקא דאורייתא שנילו לאחר זמן ונשרו ולעולם אינה ממאנת.

ואי קשיא היכי ניחא לן השתא בריקה דלפני הפרק משום דאי משתכחי לאחר הפרק שומא נינהו והא למאי דקס"ר השתא דתוקה דרבא בין למיאון בין לחליצה הוא לאחר הפרק אפילו תאמר שאלו שומא הן מ"מ גדולה היא דחוקה הביאה שתי שערות.

לאו קושיא היא ואנן מחוא חזינא בהריא בבריית דאית ליה בדיק' בלאחר הפרק ולפום הכי קאמרינן בשלמא בדיקה דלפני הפרק לפום מאי דקאמרת בברייתא מהניא ודאי דלא עבדין עובדא בהנך שערות אלא בדיקה דלאחר הפרק גופיה קשיא למה לי ומשום דלא בעינן לאקשויי אדיוקא מאי דקתני בהדיא קאמרינן הכי והשתא לא נחתינן למידק בנשרו כלום דקתני וסתמא פרכינן.

> ומחרצינן לכ"ע כדמתרץ במסקנא לעיל באידך פירקין ולפרושא לברייתא בעלמא אחינן השתא דאי דייקי בנשירה הוה יכול למימר בדיקה דלאחר הפרק להחזיקה בקטנה כשלא נמצאו בה שערות אלא פירש ברייתא כמסקנא דלעיל הכא ולישנא דקאמר בעיא בדיקה לאו דוקא דאנן לא צרכינן למיבדק קודם זמן שומא הן. אלא מהניא בדיקה דנשים להכי. וכן ברייתא דקתני נשים בודקות לאו דוקא אלא לומר שהן נאמנות אם בדקו וה"נ משמע בכל מקום בתלמוד שאין חוששין לשערות שנמצא לאחר זמן שמא הביאו אותן קודם זמן ושומא הן כדאמרי' בפ' מי שמת (דף קנד) דמעשה דבני ברק אותן קודם זמן ושומא הן כדאמרי' בפ' מי שמת (דף קנד) דמעשה דבני ברק אותן קודם זמן ושומא הן כדאמרי' בפ' מי שמת (דף קנד) דמעשה דבני ברק אותן קודם זמן ושומא הן כדאמרי' בפ' מי שמת (דף קנד) דמעשה דבני ברק אותן קודם זמן ושומא הן בדאמרי' בפ' מי שמת (דף קנד) דמעשה דבני ברק אותן קודם זמן ושומא הן בדאמרי בפ' מי שמת (דף קנד) דמעשה דבני ברק אותן קודם זמן ושומא הניא מרוח אינה ואתוך הפרק. וק"ל בשלמא נאמנת אלא קטנה שלא תמאן ואינה ואתוך הפרקי וק"ל בשלמא נאמנת אלא קטנה שלא תמאן ואינה ואתות דאפילו שחקא א"נ אמרה גדולה היא אינה חולצת וקטנה היא שתמאן אמאי אינה נאמנת ואפילו נאמנת אמאי צריכה והא אמרת צריכה לומר גדולה היא שלא תמאן.

ואיכא למימר כולה ברייתא נאמנת ואינה נאמנ במקום שהוצרכנו לעדותה היא והכי קתני נאמנת לומר גדולה היא שלא תמאן במקום שאנו צריכין לעדות (גדול) שלה שאלמלא עדות אשה זו ממאנת היא שבחזקת קטנה עומדת ואפילו בדקו עדים עכשיו ולא ראו בה שערו' נאמנות אשה זו לומר הביאה אותן ואינה ממאנת שמא נשרו.

וכן נאמנ' לומר קטנה היא שלא תחלוץ במקום שאנו צריכין לעדות קטנותה כגון שברקנו אותה ומצינו בה שערות אם אמרה אשה לפני זמן הביאתן נאמנת והיינו בדיקה דלפני הפרק ואגב אחרינא נקט להא. א"נ שלא תאמר כשהיא עדיין לפני הפרק נאמנת דעדיין בחזקת קטנה היא אבל לאחר שהביאה שערות והיא בזמנה והוחזקה גדולה בפנינו שמא תאמר אינה נאמנת לומר קטנה הוא שתוך זמן היו בה. וקמ"ל.

אבל אין אשה נאמנת לומר תוך זמן קטנה היא שתמאן אם הוצרכנו לעדות זו כגו' שנמצאו בה שערות והוא שבעל בתוך זמן דה"ל oeq דאורייתא ואע"ג דהכא ליכא למימר שמא נשרו דהא אכתי תוך זמן זה הוא מיהו כיון שהיא גדולה בפנינו אין האשה נאמנת להקל בשל תורה לומר שומא הן וכן אינה נאמנת לומר גדולה היא שתחלוץ.

ולהך לישנא ראמרינן ואב"א ר' שמעון ולאחר הפרק ולית ליה חזקה דרבא וה"ג קתני גאמנת לומר גדול' היא שלא תמאן ואפילו אין בה עכשיו שערות וקטנה היא שלא תחלוץ אפילו היו בה אבל אין גאמנת לומר קטנה

היא שתמאן כשהיו בה ובעל כדפרישית ולא לומר גדולה היא שתחלוץ.

גדולה היא שתמאן גדולה היא שתחלוץ". וכן גרסת רבינו הגדול ז"ל ומצינו נוסחא אחרת. "ונאמנת אשה להחמיר אבל לא להקל כיצד

וחליצה היינו להחמיר ולהקל מיאון היינו להחמיר חליצה היינו להקל. לענין מיאון ואינה נאמנת להקל לומר גדולה היא לענין חליצה כלומר מיאון בהלכות. ונוסתא ישרה היא ופירושא נאמנת להחמיר לומר גדולה היא

דף מט

דין תורה הוא. מלבן של צדוקים שהיו אומרים במעורבי שמש היא נעשית אבל מכניס פסול ההיא מעלה בעלמא היא משום שמטמאין היו הכהן השורף אותה להוציא כל מעשיה אינן נעשין אלא בכלי אבנים ובכלי גללים ובכלי אדמה. וי"ל מכניס ומוציא היאך יהיה כלי חרס כשר למי חמאת והלא שנינו במס' פרה מוציא כשר למי הטאת ופסול משום גסטרא. יש מקשים, ואפילו בלא

וחדא לממזר. מפרש להו דהכא והתם חדא קתני ועוד דהא עיקר מתני' מצרכי' חדא לגר להר וא"ת לרב יהודה פרכי' הא לאו מילתא היא דהא רב יהודה פרושי קא וכן כל שיש לו ביעור יש לו שביעית והכא ודאי אגב גררא דכיוצא בו קתני כרפריש בגמ' (לקמן נ, א) כל שחייב בפאה חייב במעשרות ממתני' דהתם בשרין לדון דיני ממונו' וכו'. ק"ל דהא כולהו תננהו כל חדא וחדא בדוכתא ואפילו בשל חרם ולכך פסלו מכניס. הא דאקשי' תנינא הרא זימנא הכל בעלמא א) מי תמא' שנגע בהם שרץ מהורין וכיון שכן בכל כלים היו נותנים מומאה אבל משנתנו אפר לתוך המים שוב אינה מקבלת טומא' כראמרינן וי"מ שעד שלא נתנו אפר במים היו מעשיה בכלים הללו שאין מקבלין

אנא לדיני נפשות. לאמר דכולהו פסולין שהן ישראל כשרין לדיני ממונות ולא מיפסלי יוחסין יהודה לפרושי חדא לגר וחדא לממזר. וי"ל דרב יהודה סברא דלפשיה את השבת וכו' ואינו מחוור לי שאם אין המשניות מיותרת מנין לו לרב דאמר הלכה כר' עקיבא דכל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינו דוחה משבת פ' ח"ר עקיבא דקאמר וצריכא על מימרא דרב יהודה אמר שמואל ומתרצי, דלא איתמר ממזר אלא גר איתמר כך פי' בתוספת והביאו דומה לה וי"ל למימרא דרב יהודה ודאי ק"ל למה לי לפרושי תרתי זימנא

משום דאתי מספה כשרה ואי אשמועינן גר משו' דראוין לבא בקהל וכשירין וה"ג וכן בנוסח' אי' בסנהדרין (לו, ב) וצריכא דכי אשמועינן ממזר

> אינו מן המשיאין לכהונה. כשרין לדון דיני נפשות אלא כהנים ולוים וישראלי' המשיאין לכהונה וחלל לגר ולממזר ואפילו חלל כולן פסולין הן וכדקתני סיפח התם ואין הכל

> ממזר וגר אתי אבל חלל אינו בכלל. אלא כהנים לוים וישראלים המשיאין לכהונה הא פריש רב יהודה דלמעוטי אפילו לדיני נפשות. והא דקתני בסנהדרין ואין הכל כשרין לדון דיני נפשות כשרה אימא לא וכו' וכיון דלא אשמועינן אלא גר וממזר ש"מ דחלל כשר משום דקאתי מטפה פסולה ולהכי פסול לדיני נפשות אבל ממזר דאתי מטפה לא קאמרינן דהא בגמר' דיני נפשות מצרכינן כראמרינן דאי אשמועינן גר כשרין לדיני נפשות דלאשמועינן דאפילו גר וממזר כשרין לדיני ממונות ומפרשי' מדקאמרינן לאתויי גר וממזר ש"מ דפסולי כהונה כגון חלל כאן בנוסחאות וצריכא דאי אשמועינן גר משום דאתי מטפה פסולה וכו' וי"א דאסיפא קיימינן לומר דממזר וגר פסולין לדון נפשות וכן כתוב

> נפשות ולמנות עמהן אע"פ שאינו משיאו לכהונה. דוחין לוו דהתם בממונין סנהדרין קבועים אבל כשר הוא להושיבו בדיני מן הסנהדרין ולמעלה ומפקינן לה מדכתיב ונשאו אתך בדומין לך. והם ואינו נכון כלל דחלל נמי בהדיא ממעיט מהתם ועוד דתנן אין בודקין

ממור דכשר אבל אין הכל כשרין לדון דיני נפשות אלא כהנים וכו' פשיטא - שהרי נבלת טמאה בכל מקום צריכין מחשבה ואין חלבה חלוק מבשרה אלא לדיני ממונו' מצרכינן דרב יהודה אהכל כשרין דרישא קאי. וקאמר לאתויי שרפה יעשה לכל מלאכה וא"א נמי בחלב של טמאה שהיא צריך מחשבה מים ושרץ שהוא אין סופו לטמא טומאה חמורה דכתיב וחלב נבלה וחלב לצדרין קתני ואין אתה יכול לאומר' בחלב נבלה דא"כ צריך הוא הכשר אינו צריך הכשר מים שכבר הוכשר ברם שחיטה אבל הכשר שרץ צריך לא הכשר מים ולא הכשר שרץ מפני שסופן לטמא טומאה חמורה. והחלב צריכים לא מחשבה ולא הכשר. פי' נבלת בהמה ונבלת העוף אינם צריכים ב). נבלת בהמה שהורה בכל מקום ונבלת העוף השהור והחלב בכרכים צינם [דמתני'] בשאמו מישראל במס' סנהדרין. וכבר פרשתיה שם ביבמות (מה, דן ואפילו ישראל [דהוא דיני נפשות] ורבינו יצחק בעל הלכות ז"ל פי' לזו וכן ב) פירש"י ז"ל הא שאמרו ביבמות (קב, א) שאם היתה אמו מישראל

שחיטה אבל הכשר שרץ צריך ולצדרין קתני הכשר כדפרישי'. בחלב של שחיטה הוא ואינו צריך הכשר מים עכשו מפני שכבר הוכשר בדם

אלא השתלים והגרגיר בלבד הא הכל מודים שהוא מתעשר. ר"א אומר השבת מתעשרת זרע וירק וזירין וחכ"א אינו מתעשר ירק וזרע חייבת במעשרות דתון במס' מעשרות ומייתיון לה בגמ' בפ"ק דע"א (ז, ב) במעשר. איכא למידק למה ליה לאתויי מכללא משנה שלימה היא שהשבת המשניות נמי אין בהם חלב בסיפא. והאי שבת מדחייבא בפאה מחייבה והבשר קודם למחשבה לא הוי הבשר כראיתא בהעור והרוטב. ובנוסח מחשבה הכשר נמי צריך שלא הוכשר בשחיטה מפני שקרם הכשר למחשב' צריכה מחשבה ואין צריכין הכשר ולא גרם בה חלב כיון דחלב בכפרים צריך ובסיפא גרס' נבלת בהמה ממאה בכל מקום ונבלת עוף טהור בכפרים

בתפילין אבל בציצית ושאר מצות אין מברכין לאחר עשייתן. תפילייהו לשמור חקיו. פי' ר"ת ו"ל בספר הישר שלו שלא אמרו אלא דתלמוד' בכמה דוכתי'. הא דאמרי' לבני מערבא דמברכין בתר דסליקו וכ' אלא יגדיל תורה ויאדיר מתרץ לה ומסייעא ליה מההיא והכי אורחא תרווייהו בהדיא מההיא דמייתי בשלהי שמעתין השבת משנתנה טעם בקדרה אוכלין דייק נמי מדמחייבא בפאה מחייב' במעשר וה"ה ודאי דמצי למיפשט פטור לגמרי. א"ג איידי דבעי מכללא ומדאיחייבה במעשר מטמא טומאת והגרגיר אבל השבת אע"פ שהורע והירק ממנו שוין אינו בכלל לפי שהוא ואיכא למימר אי מהתם ה"א דה"ק אינו מתעשר זרע וירק אלא השתלים

פי' חכמי הצרפתים בשמו ז"ל. מברך בשעת סילוקן בלילה שהוא מקיים עשה ואין לך כן בכל המצוות, כך והטעם לוה מפני שמניח תפילין לאחר שקיעת התמה עובר בעשה הילכך כר"א [לפנינו שם לא בדא ואם הגירסא נכונה כר"א קאי על למטה ע"ש] כמ"ד בחוקת תפילין הכתוב מדבר ברם כמ"ד בחוקת הפסח הכתוב מדבר לא על הנחת תפילין. וכשהוא חולצן מהו אומר ברוך וכו' לשמור חקיו ואתיא אומר בא"י אמ"ה על מצות תפילין וכשהוא נותן לראש מהו אומר אקב"ו מברך עליהן ר' זירקן בשם ר' יעקב בר אידי כשהוא נותן של יד מהו והביא ראיה ממה שאמרו בירושלמי בפ' היה קורא בתורה כיצד הוא

דמברכי אמצות וכו'. מחני' לאחניי כל שאר המצות. ועוד יש נסחאות שכחוב בהן ולבני מערבא - בגמרא דילן אבל במסקנא אסיקו אביי ורבא לא שח מברך א' ואנן כמסקנא ולבני מערבא דמברכין בתר דמסלקי תפילייהו מאי איכא למימר מאי קושי' ועדיין אינו מחוור, דא"כ הא דאמרינן בשמעתין לאתיי מצות ומקשי

> בלילה עובר ולא לילות וכך סמכו שם בירושלמי ר' אבהו בשם ר' אלעזר הנותן תפילין בירושלמי דאתיא כמ"ד בחוקת תפילין הכתוב מדבר וכתיב מימים ימימה היו מסלקין ביום היאך יברך הלא מצוה להניחן ולא לסלקן. ולפיכך אמרו תפילין הוא וא"כ סלקו אותן בע"ש ובערבי י"ט לד"ה מברכין היו אבל אם משום עשה שבהן אלא משום שכבר נגמרה מצותן דקסברי לילה לאו זמן לומר שאין בני מערבא מברכין אלא כשהן מסלקין אותן בזמן ערבית ולא חקיו אבל שאר כל המצות אין מברכין אלא לשמור מצותיו ובודאי נראה בירושלמי אתיא כמ"ד בחוקי התפילין לא הקפידו אלא על הלשון דלשמור אלא נראה לבני מערבא ה"ה לכל מצות שטעונו' ברכה לאחריהן וו"ש

> לאחר שנגמר המעשה. מעון במצות כיוצא באלו שאינן מעונות ברכה מפני שאין לשין לאחריו אלא כיוצא בהן שעשייתן גמר מלאכתן מברכין וזה שלא העמידו משנתינו דיש והיוצא מן הסוכה אבל בלילה מברכין על ציצית וכן לאחר שופר ולולב וכל מברכין על כל מצוה שאין סילוקה גמר עשייתה כגון פושט ציצית ביום בעשה מה טעם ושמרת וכו'. אבל נאמר לפי"ו הענין ולפ"ו הפי' שאין

> שפיר דמי. מערבא לא נהגינן הכי במתיבתא ומיהו אי בעי אינש למיעבד כבני מערבא להלל ומגלה ותורה בצבור וראינו לרבינו האי גאון ז"ל שכתב בהא דבני כתקנת חכמים. אבל בגמר מצוה בכל מצוה נגמרת מברכין היו ודמיא להו בלורא בתורה ובצבור מפני שהוא מצוה לגמור כדי שיהיו ג' או ז' קוראים חייב בה והוא מסלקה ממנו שא"כ מצינו חוטא ומברך ואין לך כן אלא ווה הלשון נכון הוא שאין הדין נותן לברך לאחרי' במצוה שעדיין הוא

> שתיהן. שלא שה ולא כדברי רבי' הגדול ז"ל שפירש לא שה מברך א' בלבד על וכשהוא מניחן אומר אקב"ו על הנחת תפילין בכל מקום מזכירין כן אע"פ לעשות תפילין לשמו כשהוא לובשן אומר בא"י אמ"ה על מצות תפילין הענין הזה בפרק הרואה ואמרו העושה תפילין לעצמו אומר בא"י אמ"ה שהצריך לברך א' של יד וא' של ראש אף על פי שלא שח. וכן החזירו שם ולשון הירושלמי שכתבנו נראה שמכריע כדברי בעל הלכות ו"ל

> דגמ' דילן עבדינן או שענין הירושלמי במניח א' מהן ולא במניח שתיהן. אלא שיש לנו פתחון פה לומר דגמרא ירושלמי ס"ל כדקס"ד מעיקרא

7 12 22

בפירקין דיוצא דופן א"כ עקרת זמן נערות מכל התורה כולה. לר' יוסי דאמר במיאון עד שתקיף העטרה והוא זמן גדלות לדבריו כדאית' מחלוקת בגדלות שלו אלא הכל מודים דשתי שערות גומרות בו ועוד דא"כ מצות האמורות בתורה ולא פליג ר' יהודה. וכן בתינוק לא מצינו לר' יהודה שירבה השחור דהא קתני בהדיא תינוקת שהביאה שתי שערות חייבת בכל לפרושי משום דקסבר לר' יהודה קטנה היא ואין קידושין תופסין בה עד לשם קדושין ומאן דבעי למעבד עובדא כר' יהודה ואע"ג דנבעלה ליכא שתי שערות והילכך אמרינן אדם יודע שאין קידושי קטנה כלום וגמר ובעל שוב אינה יכולה למאן. משום דודאי מודה ד' יהודה שהיא גדולה משהביאה הא ראמרינן ו~~מודה ר' יהודה שאם נבעלה לאחר שהביאה שתי שערות~~. שתהא צריכה גם מיאון אלא מעשה כשהיה בבתו שנכנסה למאן היו סבורין

גט משני ושמואל אמר צריכה גט משני ולא מראשון קאמר. (דף ע"ג) קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת רב אמר אינה צריכה מצינו חמות ממאנת ושמואל אי סבר ליה כרביה ההוא דאיתמר בכתובות דשמעתא דאמרי' דבר שאמר אותו צדיק יכשל בו זרעו. וא"כ לר' ישמעאל כהן והרי הוא ישראל וכגון קטנה שאין מעשיה כלום והכי ודאי פשטה מותרת ואיזו זו שקירושי' קידושי טעות. פירש רש"י ז"ל כגון ע"מ שאני ועיקר הוא. והא דאמר ד' ישמעאל ויש לך אחרת שאפילו לא נתפסה ממאנת לאחר הזמן הזה אפילו לא בעל אינה ממאנת. וזה הלשון נכון שתקנו חכמים זמן למיאוניה עד שירבה השחור תוך הזמן הזה אפי' בעל ראשונים בעל. והילכך אפילו גדולה ממש מן הדין אינה מקודשת אלא אמרינן אדם יודע שאין קדושי קטנה כלום אלא אמרינן לשום קדושין אינה מקודשת תקינו לה רבנן נשואין ומאן דקסבר אפילו נבעלה סבר לא ס"ל כמ"ד כי גדלי גדלה קדושי בהדה ומשרבה השחור אע"פ שמדאורייתא משום דיהיב ליה זמן מעתה משהיא בת דעת דהא קידושיה דרבנן הן דלא אלא שהכל מודים דומן גדלות היינו שתי שערות וטעמיה דרבי יהודה

נינהו אליבא דשמואל. דלא כר' ישמעאל. אי משום דהא דידיה והא דרביה. אי משום דאמוראי לאפוקי מדר' יהודה וכו' דאלמא משהביאה שתי שערות אינה ממאנת ההיא מעואב דובלון בליבומין ולגימין ולחליצ' ולמיאונין ואיתמר עלה למיאוניו וההיא דאמרינן בפרק מי שמת (דף קנ"ו ע"א) אמר ר' נחמן אמר

ישמעאל ופי' ממאנת והולכת לה לומר שאם לא רצתה בבעל הולכת לה ולא וי"מ דוקא קידושי טעות אבל בממאנת בקדושי קטנות לא א"ר

> רגל גדולה היא דלא פליגי רבנן עליה דר"ש בהאי. מיהו שתים על גבי קשרי אצבעותי' של יד ושתים ע"ג קשרי אצבעותיה של בפרק ב"ש. אע"ג דקיימא לן כרבנן עד שיהו שתי שערות במקום אחד. בפרק נושאין על האנוסה (יבמות ק, ב) כלשון הזה וכבר פירשתיה ביבמות בקידושי דרבנן שעה ראשונה שוב אינה יכולה למחות מדבריהם. וכן משמע ומיהו דרבנן הוא מפני שנראית כגדולה שנתקדשה או מפני שלא מיחת לר' ישמעאל בקדושי קטנות אינה ממאנת אלא עד שתביא שתי שערות בעילתו זנות ולשום קדושין בעל כך בקטנה שהגדילה ונמנו וגמרו שאפילו לומר כשם שלר' ישמעאל ממאנת בקדושי תנאי ולא אמרינן אין אדם עושה

דומיא דג' חלוקין. ע"כ נפרש קמשמע לן דאינה מביאה קרבן. ולא נאכל שני ימים וחלוק ואינן מביאין לא לידי ויבה ולא לידי נדה כדאית' לקמן בפרק הרואה. אלא רבים. דהא כתמים דרבנן הם ואפילו בידוע שמגופ' חואי דבר תורה טהורה נראה לי שאין לפרש "קמ"ל" דאינו נאכל אבל מביאה קרבן כמו שכתבו מיהו ביד ורגל סגי. הא דאמרינן מ"ד כל כה"ג מביאה קרבן ונאכל קמ"ל. וכריסה במקום ערוה וכריסה למעלה עד מקום ערוה וכן שמעתי בשם ר"ת במקום הערוה ובשמעתין משמע אפילו על יד ורגל או בגבה. וי"מ גבה ותמהני על הרב רמב"ם פאסי ז"ל שכתב ב' שערות אלו צריכים שיהיו

קדשים דאיהו נמי בכלל טהרות הן אלא משום פלוגתא דרשב"א נקט הכי. עצמה וקרשים למפרע. פרש"י ו"ל עצמה לטהרות ובודאי שיש בכלל עצמה הוא שתעשה זבה גמור' שהרי לא עלתה לה שימור. ואין זה נכון. מ**סמאה** שאין דין הכתם לטמא בתחלה כיון שדבר ברור הוא דמגופה חזאי בדין ויש לדחוק שכיון שראתה שנים וצריכה שימור בשלישיאף על פי

מטמא את בועלה כדאיתא בפרק קמא. מקולקלת למנינה ומטמא בועלה ואלו ראיתה אינה מקלקל' מנינה ואינה ואי קשי' לרשב"א הא מצינו כתמה תמור מראיתה דאלו כתמה

כיון דשעת ראיה דאוריית' מתחילין ממנו שאין זמן ספק מוציא מידי זמן דכתם יותר במנין דמעת לעת דראיה לענין קלקול ל"ק ליה לפי שזמן ראיה למפרע יותר מומן טומא' דראיה לפי שאינו בדין אבל אם נחמיר במנין ויש לומר דלרשב"א ל"ק ליה אלא שלא נאריך זמן טומאה בכתם

מונה אלא משעת שראתה.

וראי אבל בכתם אף שעת מציאה ספק לפיכך לא התחילו למנות ממנו וכיון שאף בזמן דמע' לעת יש קלקול במנינה גבי כתם האריכו לענין מניין מקולקל' משעת הכבוס למניינה. ואע"פ שאינה מטמא טהרות ולא קדשים אלא עד מעת לעת של מציאה. כנ"ל. והא דנקט עצמה משמע לי מפני שמטמאה נמי את בועלה נקט הכי ולא קתני בהריא טהרו' וקדשים.

ובחוספ' מפרשי' היינו למניין שלה לומר שהיא מקלקל' למניינה. ורשב"א עצמה אינה מטמאה למפרע ומודה במעל"ע. ואין פירושם נכון לפי כוונתם שהרי בומן מעל"ע מיהת חמור כתמה מראי' שהרי מודה רשב"א שמקולקל' למעלה בכתמים כדתניא בסמוך ואלו בראיה אינה מקולקל' כלל ' אלא טעמא כדפרישית. שהוא מחקן הלכותיה לידי זיבה. פ' רש"י ז"ל לענין זיבה הוא מיקל לדיריה היכא דלא חזאי ביום לא תלינן כתמה בראיתה ומונה ימי נדה מיום ראיתה ואין ימי זיבה מתחילין עד יום ח' לראיתה ולרבי מונה מיום מציאת כתמה ואף להקל ולטבול לילי ז' לכתמה אם פסקה ומיום מונה מיום מציאת כתמה ואף להקל ולטבול לילי ז' לכתמה אם פסקה ומיום מונה מיום מציאת כתמה ואף להקל ולטבול לילי ז' לכתמה אם פסקה ומיום מונה מיום מציאת כתמה ואף להקל ולטבול לילי ז' לכתמה אם פסקה ומיום מונה מיום מציאת כתמה ואף להקל ולטבול לילי ז' לכתמה אם פסקה ומיום הוא לכתמה אמרינן יום זיבה הוא וצריכה לשמור יום כנגד יום ולרשב"א סוף לכתמה אמרינן יום זיבה הוא וצריכה לשמור יום כנגד יום ולרשב"א סוף בראיתה מקולקל' היא לכתמה אמרינן.

ול"א פי' בה שהוא מתקן הלכותיה לידי זיבה שהוא מחמיר וחושש לכתם משום זוב בג' גריסין ועוד אי נמי שאם ראתה שנים והוא צריכה שימור. וכן בכל שלשה רצופים שתראה חוששת לזיבה וצריכה נקיים נמצא שהוא מתקנה ומוציאה מכל ספק זיבה ואני מעותה שאיני מוציאה מידי ספק כלומר נראין ומטין כדברי המחמיר.

הא דאמרינן ותשמש נמי בתשעה עשר. ק"ל והיכי ס"ד דעשירי לא בעי שימוד והאמד רבי יוחנן בפרק חינוקו' עשירי כתשיעי ובעי שימוד. ועוד רב ששת דמתרץ לה משום גרגרן שביק ר' יוחנן ואמד כריש לקיש והא קיימא לן הלכה כרבי יוחנן בר מהלי תלת ועוד אמאי נטר לה לסיפא והא מרישא ש"מ דיום א' טמא ויום א' טהוד ביום העשירי ראתה ויום אחד עשר היא שומר' כנגדו כדקתני שאינה משמשת אלא שמיני ולילו וד' לילות מתוך שמונה עשר יום אלמא רואה בשבעה עשר ושומר' בשמונה עשר.

וי"ל קסבר מקשה דעשירי יש לו שימור בתוך ימי ויבה דהיינו ביום אחד עשר והיינו רישא אבל זו כיון דיש בה עשירי וי"א וראתה בהן אין

ואף לשון וה אינו עולה דלמה לידי זיבה לכל דבר הוא מחמי שהרי רבי מטהר' ליום ששי לראי' ולרשב"א ליום שביעי. ועוד ק"ל כיון דקי"ל (נט, א) כתמים דרבנן ובראית כתמה אינה מטמאה היאך רבי מונה לה משעת כתמה והלא ביום ראיתה היא תחלת נדה וממנו ראוי למנו' דבר תורה. וכראמרינן בפרק קמא (ו, א) ברואה כתם ומקולקל' למנינה ואינה

לפיכך נ"ל שלא תלה רבי אלא כתמה בראיתה אבל ראיתה בכתמה לא, כתמה בראיתה לומר שאינה מטמאה עצמה וקדשים למפרע ואינה מקלקלת למנינה מיום לבישת החלוק אבל מכל מקום עיקר מנין נדה וזיבה מיום ראיה בדין תורה וחוששת נמי ליום. מציאת כתמה כדין דבריהם.

לפיכך אמרו שהוא מתקן הלכותיה לידי זיבה כלומר שאינה תולה כתם בראיה אלא במקום שאין חילוק ספיר' זיבה ביניהם כך דהיינו אותו יום שמנין מני נדה וובה אחד הוא בין לכתם בין לראיה ונמצאו כל הספירו' ראייו' כדין תורה משעת ראיה וכשהוא מעת לעת הוא רואה אינו תולה ונמצא' מקולקל' לכתם ומונה משעת ראיה נמצא כשהוא אומר תולה מתוקנת לגמרי. וכשהוא אומר אינו תולה היא מקולקל' לגמרי.

אבל רבי אפי' בשעה שהוא תולה כתמה בראיתה הוא מעותה לידי זיבה שהרי אסורה לשמש עד יום ז' לראיה שהוא ח' לכתמה. ואם ראתה בו ביום חוששת לזיבה בודאי נמצא לרבי שאפילו בשעת תקונה כלומר שהוא תולה הוא מעותה שתולה כתמה בראיתה ואינו תולה ראיתה בכתמה ולא השוה מדותיו כנ"ל וסליק שפיר.

11 11

ספירה לעשיר' מעתה שאין ספירה אלא בימי זיבה וסוף [י"ח] ימי נדה היא [ולא בעי ספירה] דומיא ספיר' ר'א והיינו נמי דרב ששת. ורב אשי מתרץ שלא בטלה שמירת י"א את של עשירי אלא נהי די"א לא בעי שימור עשירי מיהת בעי לעולם.

ואי קשיא ותיקשי ברייתא לר"ל דאמר אף לעשירי לא בעי שימור. ויש לומר סיפא מתרץ לה משום גרגרן אםור כר"ש וקסבר דרואה בעשירי ומשמש' לי"א כל שכן דהוי גרגרן ואע"ג דלא חגן.

י"א דהיינו ר' אלעור בן עוריה אבל לר"ע דאמר קראי נינהו עשירי נמי בעי י"א דהיינו ר' אלעור בן עוריה אבל לר"ע דאמר קראי נינהו עשירי נמי בעי

שימור חוץ מי"א רכיון שאין שימור שלו בימי זיבה אין לו שימור וכדאוקמא לפלוותא דר"ל ור"י בפרק בתרא, ואין זה מחוור. מראמרינן משמש' רביע ימיה מתוך שמונה ועשרים יום. דלפי זה פתחה של זו מכ"ח לכ"ח. שמע מינה שאין האשה נעשי' תחלת נדה משנעשי' זבה גדולה עד שתספור נקיים שלה שהרי בשבוע שלישי שהוא ממא כל שבעה אין בו מימי זיבה אלא ארבע ימים הראשונים ואם תאמר בג' האחרונים נעשי' תחלת נדה נמצאת בשבוע חמישי' שהוא ממא זבה גדולה וצריכה שבעה נקיים ואם כן היאך בשבוע חמישי' שהוא ממא זבה גדולה וצריכה שבעה נקיים ואם כן היאך פתחה של זו בתחלת כ"ח והרי כל אותו שבוע ה' בימי זיבה הוא ונעשת בו זבה גדולה ובשבוע ו' משמרת נקיים ובשבעי שהוא ממא ששה ימים שבו ימי זיבה הן. ואינה משמש' בשמיני נמצאת שלא שמשה בכ"ח שניים כלום.

וכן נמי מדקתני סיפא משמשת חמשה עשר יום מתוך מ"ח ש"מ כה"ג ראי לא תימא הכי הרי שמנה חמישי' ארבעה האחרונים מתתל' ימי נדה נמצאו ימי זיבתן כלין בשבעה של שמוגה ימים השביעיים ואנו אומרים תחל' נדתה של זו שחוזרת חלילה.

וכן סיפא דקתני וכן למאה וכן לאלף כלומר דמאה מהורין שבעה הראשונים תחלת נדה והשאר כולן ימי זיבה הן ומאה מהורין ז' לספירה וכולן לתשמיש והיינו ימי שמושה כימי זיבתה אלמא כולן ימי זיבה הן שמשנעש' זבה גדולה עד שתספור שבעה נקיים איו ראייתה אלא סתירה לספירתה ואינה מונה מהם ימי נדה.

וו"ש בפרק בנות כותיים מה ימי נדתה אין ראויין לזיבה ואין ספירת שבעה עולה בהן כלומר לפי שא"א ושם אמרו וכי דנין אפשר משא"א לומר שא"א לספירת זיבה בימי נדה למ"ש וכן פי' שם רש"י ז"ל. והא דאקשינן הני ארביס' הוו. מפורש בדברי הר"ר אב"ד ז"ל דהכי מקשה בשמנה ימים הרביעיי' למה תשמש שבעה והלא צריכה היא לשמור יום א, לספיר' עשירי ואחד עשר של ימי זיבה שראתה בהן בשמונה השלישיים וכדאמרן ברישא דהיינו שימור בעו ופריק רב אדא זאת אומרת ימי נדה שאינה רואה בהן עולה לה לימי זיבתה כלומר של זוב קמן. ולפיכך יום א' של ח' רביעיים שהשלימה בהן ימי נדתה עולה לה לספיר' שמיר' של יום עשירי שאמרנו. זיין דברי רש"י ז"ל נוחין בזה.

אבל רבר שהכל מודים בו שאין ימי נדה מתחילין עד שתספור נקיים. ובואו ונצווח על הרמב"ם פאסי ז"ל שכתב בחבורו שהאשה שראתה

תחלה מונה שבעה לנידתה וסמוך להן אחד עשר ואח"כ מונה ז' לנדות

אעפ"י שאינה רואה בהן ואחריהן אחד עשר ואם ראתה בהן הרי היא זבה רכן כל ימיה ואם קבעה לה וסת תחל' הוס' הוא יום נדו' וממנו מונה שמונה עשר ומונה שבעה לנדותה אף על פי שלא ראתה ואם ראתה אחריהן באחד עשר זבה היא.

עוד שבש וכחב שאפילו ראתה ט' וי' ואחד עשר ושנים עשר הרי וו ובה ותחלת נדה וכל אלו דברי הבאי שלדבריו לא חמצא לרואה שבעה טמאים ושבעה טהורים שתשמש אלא שבוע שני ולסוף תשעה שבועות משמשת ששה ימים בשבוע העשירי וחמשה ימים בשבוע שנים עשר ופתחה של זו לסוף אחד עשר שבועות ובגמרא אמרו רביע ימיה ולא קיים אלא בתוך כ"ח הא'.

וכן לדבריו בשמונה ימים טמאים ושמונה מהורים אינה משמשת תמשה עשר יום אלא מתוך שמונה וארבעים ראשונים אבל בשמונה וארבעים שניים אינה משמשת אלא שלושה ימים וכיון שלא אמרו משמשת ארבע עשר יום מתוך שנים ושלשים או משמשת שמונה עשר מתוך ל"ו וכן כיוצא במנינן הללו ש"מ שפתחה של זו מ"ח ומכאן ואילך חוזרת חלילה.

וכן האשה שראתה עשרה ימים ממאים ועשרה ימים מהורים אין זיבתה רשימושה שנים אלא פעם אחת בלבר לפי דברי הרב ז"ל שהרי כשהיא חוזרת ורואה כן בשניה בשמונה ימים טהורים נשלמו ימי זיבה ראשונה והתחילו ימי נדה נמצא שבעשרה ימים ממאים השניים חמשה ימים מימי זיבה ואין ימי חמישה בטהורים אלא שלשה וכן למאה וכן לאלף למה מנה חכמים שבעה לנדה והשאר לזיבות והלא נעשה, היא נדה אף על פי שלא ספרה לזיבה. ועוד לדבריו מצינו אשה רואה יום אחד מסוף ימי נדה יושבת עליו ששה ימים מימי הזיבה ואין לנדה ספירה אלא בימיה.

וכן שנויה בכמה מקומות במסכתא זו שהרואה יום מ"א לזכר ופ"א לנקבה הרי היא תחלת נדה ואין מונין לימים שמקודם לכן והטעם לפי שכבר נשלם המניין.

רהרב ז"ל הורה ביולדת שמפסק' ומתחלת למנות מתחל' ראיה שלאחר מלאת ולדבריו צריך הוא להביא ראיה מן התורה לשנוי זה שהוא משנה היולדת משאר נשים שאפילו כשאינן רואות הן מונות ימי נדה וזיבה כאלו הן רואות.

ועוד דהא בפ' בנות כותיים אמרי' דלכולי עלמא נדה ופתחה מכ"ז מנינן ואם היינו מונין משעת ראיה ראשונה כ"ז בימי זיבה קאי לה.

וכל זה במס' זו. לרב הונא בריה דר' יהושע דקשיא דאמר אינה חוששת בתוך אחד עשר כועיים ואין הוסת נקבע אלא בשלשה הפלגו' כדבעינן לפרושי קמן וכל שכן קבעה וסת בכך שאין האשה קובעת וסת בי"א כדאיתה התם בשלהי בנות ראיה ראשונה שראתה זו כי הדרי אותו כ"ב תליתאי בימי זיבה קיימי והיאך לטבילתה שהן כ"ב לראייתה וכו' ואם אתה מונה כל ימי נדת זובם לתחלת ועוד מהא דתנן היתה למודה לראות יום מ"ו ואוקמה שמואל מ"ו

גדה וכל שכן אם היה בימי זיבה שכבר עברו ימי זיבתה וימים שהיתה ראוייה ימי נדות הרי השלימה עליו ששה ועוד י"א אחריהן נמצאת חוזרת לתחלת שאמרה יום אחד טמא ראיתי פתחה שבעה עשר פירש שאפילו היו תחלת

> נעשית נדה לעולם עד שתספור שבעה נקיים שלה. ואין לי להאריך. ממאים ראיתי וכן כולם אשתמע בהדיא דמשעה שנעשית זבה גדולה אינה למנין הראוי וכן כל השמועה ומראמרינן התם נמי חמשה וארבעים ימים אחד עשר היום וכשעמדה אחריו שבעה עשר נמצא עומדת בימי הזיבה להיות נדה ואלו לדברי הרב ז"ל א"א דהא איכא למימר שאותו יום בתוך

משתכחת מלומדיה ואין אדם מוציא הלכה ברורה במקום אחד. דרצופין בעינן ולא מפוזרין ועל כיוצא בדברים הללו ידוו כל הימים שהתורה ותמהיני עליו אם העביר עיניו בפתחי גדה במס' ערכין דתגא רבגן טועה - גדולה בין ברצופין בין במפוזרין. וזה טעות מתפרש כאן ובכמה מקומות אחד עשר יום שבין נדה לנדה בשלשה ראיית בשלשה ימים נעשית זבה וכן יש שבושין בחבורי הראשונים בקצתם כגון רב סעדיה שכתב שכל

erq i re nitra

7 1 27

הנושאים תחת האבן כדאיתא בתורת כהנים וכן אם היו בכף מאזנים וכרעו טומאות המסיטות טהורות חוץ מן הזב וריבה הכתוב אף משכב שלו ומושבו נושא אותו וזהו היסטו של זב שלא מצינו לו חבר בכל התורה כולה שכל הוב ומושבו ואדם טהור יושב על האבן ונטמא מדין נישא שהרי משכב הוב בתוספות בשמו של רבינו תם ז"ל שהיא אבן גדולה שמושמת על משכב

אותם דכמשכב ומושב הוא דמטמא באבן מסמא להכלים שעליה כדמפרש - קשה עליו בק"ו והוצרך לומר שמדין ק"ו נמי לא אתי בך מפרש בתוספת. היסט כוב בין תחת האבן בין בכף מאונים וממעטינן ליה מדכתיב והנושא

הן מטמאים בהיסט.

ממא למה לי. שדוחה סברייתא קל וחומר שלו ולמה הוצרך לומר כן לפי שאלתנו זוכו **דעתך אמינא שעיר המשתלה יוכיה וכו'.** תימא הוא למה חזר והזכיר הטעם במסכת חולין בפרק העור והרוטב (קכב, א). אמר ר' יהודה מדסקרתא סלקא בתוס' כתבתי שם במסכת שבת. שמא יעשה עוד אביו ואמו שטיהין. מפורש **אבן מישמא.** כבר פירש במסכת שבת פרק ר' עקיבא (דף פ"ב ע"ב). בתורת כהנים וכתב אותם למעוטי דמה. ולשון רש"י הוא והלשון שפי'

ר' יהודה מדסקרתא לא שמע אותה והשיב לתרץ דאיצטרך זובו טמא והיה וכן דם גדה שהוא רוצה כאן לטמא תחת אבן מסמא לומר שיהא לו - היתה שנויה בבה"מ ורבא לא היה יודע אותה כמ"ש בפרק בנות כותיים וכן ויש לומר שזו הברייתא השגויה למעלה שעיר המשתלה יוכיה לא

7 | 21

ממא מוזהר על הטומאה אי נמי כהן טמא דיומי הוא וקסברי כרבי עקיבא הא לאו הכי חייב אלא הכי קאמרינן ודילמא כהן ממא וקסברי כותיים שאין לומר לא יחלל יצא זה שמחולל ועומד ומוקים לה התם בחבורי אדם במת בבית הקברות והושיטו לו מתו ומת אחר ונגע בו יכול יהא חייב תלמוד ליטמא שלא אמרו אלא בחבור אדם במת כדאמרינן במסכת נזיר היה עומר הא דאקשינורילמא כהן ממא הוא. לאו למימרא דכהן ממא מותר

פירשנו בארוכה בפרק ידיעת הטומאה (שבועות יז, א). דאמר במסכת שמחות נטמא בו ביום ר' טרפון מחייב ור' עקיבא פוטר. וכבר

בנפלים והירין הן בטומאה כטומאתן אף על פי שאין קוברין אותן לדבריו אי נמי בכתמים שמרגשת בהן הן נזהרו' ושל ספקות לא חששו להם. וכן בהן שהן סבורין שטומאתן תורה דאינהו לא דרשי בבשרה עד שתרגיש. ובענין הכותיים בטומאת כתמים אף על פי שכתמים מדבריהם הוחזקו

יודעין תחת אזו מהן. **הפרעות.** אבנים גדולות ובולטות מן הגדר וקבר תחת אחת מהן ואינן בית הקברות וזימנין דמיתרמי בין השמשות וקברי התם והיינו ספיקייהו. כותיים. הסככות. פירש רש"י ו"ל אילן המיסך על הארץ והוא סמוך לדרך תנינן אלא בועלי נדות וכשטבל לאותה טומאה טהור כדאיתא בפרק בנות דר' יהודה שאם לא היו והירין בהם נמצא כולן בחוקת טמא מתים ואנן לא

ז"ל דאם כן כל זיזין וגווטראות נמי ומאי שנא אבנים דנקט. עובים דספיקו מהור וגורו דרבנן לית להו עוד השיב הרב ר' אברהם בר דוד אמרו בכותי מהלך על פני כולה דנאמן שמא תולה הוא בספק טומאה ברשות טמא ואם היה ברשות הרבים וגזרו עליהן מפני שהוחוקה שם טומאה למה ותימה הוא, אם כן ספק טומאה הוא, ואם הוא ברשות היחיד ספקו

שלם ובשקברו שם בודאי מיירי. ומביא טומאה מדבריהם. ועשאום כספק טומאה וזהו ספקן שאין אהל שלהם מן הגדר ואינן נוגעות זו בזו אלא שראויו' לקבל מעזיבה נעשה אהל שלם אויר מועט נעשה כולו (אויר) [אהל] שלם וכן הפרעות אבנים שיוצאות למעלה ואף על פי שאין העליונות כדין התחתונות אלא שעדין נשאר שם שם אוהל אלא שרואין את העליונה כאלו הן למטה והתחתונות כאלו הן ופירש הרב ז"ל שהסככות אילן שענפיו אחת למעלה ואחת למטה ואין

ואף על גב דאמרינן בסוכה שאין אומרים גוד אחית וגוד אסיק אלא - והלכך ודאי אינן נאמנים עליהם אפילו עושין בהם מעשה.

דרישא מקצר ועולה. באוכל (טומאה) [תרומה] הוא דמתוקמא דומיא דרישא דמתניתין ומשום ר' יוחנן במהלך ובא על פני כולה. ה"נ איכא למיחש דלמא טמא הוא אלא של סככות פותח מפח שאם היה ביניהם בודאי פותח מפח מפסיקין. אמר הנז' ז"ל וכענין הזה שנוי בתוספות מהרות ומיהו דוקא שאין בין הענפים שהכל מאילן אחד ומכותל אחד הוי חבור ומשלים אהל שלהן. כך כתב הרב מומאה תחתיהן ביניהם מהוד אלמא לא כסתום דמי. שאני הבא דכיון בתוך שלשה משום לבוד וגבי קורות הבית תנן שאפילו אין ביניהם מפח

בכהן שלהם אוכל תרומה שם כך נמי נאמנים על הסככות במהלך שם ואוכל. את הנפלים ואינן נאמנין על הסככות הא ודאי כשם שנאמנין על הנפלים ותמה הרב רבי שמואל ז"ל אלא מתניתין דקתני נאמנין לומר קברנו שם

נאמנין הן ואף על גב דאיכא למיחש לבקיאות דיצירה כן נראה לי. האילנות אינו נאמן עליו דלית להו דין אהל בסככות ופרעות אבל בנפלים ונאמן על גופו של קבר הא על טומאות הסככות כגון שמיסך תחת אחד מן שאפילו לא היה הכותי חושש לאהל הסככות נטמא בקבר עצמו אם היה שם ווו אינה קושיא שהמהלך ובא על פני כולה היכי שעובר בכל השדה

ורוחב שהרי פירשנו שאהל הסככות עצמו מדבריהם והם אינן גוזרין כן וליכא לפרושי מהלך ובא על פני כולה שהולך תחת הסככות אורך

פרק ט האשה שהיא עושה

יושבת מה לי א"ר שמעון. קשיא ותיפשוט ליה ממחני' כראמרי' בסמוך כיון דומיא דתרי ספיקי ואפילו לכתחלה וממשנה יתירה גמרינן. הא דאיבעי לן מדיוקא דמתניתין. ורבי יוסי בחד ספיקא מטהר בספק ספיקא מיבעיא. פירוש, לר' יוחנן דאמר ר"ש חזקת דמים מן האשה ל"ש עומדת ול"ש יושבת. ואיכא למימר

ברישא אלא לר' יוחנן לישתוק גמי מדר' יוסי ופריק לאשמועינן דחד ספיקא ול"ש יושבת. א"ג איכא למימר דפשטה דברייתא משמע ליה טפי ועדיף ר' יוסי שהוא מטהר אף בחדא ומדר"ש היה לבר זוגיה ש"מ דר"מ מטמא א"כ הלך אחר חוקתך שחוקת דמים מן האשה ולא מן האיש דל"ש עומדת אלא להודיעך דבריו של ר"מ לומר לך שאין כאן מטהר אף בתרי ספיקי אלא והשתא דאשמועינן ברייתא דר"ש אפילו ביושבת אפשר דאתי דם ממקור פרכי' דקאמר דר' מאיר נמי מטהר דאלו לד"ל איכא למימר לא תנן ר' יוסי - מעיקרא קס"ד שאין חוקת דמים שוים מי רגלים מן האשה אלא בעומדת.

ם צוב

משום דלא מקלקלא לה מידי דהא טומאתה תחלה הוא וכתמים דרבנן הם - אמרינן שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה. הא דתניא ושויין שתולה בשומר' יום בנג' יום בראשון שלה ובו'. פי' וכל כה"ג תולין קלקלה במקולקל דומיא דההיא דאמרינן בפסחים דבדרבנן

מטמאים שניהם. לישאל בבת אחת א"ג שבא לישאל עליו ועל חבירו שא"ג היו טהורים היינו – מטמאים שניהם. והא דאמר ר' חסדא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין א' טמא וא' טהור – באנו למחלוק' רבי ורשב"ג. בספק טומאה ברה"ר דספקו טהורה היא ובבאין

היינו פלוגתייהו דהכא והתם טבילה בעי דמים הן מחוסרים. שלו שהשלים ימי טומאתו היכי קאמרינן הכי מאי נפקא ליה מינה הא ודאי ושוין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וכו'. ואם היה הממא בז' (ימים) [ב'] וג' ימים מימי ספרו שאלו היה בראשון ד"ה תולין בטמא כדק' וראיתי למקצת המפרשים שהעמידו מימרא דרב חסדא בטמא שמנה

מכל מקום קשיא. יוחנן) [לר' יהודה בר ליואי] שפיר לרבי כאן בראשון שלה והיכי קאמרינן תולין בלא טעם. [דמגופא קא חזיא] (אי נמי) [א"כ] ברייתא מיתרנא (לר' והיכי קאמר אליבא דרבי לא תיבעי לך ואם נאמר דבראשון שלה אפילו לר' באנו לומר כן דכתם בכתם בראשון שלה לרבי ובז' לרשב"ג היה לו לישאל. מר' יוחנן מהו לתלות כתם בכתם אינה מתחוורת לי לדברי המפרשים שאם ר' חסרא דתרווייהו נמי כי הדרי נינהו וכן זו ששאל ר' יהודה בר' ליואי בג' שלו. ועוד דרב אדא בר אהבה דפרכיה דילמא בטמא בז' שלו קאמר ווה הפיר' אינו מחוור לי שא"כ היה ר' חסדא מפרש בשני שלו או

לפיכך תולין בהן שאלו ראתה זו הרגישה. היושבת על דם טוהר והנכרית מתוך שאינן מקפידות אינן מרגישות ויודעות כלל אלא מפני שהוחוקה להיות רואה. וכן בתולה מפני ששירפה מצוי וכן שלה לרב חסדא לא מפני שתולין קלקול במקולקל לד' דלית ליה האי סברא לפיכך נ"ל דהא דקתני ושוין שתולה כשומרת יום כנגד יום בראשון

שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה. תולין קלקלה במקולקל דומיא דההיא דאמרינן בפסחים דבדרבנן אמרינן מקלקלא לה מידי דהא טומאתה תחלה הוא וכתמים דרבון הם וכל כה"ג ושוין שתולה בשומר' יום כנג' יום בראשון שלה וכו'. פי' משום דלא אפילו בראשון אינה תולה לרבי. וכל השמועה על דרך זו תישב אותה. הדרי נינהו ור"י בר ליואי נמי כרב חסדא סבר לה הילכך בבעלת הכתם שלו באנו למחלוקת ורב אדא פליג אהך סברא ומוקי פלוגתייהו משום דכי הילכך להאי טעמא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אפילו בראשון

והא דאמר ר' חסדא ממא ומהור שהלכו בשני שבילין א' ממא וא' מהור

באנו למחלוק' רבי ורשב"ג. בספק טומאה ברה"ר דספקו טהורה היא ובבאין – לישאל בבת אחת א"ג שבא לישאל עליו ועל חבירו שא"ג היו טהורים היינו

היינו פלוגתייהו דהכא והתם טבילה בעי דמים הן מחוסרים. שלו שהשלים ימי טומאתו היכי קאמרינן הכי מאי נפקא ליה מינה הא ודאי ושוין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וכו'. ואם היה הממא בז' (ימים) [ב'] וג' ימים מימי ספרו שאלו היה בראשון ד"ה תולין בטמא כדק' וראיתי למקצת המפרשים שהעמידו מימרא דרב חסדא בטמא שמנה

מכל מקום קשיא. יוחנן) [לר' יהודה בר ליואי] שפיר לרבי כאן בראשון שלה והיכי קאמרינן תולין בלא טעם. [דמגופא קא חזיא] (אי נמי) [א"כ] ברייתא מיתרנא (לר' וויכי קאמר אליבא דרבי לא תיבעי לך ואם נאמר דבראשון שלה אפילו לר' באנו לומר כן דכתם בכתם בראשון שלה לרבי ובז' לרשב"ג היה לו לישאל. מג, יוחנן מהו לחלות כתם בכתם אינה מתחוורת לי לדברי המפרשים שאם ר' חסרא דתרווייהו נמי כי הדרי נינהו וכן זו ששאל ר' יהודה בר' ליואי בג' שלו. ועוד דרב אדא בר אהבה דפרכיה דילמא בטמא בז' שלו קאמר ווה הפיר' אינו מחוור לי שא"כ היה ר' חסרא מפרש בשני שלו או

לפיכך תולין בהן שאלו ראתה זו הרגישה. היושבת על דם טוהר והנכרית מתוך שאינן מקפידות אינן מרגישות ויודעות כלל אלא מפני שהוחוקה להיות רואה. וכן בתולה מפני ששירפה מצוי וכן שלה לרב חסדא לא מפני שתולין קלקול במקולקל לר' דלית ליה האי סברא לפיכך נ"ל דהא דקתני ושוין שתולה כשומרת יום כנגד יום בראשון

ור' נחמיה מטהר והורו חכמים כר' נחמיה שמע מינה דהלכתא כותיה. ועוד דדרש רב הייא בר רב מתנה משמיה דרב כר' נחמיה ותנא ר' יעקב מטמא הפי' נכון ולשון הגמרא מוכיח אבל הפי' שפירש ר"ש אינו נכון כלל. כיון כתם ולבשו חלוק זה ונמצא בו כתם תולין בבעלת הכתם שהיתה כבר וזה כעם א, דוובול שבני און תובין כעם בכעם אבל היתה אחת מהן כבר בעל' פירש שאם לבשו הן שתיהן החלוק הזה ואחר שפשטו אותו מצאה אחת מהן דאמרינן רב אשי אמר הא והא רשב"ג. ול"ק כאן למפרע כאן להבא. כך אפילו בראשון אינה תולה לרבי. וכל השמועה על דרך זו תישב אותה. הא הדרי נינהו ור"י בר ליואי נמי כרב חסדא סבר לה הילכך בבעלת הכתם שלו באנו למחלוקת ורב אדא פליג אהך סברא ומוקי פלוגתייהו משום דכי הילכך להאי טעמא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אפילו בראשון

דהא רב הונא ורב חנינא ואביי דהוא בתרא מתרצי אליביה דאמרינן התם מדקמתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה ש"מ הילכתא כותיה. וההיא איתתא דבפרק הרואה דאשתכח לה דם במשתיתא משתיתא דבר המקבל טומאה הוא דהיינו טווי. וכן פסק הרמב"ם ז"ל כר' נחמיה בכתמים. שוע טווי ונוז בתיב. פירש רש"י ז"ל שוע חלק כדמתרגמינן שעיט כלומ' שיהיו חלוקין יחד במסרק וכן פי' טווי שיהיו טווין יחד ונוז לשון אריגה לומר שיהו ארוגין יחד.

ורבינו תם ז"ל השיב אם כן בכלאים בציצית דשרא רחמנא היכי משכחת לה לא שוע ולא מווי ולא נוז איכא אלא שתי תכיפות בעלמא איכא כדאמרינן במנחו' ש"מ קשר עליון דאורייתא דאי סלקא דעתך לאו דאורייתא כלאים דשרא רחמנא גבי ציצית למה לי והא קיימא לן התוכף תכיפה אחת אינו חבור אלא ש"מ דאורייתא והוו להו שתי תכיפות אלמא מדאורייתא ואפילו (בבגדי כהונה) [בב' תכיפות] הוי חבור. וכן בפרק קמא דיבמות (דף ה') מפקינן שתי תכיפות מדאורייתא ואפילו בבגדי כהונה נמי דיבמות (דף ה') מפקינן שתי תכיפות מדאורייתא ואפילו בבגדי כהונה נמי שחוטן כפול ששה דנוז איכא שוע מיהת ליכא ולא הוי חלוקין במסרק יחד ואפ"ה אסורין משום כלאים כדאיתא במסכ' יומא פרק בא לו (סט, ט).

אלא כך פירש רבינו תם ז"ל: שוע שיהא כל אחד חלוק במסרק לעצמו ושיהא כל אחד טווי לעצמו ושיהא כל א' שזור לעצמו ומכיון שהן כך אם תכף בהן שתי תכיפות חבור הוא דכתיב יחדיו והכי דייק לישנא דקרא לא הלבש שוע טווי ונוז צמר ופשתים יחדיו כלו' מחוברין ונוז לשון שזירה הוא ולא לשון אריגה ולא לשון חבור כמו שפי' אחרים מדקאמרינן הכא ואימא או שוע או טווי או נוז ומפרקי' כמר זוטרא מדאפקינהו רחמנא בחד לישנא אלמא כי היכי דשוע טווי קאי אכל חד באפי נפשה ה"נ נוז אכל חד באפי ופשה קאי שיהו שזורין ולאו לשון חבור הוא.

והאי חומא דכיתנא דקאמרינן דמדרבנן הוא כשאינו שוור דקאמר שסתם חומין אינן שוורין וכדרומרינן בפרק בתרא דערובין (דף צו ע"ב) המוציא תכלת בשוק לשונות פסולה חומין כשרה מאי שנא לשונות דפסולה דאמרינן אדעתא דגלימא צבעינהו חומין נמי נימא אדעתא דגלימא מוינהו בשוורין שוורין נמי נימא אדעתא דשיפתא דגלימא עייפינהו וכו'. וש"מ דסתם חומין היינו פשומין ולא כפולין ושזורין והאי חומא דכיתנא דאבד

> בגלימא דעמרא בשאינו שוור וגלימא גופא אינה שוורה שאין דרכן בשוורין אלא בשיפתא דגלימא מ"ה הוו כלאים דרבנן. ואפילו תפרש בחומין בין שוורין בין שאינן שוורין במשמע מכל מקום כאן בחומ פשוט דאינו נוז דהיינו שוור קאמרינן.

> ווו ששנינו במס' כלאים (מ, ח) אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג שנאמר לא חלבש שעטנו דבר שהוא שוע טווי ונוז רשב"א אומר נלוז ומליז הוא אביו שבשמים עליו אלא לאו למימרא דמשוע טווי ונוז נפיק אריג אלא טווי נפיק משעטנו ואריג משום חבור הוא ומלשון יחדיו נפיק. והתם קתני הלבדין אסורין מפני שהן שוע אע"פ שאינו טוי ואריג ומדרבנן קתני או שוע או טווי או נוז ואסורין והיינו דרבנן וכן עיקר המשנה מוכית והיינו דקתני או טווי או נוז ומסורין והיינו דרבנן וכן עיקר המשנה מוכית והיינו דקתני נלוז ומליז אביו שבשמים עליו אלמא משמע לשון נוז היינו ענין פחלתילות ועקש כדרך השוורין שפותלין אותן והיינו דשרא רחמנא כלאים בציצית משום דלגבי ציצית שוורין בעינן כראמרינן בסיפרי פתיל תכלת טווי ושוור אין לי אלא תכלת לבן מנין וכו".

מכאן תשובה לאומרים שאין לשזור חוטי ציצית זימנין דמפרקי והור להו י"ו חוטין ואין לחוש אי מפרקי דכיון שתחלתן שזורין תו לא מיפסלי דהוו להו כגרדומי ציצית דכשרין אלו דברי רבינו תם ז"ל. וצ"ע בגרדומא דקאמר רבי דהתם בעי שיעור כדי לעניבן ואם כן ה"ג בעינן שנשתייר בשיזור שבהן כדי עניבה. מכאן אתה למד שהתופר בגדי צמר בחוטין של פשתן ושניהן נצמדין שהוא כלאים של תורה. הא דתנן שבעה סממנין מעבירין על הכתם. לטהרות קאמר ותני והדר מפרש הטבילו ועשה על גבי טהרו' העביר עליו שבעה סממנין ולא עבר הרי זה צבע. כלומר תולין אותו להקל ונאמר שהוא צבע שכן דרך הצבע שלא לעבור בסימנין ואף על פי שאפשר שהוא דם כיון דבלוע כ"כ שאינו יכול לצאת על ידי סמנין הללו טומאה בלועה היא ואינה מטמאה.

ומיהו אם לא הטבילו תחלה טהרותיו תלויות שהרי יש לו לחוש לדם ואף על פי שאין סופו לצאת מכל מקום הבגד טמא שכבר נטמא בשעת נפילה ומטמא אותן והיינו דקתני הטבילו ומיהו אם דם נדה ודאי הוא אף על פי שלא עבר טמא לפי שדרך בני אדם להקפיד בו ולהעביר עליו סימנין אלו הילכך לא עלתה לו טבילה ראשונה עד שיעבירם ויבטלנו.

עבר או שדיהה הרי זה ודאי כתם ומהרותיו ממאות. לפי שסוף טומאה וו לצאת וכל שיוציא על ידי סממנין אדם עשרי להוציאו והיינו דפריך מיניה
ר"י לריש לקיש דקאמר טומאה שסופה לצאת חמירה אף על פי שלא יצתה
ואף על פי שאין אדם עשרי להוציאה א) רק על ידי צפון (אין) תולין בה
להקל וטהורה שהכל היו מודים דמתניחין הכי קתני לא עבר שמא צבע
ותולין להקל עבר ודאי דם ובטומאה ודאי בעינן בטול סממנין מפני שדרך
בני אדם להקפיד עליהן ולבטלן כדפרישית. והאי דלא פרכיה ממתניתין
דקתני או שדיהה וצריך להטביל דאלמא סלקא ליה טבילה משום דאיכא
דקתני או שדיהה וצריך להטביל דאלמא סלקא ליה טבילה משום דאיכא
למימר צריך להטביל מאחר שיעביר הכחם לגמרי על ידי צפון אי נמי בההיא
נמי קולא היא משום דכחמים דרבנן זהו תורף של רש"י ז"ל. ואין במשנתינו
בריקה לגבי בעלה אם הכתם טמא או טהור אלא אם יש מקום לחלות כגון
שצבעה תולה ואם לאו אינו תולה.

והרמב"ם ז"ל פירש רישא דמתניתא לגבי בעלה שאין הכתם מטמא עד שיודע שהוא דם לפיכך בודקין אותו בסממנין הללו אם עבר או שדיהה אלא שיהו צריכין סממנין. וק' אם כן מאי פרכיה דר"י לריש לקיש ממתני' כשם שבדיקת סמנין מטהרת לבעלה למה לא תטהר לטהרות. ועוד למה לי למיתני והטבילו ואיכא למימר טהרות חמירי והא דקתני הטבילו משום סיפא ולא דייק. הא דאמרינן ל"ש אלא מהרות שנעשו בין תכבוסת ראשונה וכר". פי' רש"י ז"ל תכבוסת העברת סממנין שהרי הקפיד עליו כשהחזירן

והעבירן עליו וגלה דעתו שמקפיד עליו בספק דם ועבר ע"י העברה זו ונעשה בו מעשה דם שכן דרך דם לעבור ע"י סמנין ואין פי' מחוור לי שאין קפידה זו דומה להא דתני ר' חייא.

אלא כך נראה פי' דכי מטהרינן כתם בטבילה ראשונה כשלא עבר בסמנין מפני שאין סופו לצאת בדרך כבוסו וכדפרישית וזה כיון שגלה דעתו שהוא רוצה להוציאו מ"מ אין זו טומאה בלועה אלא סופו לצאת היא וצריך טבילה לאחר שתצא לגמרי. הא דאמר שמואל הרי אמרו לימים שנים. "אמרו" קאמר וליה לא סבירא דהא לקמן (סד, ב) בוסת דילוג אמרי' דשמואל כרשב"ג בוסתו' דיומי ס"ל והכי קי"ל.

ומיהו בוסתות דגופה ק"ל היכי אשכח בהו פלוגתא דרשב"ג ורבנן הא לא אשכחן חוקה אלא לר' בתרי זימני ולרשב"ג בתלתא אלמא היכי דבעי חוקה לרבי נמי תרי בעינן ואיכא למימר שמואל גמרא גמיר דלרבנן הרי זה וסת. ואמר אמאן תרמיה ודאי לרשב"ג דאשכחן דמיקל (בחוקת חששו) [בוסתות] וכיון דסיפא ודאי ביומי רשב"ג היא רישא נמי לדיריה מוקמינן ופלוגתא אחריתי היה מ"ס בעי חוקה דהיינו בתלתא זימני ואפילו בדגופה. ומ"ס אפילו תרי לא בעיא דהיינו אורחאי. ואע"ג דלא אשכחן ברגופה. ומ"ס אפילו תרי לא בעיא דהיינו אורחאי. ואע"ג דלא אשכחן פסקא בוסתות דגופה כרשב"ג כיון דסתם מתני' הוא ומחלוקת בדשמואל לא עדיף ממחלוקת דבריית' והלכה כסתם מתני' ודאמר ר' יהודה אמר שמואל וו דברי ר"ג הוא וס"ל היא דהא ודאי ס"ל כוותיה ביומי כרפרישית.

דף סד

ראחה יום ט"ו בחדש זה ובר'. אם באנו לחשב חדשים מלאים בכולן
אין כאן דילוג אלא הוסת שוה להפלגת ל"ב ואם באנו לפרש אותן בכסדרן
חסר ומלא אין סדר לדילוג הזה שהראשונה מט"ו בניסן לט"ז באייר שוה
להפלגת ל"ב והשנייה שהיא מט"ז באייר לי"ז בסיון להפלג ל"א הוא נמצא
שלא דילגה אלא קרבה ראיתה וכשהיא משלשת בדילוג מי"ז בסיון לי"ח
בחמוז חזרה להפלגה שוה לל"ב ואין כאן דלוג אלא א"כ דילגה עד י"ט
בחדש. ולקמן מתרץ שמואל לברייתא כגון דרגילה למחזי ליום כ' וקתני
כ"ג בחדש זה ולפי חשבינך ה"ל למיתני כ"ה.

לפיכך פ' הראב"ד ז"ל שכשם שהאשה קובעת וסת להפלגת שוות כך קובעת וסת בימי החדש שאם ראתה ריש ירחא וריש ירחא וריש ירחא קבעה לה וסת ול"ח אע"פ שאין ההפלגות שוות שאחד מלא וא' חסר.

> הילכך בזו שרילגה כיון שאין בראיותיה צד השוה לה לא בהפלגות ולא בדילוגין אומרים לימי החדש היא קובעת ולא בהשואה אלא בדילוג.

> ופסק ר"ח ז"ל כרב באיסורי ומיהו דוקא בזו שהיא קובעת בימי החדש אבל בימי' שקבעה להפלגות אין הראשונה מן המנין דהא לאו בהפלגה חזיתא. וכן כתב ה"ר אברהם.

> וכוה מורין חכמי הצרפתים בתוספות וראיה נתנו לדבריהם דהא מתניתין דהיתה למודה לראות יום מ"ו ושנתה פעמים ליום כ' הרי לה ג' ראיות ואינה קובעת עד ששינתה ג' פעמים ליום כ' כדי שיהיו לה שלש הפלגות של כ'. וא"ת למודה שאני א"כ דקארי ליה לפירכיה דרב מברייתא אמאי קא מייתי לה הא מתנ' היא דלמודה שאני ועוד מדקתני עלה שאין האשה קובעת וסת וכו' ומשמע להו שאין חלוק בין קביעותיה של זו לקביע'

כיון שדילגה צריכה ג' דילוגין. קובעת אף הראשונה מונין לה שהרי היתה ביום ידוע מן החדש ומתחלת' אחרת שאינ' למודה והיינו פלוגתייהו דרב סבר כיון דוו לימי החדש היא

דהפלנה בראשונה דהיינו שלש. קמייתא ממנינא כיון דאיכא ג' דילוגין מ"מ קבעה לה דהא איכא הכירה לא אמרינן למודה שאני כדמתריץ כגון דרגילה למיחזי ליום כ' וכו' אלמא דהתם ליכא למימר כטעמיה דמשעה ראשונה כוונה לדילוג דהא לשמואל הפלגותיה של זו בג' פעמים כבר הוקבע. וכי קאמר רב למודה שאני משום שתי הפלגות. ואיכא למימר לרב לא בעינן אלא שוה מחד צד וכיון שנודעו ג' פעמים קמייתא דט"ו שדי לה בתר ראיות ראשונות של ט"ו וליכא אלא וק"ל לרב דאמר למודה שאני מתני' אמאי קבעה לה וסת בשינוי של

אבל התם האיכא ג' נגיחות. ראין הפלגה ידועה אלא בשתי ראיות ג' הפלגות בעינן דהיינו ד' ראיות ואע"ג דקמייתא לאו בסירוגין הוות מצטרפי. ומתרצין שאני הכא דכיון שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח נעשה מועד לסירוגין לשוורים שהן ד' ראיות בעינן מההיא דתניא בב"ק (דף לז) ראה שור נגח שור לא נגח והראשונים הקשו על מה שאמרו שהכל מודים דבהפלגות שלש הפלגות

וקאמר דקבעה. כ"ב קפץ נמי הכי ולאשנוי ראיות בהפלגה נקט חד בשבא וקא מני ג' ראיות שבוע לא קבעי וסת אלא בהפלגות שוות כגון דקפץ בחד בשבא ולאחר וקפץ בחד בשבאי וחואי ולחד בשבאי אחרינא חואי בלא קפיצה ובודאי ימי וראתה וקבעה לה וסת לימים ואוקמה רב אשי כגון דקפצה בחד בשבאי וחזי ומיהו לדידי קשיא לי הא דאמ' בפ"ק (יא, א)קפצה וראתה קפצה

ואי לרשב"ג אפיך סדרא מחד בשבא לחד בירחי. דק ונקט חלת ראיות בלחוד דאי לדברי רבי קבעה לה וסת אפילו להפלגות ואיכא למימ' התם לאו לאשמועינן בכמה הוסת נקבע אתא ומ"ה לא

עצמי מקרא זה פליאה דעת ממני נשגבה לא אוכל לה. וכי הוסת מזל יום לביעו, היום והחדש וההפלג' ולדברי הרב ר' אברהם שנים הן וקורא אני בשבא קבעה וסת לימי השבוע נמצאו לדבריהם ג' דרכים בוסתות של ימים שבת ושבת ושבת נעשה מועד לשבתות הלכך חד בשבא וחד בשבא וחד וחכמי הצרפתים מוסיפין שאף היום גורם וסת כראשכחן בשור המועד

בשעת המולד של לבנה ובמלואה אלא שיהא שיפורא גורם תמה הוא. לדילוג כונה. ושמואל סבר אם השות' ליום החדש מונין לה הראשונה אבל - כולן וכן של אנשים בחלאים של הפסקות שהן באין בהפסקות שוות או להפלגות שוות הדין נותן כן שכבר נתמלא' סאתה של זו וכן דרכן של נשים גורם או מול שעה גורם שיהא תלוי ביום השבוע או ביום החדש שהרי

קובעת וסת לדלג לי"ח לי"ט ולכ', וכן לעולם. שוה היא ליום ל"ב. והדילוג שהורו בו אינו אלא דילוג הימים לומר שהיא וי"ו בחדש זה וי"ו בחד' זה בחדשי' השוים הוא או בחסרי' וההפלגה שלה ונופצ' לזמן הקבוע שכיון שטבען של בני אדם וזו שאמרו במ"ו בחדש זה אומר אין וסת אלא להפלגה שוה לפי שהאורח בזמנו הוא בא מתמלא ולפי דעתי בעניותי לא יפה כוונו הראשונים בחלוקי הוסתות שאני

אבל בהפלגה שוה מתחלתה כשחורה וראתה [ניכרת ההפלגה] ויודע וסתה. בדילוג חזיתה כלומר בהפלגה ראשונה עדיין לא היה לה כלל וסת של דילוג שביררה הדילוג] ואינה ראויה לקביע בתחלתה והיינו דקאמר קמייתא לא למחרתו והוסת של דילוג הוא היינו שלישית [לפי שראייה שלישית היא שלרילוג היא מכוונ' שמא תראה בחדש הבאה בי"ו והוםת שוה ה) וכשרא' בחדש זה לא יודע וסתה של זו שהרי הפליגה ולא דילגה כלל ומנין לנו לפיכך ראשונה מן המנין אבל וסת הדילוג כשראתה בט"ו בחדש זה וי"ו מעתה וכן בכל הפלגה [שוה] שתפליג בשתי ראיות ראשונות נודע וסתה שהרי מתחלה כיון שראתה [ב' פעמים] בט"ו בחדש זה נכרת הפלגת ווסתה למייתא נמי לאו בהפלגה הות אפ"ה מודה שמואל שקובעת אותו בג' ראיות דילוג הא לאו הכי קבע' בג' ראיות וכדאמ' רב אשי בפ"ק ואע"ג דראיה הפלגה הוא לדברינו ואין יום החדש גורמת קבעותו כלל ב) וטעמא דאיכא אותו ואע"ג דקמייתא לאו בהפלגה חזיתה שהרי אף וסת הדילוג וסת של לשמואל עד שהוא בדילוג. וכן בוסתות (בהפלגה שוה) בג' ראיות קבעה כמו שפרשתי וכשנגה במ"ו בחדש זה וי"ו בזה וי"ו בזה אינו נעשה מועד ערש מכ' לכ' בג' נגיחו' הוא מתיעד דאפי' בסירוגין נעשה מועד בג' נגיחות נגיחות נעשה מועד ואלו נגח במ"ו לחדש ג' פעמים וכן בהפלגה שאין בה ולימים השוים כגון מט"ו לט"ו בג' ראיות הוא נקבע כשור המועד שבשלש ולעיקר המחלוקת של רב ושמואל לפי שהוסת הקבוע להפלגה שוה

לרב דלא אמרינן למודה שאני ולשמואל נמי ליה ליה במדלגת בלחוד היא לה ועכשיו ששנתה ליום אחר לגמרי כמי שמתחלת לראות דמיא. וכי קס"ד דלט"ו היתה למודה לראות בקביעות הך ראיה בתרייתא בתר ראשונו' שדינן [והא ראמרינן] שינתה למיום עשרים דבעי ג' פעמים למודה שאני לכ"ע

הדרך שנראה לי בדברים הללו. שרינן ליה דהא איעד להו והשתא הוא דקא מיעד נפשיה לשאר מיני זהו וכל דמי בשור שור שור ושור (ושור) וחמו' וגמל שור בתריית' בתר שוורים בתר הני דרילוג אכתי קבעה למ"ו שדינן כולהו בתר מעיקר' דסרכא נקט בעיין אבל למודה לראות ט"ו וט"ו ד' זימני כיון דאי צמי שדית בתרייתא מיני. וה"ג אי חויא ט"ו וט"ו וט"ו תלת למני והדר דילגה י"ו וי"ו היינו לשאר מיני לא איעד או דילמא בתר חמור וגמל שרינן להו זהו ואיעד לכולהו וגמל מהו האי שור קמא בתר שורים שרינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאיעד שפי'. וראיה לדבר ההיא דאמרינן בב"ק (דף לז) נגח שור שור שור וחמר והולכת מט"ו לי"ו ומראיה דוסת ראשון ניכר וסת ב' של דילוג לרב כמו משום דעכשיו גמי אינו שינוי גמור אלא על הוסת ראשון עצמו מדלגת. ראשונים עד יערה עלינו או על אחרים רוח ממרום להכריע אינו היא הדרך

שהשוה הוא מתיעד ולא לדבר אחר. ליגח ושמא מלמ"ד ללמ"ד מוסיף כח ונוגח וכן כיוצא בדבר זה לעולם למה בין ברילוג שאין מתיעד אלא לאותו ענין שעשה לנגחותן שכך וסתו של זה בוסתו' אלא י"ל שראו חכמים בכל נגיחות שהן לזמן שוה כגון בין בסירוגין נגיחות שאפילו בהפלגה שוה אין הטעם מתחוור בכך כמו שהוא מתחוויר וי"ו בחדש זה וכו' דאלמא מתיעד הוא בדילוג ובהפלגה. וכי מזל יום גורם ועדיין לבי מהסס, מה טעם אמרו בשור המועד נגח בט"ו בחדש זה

להחמיר. ובעל נפש יחוש להחמיר בענין הוסתות בין בדברינו בין לדברי משום דאמרינן דיקא נמי וש"מ ומסתברא כותיה וה"ר אברהם ז"ל דן בה ז"ל היה לו לפרש (בחסדו) [בספרו] והוא ה"ר משה ז"ל פסק כשמואל בדילוג בהפלגה שוה שאם היה סובר כדברי הרב ר' אברהם או כדעת חכמי התוס' ומדברי הרב ר' משה הספרדי ז"ל משמע שאין לו קביעות וסת אלא

> כי אורח בומנו בא מאי נינהו הא ליכא הפלגה דעשרים השתא. כ, ולא ראתה ומנו עשרה לתשלום ולא ראתה הגיע יום כ' וראתה דקתני לראיה מנינן ולא לפי מנין הראוי כראיתא בשלהי בנות כותיים כשהגיע יום ש"מ דוסת הפלגה הוא דקבעה מכ' לכ'. והשתא ק"ל כיון דקי"ל מראיה ז"ל. היתה למודת להיות רואה יום כ' ושנתה ליום ל'. מדקתני האי לישנא דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי וזה כתוב בתוספות. וכן הורה ה"ר אברהם זו כבר דילגה ונחוש בפעם א' לוסת של דילוג ש"מ שאין חוששין לוסת של בברייתא שינתה לי"ו הותר י"ו ונאסר מ"ו וי"ו. ולא מיתסר נמי י"ח דנימא מורה על א' מאלו הדרכים בה ראוי ללכת ולצאת בעקבותיהם. מהא דקתני הישר' שיבור לו האדם ואם ימצא בחבורי הגאונים או בתשובותיהם ענין

> של מ' היא זו שרגלים לדבר. למנין הראוי חורה מונין לוסת הראשון לפי אותו מנין ואין אומרין הפלגה להן מאות' ראיה אבל מכיון שהפסיקתו וחזרה לראות ביום (א') [אחר] אם רגלים לדבר שלמנין הראוי חוזרת אלא ש"ל זמן שרואה בוסת השינוי מונין ואילך בעונות של כ' יארע לה ראיתה ביום עשרי' אורה בזמנו בא דהכא יותר מונין לראיה אחרונה שפסקה בו עכשיו ולא שאלו ראתה מאותה ראיה יום כ' דקתני שאם ראתה בעונות הראשונו' ביום זה תראה ואפילו הרחיקה ואיכא למימר הכא מנינן למנין הראוי ויום מ' לראיה אחרונה זו היא

> האורח בזמנו. אומרים חזר הוסת למקומו עד שתראה עכשיו ותחזור ותראה לסוף כ' שחזר ליום כ' בחדש ושנתה ליום ל' בחדש קתני ולפי פי' בוסת של הפלגה אין אבל הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל פי' לזו בוסת החדש לפי דעתו ולמודה

פולי עינולת

דף סה

צריכות לבדוק את עצמן. פי' רש"י ו"ל שמא נשתנו מראה דמים שלה ולא למיעב' דלא כחד ולמיתל' ברב מ"ה איענש דלא יאונה לצדיק כל און. בולן במאל בעבר כסתם מתני וכמעש' דר' לאו בר עונשין הוא אלא משום דבעי ואיהו דאמר כסתם מתני' ושמואל לא קבילי ליה דמנימון (מידי) א) מ"ה ראמר בועל בעילת מצוה ופורש משום דההיא אתיא כרבותינו דחזדו ונמנו מנימון סקסנאה דעבר מיעבד כרב ואפילו ראחה לית ליה אידך דרב

סמכינן למימר הואיל ושופעת הכל דם א' הוא וטהורות.

נשתנו מראה דמים שלה. נשתנו מראה דמים שלה טמאה והתם נמי אמרינן ותבדוק בעדים דילמא ואי קשיא מ"ש לאחר ד' לילות והא בתוך ד' לילות נמי אמרינן בפ"ק

י"ל הכא כיון ששופעת אין צריך לבדוק כל זמנן אבל מתוך זמנן לאחר

זמנן צריכות לבדוק. א"ג התם למהרות הכא אפילו לבעלה צריכות לבדוק הא אם נשתנו ודאי בין לאחר זמנן בין בתוך זמנן ממאה והך רישא ר"ה היא דודאי נשתנה מראה דמים שלה ממאה. וסיפא פלוגתא דר"מ ורבנן פלוגתא אחריתי היא שהיה ר"מ אומר דם בתולים אינו אדום וזהום לפיכך בודקת בזה אם מצאתו אדום וזהום בידוע שהוא דם הנדה ואע"פ שאינו יודע תחלתו מה היה שאם מצאתו מתחלתו אדום שאעפ"כ היה טהור אע"פ שאין רגילתו בכך וחכמים אומרים כל מראה דמים א' הוא הילכך לעולם

ויש לפרש ברייתא כולה דר"מ היא וה"ק כולן שהיו שופעות ובאות מחמי' כדברי ב"ש מן הסתם ומיקל כדברי ב"ה עם הבדיק' ומה היא הבדיקה הואת שיהא מראהו שלא כדם הנדה אינו אדום ואינו זהום הא בתוך זמנן

תולין בדם בתולים עד שיודע לך שנשתנה ממה שהיה בתחלה.

כב"ש אינן בודקות בכך אבל אם ראתה שנשתנה מראה הדמים טמאה.

ום על

ה"ג וכן גרסת רש"י ו"ל משמשת פעם ראשונה ושנייה ושלישית וכן בכולהו גרסינן ושלישית. ותתגרש ותנשא לאחר וכולה רשב"ג היא דאמר בתלת זימני הוי חזקה וכי קתני דברי רבי אסיפא דמתני' דנאמנת אשה בלחוד קתני אבל ברישא כולה רשב"ג היא.

ורבינו ז"ל כתב בהלכות עד כמה מותרת לינשא עד ג' יותר מכאן לא תנשא עד שתבדוק את עצמה ואיני יודע אם הוא לשון גרסת הגמרא מ"מ ברשב"ג אתיא. והא דמקשינן ותבדוק בביאה ג' של בעל ראשון. נראה ודאי דה"ק היאך מותרת לינשא לב' ולשמש בלא בדיקה והלא כבר הוחזקה זו לראות מחמת תשמיש בג' ביאות של בעל ראשון הילכך תבדוק ולא תתגרש ופריק מותר לשני בלא בדיקה מפני שאין כל האצבעות שוות ואין מחזיקין אותה בבעל מום ורואה מחמת תשמיש אלא לאצבע זה שהוחזקה לו. לפיכך מתגרש ממנו אבל לשאר אצבעות [לא הוחזקה] עד שתהא מוחזקת לכל בג' אצבעות.

והדר אקשי' כיון שהוחוקה בג' אצבעות למה לה ג' פעמים באצבע אחרון. ולמאי דפריך השתא דחוקה באצבעו' בלבד תהא חוקה אפילו שמשה פעם א' וראת ונתגרשה ושמשה עם השני וראת ומת ושמשה פעם אחרת עם ג' זה וראתה הוחוקה זו לכל.

ופריק לפי שאין כל הכוחות שוות. ואיפשר שראוי' לאצבע בנחת אבל בג' אצבעות וג' כוחות בכל אצבע ואצבע הוחוקה לכל אבל אם רצתה להכניס עצמה בספק ולבדוק בבעל ראשון ושלא תתגרש ודאי מותרת שאין אחר בדיקה של חכמים בית מיחוש שנאסרות אותה לא' ונתיר לג'. וכי קתני תתגרש ותנשא רבותא קמ"ל דלא מיחוקה אלא בג'. ומי שסובר להחמיר בבעלי' הראשונים אין ממש בדבריו דאם יש לחוש בראשונים כ"ש לאחרון שהוחוקה ולא התירו ספק דבר שזדונו כרת בשביל שתנשא זו.

ושני תחלת נדה הילכך צריכות ו' והן. ואין זה צריך לפנים אלא שבהלכות ז' נקיים בכל זמן הלכך בשנים נמי יש לחוש שמא ראשון י"א לזיבה הוא וצריכה ו' ועוד שהרי אין נשיהן בקיאין בימי נדה וזבה שלכך תקן להם לג' תורה בידוע שאין רואים דם ויש לחוש שמא יום א' דם טהור ויום ב' טמא בנוסחאות יום א' תשב ו' והוא ב' תשב ו' והן. שהרי בני מקום זה שאין בני נבדקת בכך ואינו מחוור ומרבינו הגדול ז"ל לא כתב מעשים הללו. ה"ג וכן הפיל' חררה זו היא שצריכה לבדיקה של ברייתא וכן נמי שלא ביעתוה שלא הפילה כלום ממלא ונופצת היא. אבל אם ראתה מחמת בעיתותא ולא תקנה אי הכי מכחול למה ושמה אותה שהפילה חררה בידוע שנתרפאת וזו ששנויה בבריית' דקא אמרת דאי אפילא נתרפאת ואי לא אפילא לית לה שמואל ממלא ונופצת היא ואין לה תקנה. ק"ל א"כ עקרת בדיקה הראשונ' דתיתסרי אלא דימת עירך גרמא ליך ומותרת את על גב הנהר. הא דאמר דימה לא קבעה וסת דאקראי בעלמא היא וה"ק לה לאו טבילה גרמא ליך של קפיצות ושל אכילות שום שכל זמן שאינה אוכלת אינה חוששת. א"נ אף היא היתה מתביישת מהן מפני שמדברות בה ומתחלחלת וה"ל כוסת לפי שלא היה וסתה אלא בהכנסתה לעיר שהיו חברותי' מרגישו' בה ושמא הא דא"ר יוחנן לכי והבעלי לו על גב הנהר. משום שאין וסת זה אוסר יומו הלכה למעשה. ואף ה"ר אברהם אמר שאין מוציאין אותה לאחר בדיקה. המקור בין מן העליה בין מן הצדרין ודעת רבינו ז"ל שכתבה להנהיג בה בנות ישראל בכל רואה מיפת דם כחרדל שיושבת עליה ז' נקיים בין מן אין אנו בקיאין בבדיקה זו. ועוד שאפילו שירוע שהוא מן הצדדין הרי גורו אבל לענין מעשה עכשיו נראין דברי הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל שאמר

הוא למנות ו' לאחד אבל אינו כדין תורה לכך שזו יושבת ו' נקיים שאם

רבינו הגדול ז"ל דמחה והן נראה כטעות סופר.

תראה צריכה יותר הילכך צריכה הפרשה בטהרה ובדיקה והאי דקאמר ז' מיאוס מידי משום חציצה אתא איהו ותיקן הפיפה. מדמקשינן את הטפל נקיים ולא קאמר נמי ו' נקיים לישנא בעלמא נקט דשגירי למימר ז' ימים משום דילמא מיאוס במידי משמע דלגבי הכי מקום השאר ושאר מקומות

וא"ת לדברי האומר ימי נדה שאינו רואה בהן אין עולין לה לספירת זיבתה עדיין היה לו לר' בית מיחש לומר שמא יום א' י"א הוא ובעי שימור והז' הן התחלת נדה אין עולה לו וצריך ז' והן לשני ימים. לאו מילתא שכבר פי' בפ' בנות כותיים שימי נדה ולידה שאינה רואה בהן עולין לספירת זיבה קטנה לדברי כל אדם ואין לחוש כלום. וכתב רבי' בעל הלכות ז"ל שאפילו בימי טוהר נמי אם ראתה סופרת דהאידנא יולדות בזוב הן לפי שא"א לפתיח' הקבר בלא דם ובנות ישראל סופרת ז' לכל מיפה דם. ושמענו כדבריו בזה שהגאונים החרימו בדם טוהר.

והדברים נראין אף לדין הגמר' שכשם שחששי לטועות בפתחיהן ולמשלימות דם טמא לדם טהור ועשו נמי הרחקה יתירה בדבר כך יש לחוש שמא יבואו לטעות באותן שיושב' עליהן לזכר ולנקבה ולנדה שמא ינהגו בהן קולא שסוברות כל שיש לו טומאת לידה יש לו טוהר שלה וכ"ש שברוב קולא שסוברות כל שיש לו טומאת לידה יש לו טוהר שלה וכ"ש שברוב קולא שסוברות כל שיש לו טומאת לידה יש לו טוהר שלה וכ"ש שברוב ולקבה ולנדה וקרוב הדבר לטעות בו הילכך אין ימי טוהר יוצאין מכלל ר' מרימר הילכתא כותיה דרב וכו'. דינא קאמרי כדאמרי בשמעתי' אמינא לך האי איסור ואת אמר' לי חומרא היכא דאחמור אחמור היכא דלא אחמור לא אחמור. והמקומות שבועלין עכשיו על דם טוהר הם יחישו לעצמן, חפיפה, אחמור. ו"ל חפיפת שערה ופי' לפי' חפיפת שער בכל מקום שבגוף בית השחי ובית הערוה ואצ"ל ראשה. ובודאי דלשון חפיפה לא שייך אלא בשער השחי ובית הערוה ואצ"ל ראשה. ובודאי דלשון חפיפה לא שייך אלא בשער השחי ובית הערוה ואצ"ל ראשה. ובודאי דלשון חפיפה לא שייך אלא בשער השחי ובית הערוה ואצ"ל ראשה. ובודאי דלשון חפיפה לא שייך אלא בשער השחי ובית הערוה ואצ"ל ראשה. ובודאי הלשון המיפה לא שייך אלא בשער

וה"ג משמע בפ' מרובה (דף סב) גבי עשר תקנות שתקן עורא ושתהא אשה חופפת וטובלת ואקשינן דאורייתא הוא דכתיב את כל בשרו את הטפל לבשר ומאי גיהו שערו. ופריק מדאורייתא עיוני בעלמ' דילמא מיקטר א"ג

> לבשרו ומאי ניהו שערו ש"מ שאפילו בכל הגוף צריכה לעיין דברי תורה משום דילמא מיאוס במידי משמע דלגבי הכי מקום השאר ושאר מקומות שבגוף שווין אלא דאתא עורא וחייש דילמא אתיא למיטעי בעיוני דשער משום דשכיח ביה קטרי ואחמיר ביה חפיפה הילכך בעי עיוני בכוליה גופיה דאורייתא ובעי נמי חפיפה למקום שער מתקנתא.

> והיינו דאמרינן בשמעתין (לקמן סז, א) נחנה תבשיל לבנה וטבלה לא עלתה לה טבילה כלומר אם לא חזרה ועיינה בנפשה בשעת טבילה ממש אבל ודאי עיינה בעצמה אע"פ שלא חזרה לחוף נראה שעלתה לה טבילי רהא אע"פ שנתנה בנתיי' מעט תבשיל לבנה סמוך לחפיפה טבילה היא ומויא לא מיקטרי בתבשיל של בנה.

> והא דאמרינן ונמצא עליה דבר חוצץ אם סמוך לחפיפה מבלה וכר'. דמשמע עליה על גופה לאו למימרא דחפיפה בכולי גופא היא אלא משום דודאי עיינה בנפשה בשעת חפיפה ואם לא טבלה סמוך לחפיפה ולא חזרה ועיינה בשעת טבילה אע"פ שהיתה משמר' נפשה מליתן תבשיל לבנה וכיוצא בו כיון שמצא עליה דבר חוצץ חוששין דילמא נגעה ולאו אדעתה.

> וההיא דאמרינן לקמן (סז, ב) בחופפת בע"ש וטובלת למ"ש וכולהו הרחקות דחפיפה כשחורה ועיינה בעצמה בשעת טבילה שלא הקלו בשל תורה אלא בתקנת עזרא דהא לא אפשר מע"ש למ"ש דלא נחנה תבשיל לבנה וכיוצא בזה ואמרן דלא עלתה לה טבילה אלא התם בשלא עיינה בעצמה וכאן כשחזרה ועיינה בשעת טבילה.

> ומיהו מנהגא דנהגן נשי למשטף כולה גופה בחמימי בשעת הפיפה משום מקומות השער שבגוף הוא דקרירי ממשרו להו. וה"ג משמע בהא דאמרינן לקמן עבדי חסרת דודי חסרת טכטקי חסרת משמע דשטיפת כל גופא עבדא מדצריכה עבדי ודודי וטכטקי וכן החמירו בנות ישראל על עצמן והמעביר מנהג זה ימתח על העמוד.

דף סז

הא דאמרינן ולית הלכתא ככל הני שמעתא. אלא כי הא דאמר ר"ל אשה לא תטבול אלא דרך גדילתה וראוי. לאו למימרא דהנך פלגינן אדר"ל דהא אפשר דתרווייהו איתנהו אלא גמ' קאמר דלית הלכתא בכל הני שמעתת' דלא מחמרינן כולי האי בביאת מים בדברים שדרכן להיות

באותו מקום אלא כך מחמרי' בביאת מים בדר"ל מחמירים ובעי טבילה דרך גדילתה כדי שיבואו מים קצת בבית השחי ובבית הסתרים.

וכה"ג איכא טובא בתלמודא דקאמר לית הלכתא בכל הני שמעתתא אלא כי הא ולא פליגן אהדדי. כי ההיא דאמריגן ככתובות דלית הלכתא

ככל הני שמעתא דוינתה וכחלה ופירכסה ותבעוה לינשא ונתפייסה אבדה מונותיה אלא כי הא דא"ר יהודה תובעת כתובתה בב"ד אין לה מונות והא (דא"א) [נמי אף דאפשר] דאיתנהו לכולהו. וכן במסכ' ברכות (דף מב) סלק אסור לאכול ומר אמר גמר ומר אמר משחא מעכב לן ואמר ולית הלכתא ככל הני שמעתא אלא כי הא דא"ר יהודה תכף לנטילת ידים ברכה. וכן בפרק שלשה שאכלו (דף מו ע"ב) ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דא"ר נחמן קטן היודע למי מברכין מומנין עליו וההיא ודאי לא פליגא אשמעתתא דלעיל דט' ונראין כעשרה וט' וארון ושנים ושבת ושני ת"ח המחדרין זה את זה כ"ש קטן ועבד נעשה אותן סניפין לעשרה. והרבה מהן

אבל כי איתמר בחלמודו ליח הלכתא ככל הני שמעתתא מהא דאמרינן ההיא ודאי פליגן ומחדא מידחיא חברתה ממש.

cr.

ורבינו הגדול ז"ל גורס ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי איתמר הני לענין מהרות איתמר אבל לבעלה שפיר דמי כי הא דאמר ריש לקיש וכו'. וק"ל מנלן מדריש לקיש דלבעלה מותרת דהא אפשר דכולהו איתוהו. ואיכא למימר כי מייתי דר"ל משום פתחה עיניה ביותר ועצמה עיניה ביותר דלא מעכב בטבילה דרך גדילתה נמי הוא שאין אדם נמנע מלפתוח ולעצום עיניו פעמים הרבה כדרכו ואין המים מתעכבים מליכנס שם כדרך שנכנסין בבית השחי ובבית הסתרים בטובלת דרך גדלתה ולא מחוור.

תו קשה לי ההיא דגרסינן ביבמות (מו, ב) וכל דבר שחוצץ בטבילה של מהרות חוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה לבעלה. זו היא גרסתו של רבינו עצמו ז"ל ומשמע דכל דבר שחוצץ בטבילה של מהרות חוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה לבעלה. והא איכא הני דחצצי לטהרות ולא חצצי לנדה.

ואיכא למימר דה"ק: כל דבר שחוצץ בטבילה אחרת חוצץ בגר ובעבר ובנדה ואף על פי שאין טבילתן מפורשת בתורה שהרי טבילת נדה מן הכתוב מפורש לא למדנו אלא מבנין אב אתיא דכתיב ורחצו במים בנין אב לכל הטמאין שיהיו בטומאתן עד שיבואו במים. ומה שאמרו שם במקום שנדה טובלת שם גר ועבר משוחרר טובל לא מפני שטבילת נדה מפורש' יותר אלא לומר דלא בעינן מעין כזב וא"נ דבעינן טבילה בבת אחת משום דסמכי לה אבמי נדה יתחטא מים שהנדה טובלת.

לפלוף וכוחלי אלא כי הא דאמרן כדר' יוחנן פתחה עיניה ביותר דאמר

ר"ל אשה לא תטבול אלא דרך גדלתה ומי שפתחה עיניה ביותר אינו דרך גדלתה. וזה הפירש מוקצה מן הדעת מפני שהוא מקלקל עלינו שיטת התלמוד שאמרו בכמה מקומות ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא ובכולן פירושן ידוע שאין הלכה בכל הנוכרות אלא כי הא דבעינן למימר קמן.

τ9

וקשה לן מרייהו דהני שמעתה היכי אמרינהו והאגן חגן (מקוואות מ, ב)אלי הן שחוצצין לפלוף שחוץ לעין וגלד שהוא חוץ למכה ואלו שאין חוצצין לפלוף שבעין וגלד שעל המכה.

ואיכא למימר לפלוף שבעין מוקים לה רב עוקבא בלח. והיינו טעמא דלא חייץ משום דלא קפיד עליה וה"ל מיעומו שאינו מקפיד אבל יבש ודאי מקפיד. ושחוץ לעין דקפיד עליה אפילו לח חוצץ וגלד שעל המכה נמי משום האי טעמא הוא דלא עביד אינש לקלף גלד מכחו משום דקשה למכה עד דיביש ומקליף מנפשיה וקסבר דהוא דוקא של מכה אבל ריבדא דכוסילתא עד חלתא יומין דלא קפיד איניש עלה לא חייצה מכאן ואילך חייצה. אי נמי עד חלתא יומין לחה ולא מעכבה מיהו מכאן ואילך חייצה דיבישה וקפיד עלה.

ואי קשיא לך מאי שנא פתחה עיניה ביותר או שעצמה דלא מעכבי בטבילה ומ"ט קרצה שפתותיה כדתון כאלו לא טבלה. לא תיקשי דודאי קרצה שפתותיה מעכבת ביאת מים במקום הגלויי אבל פתחה עיניה אינה מעכבת כלום אלא קמטין בעלמא הוא דעבדה במקום שדרכן בכך ואפשר נמי שאינן מעכבין כלל מלבא בהם מים ממש. הא דאמר ליה רב פפי לרבא מכדי האידנא כילהו ספק זבות שותינהו ליטבלן ביממא דשבעה. רש"י ז"ל מברש כמשמעה לומר שאין לחרש להטבל בלילה אלא יכולין לטבול אותן ביום כדין הזבה דאי לנדה יותר משמיני הוי ואי לזבה טבילתה ביום הז' הוא.

ומתרצים משום דר' שמעון דאמר אחר מעשה של ספירה תטהר מיד ומקצת היום ככולו אבל אמרו חכמים אסור לה למבול שמא תבא לידי הספק שמא תבא לשמש כיון שטבלה ותראה.

והגאונים כך סוברים שהאשה בזמן הזה אינה טובלת אלא בלילה משום

ואחרים פרשו דרכ פפי לאו אטבילה בלחוד פריך אלא ליטבלו ביממא דו' ויהיו מותרת לבעליהן קאמר שהרי מקצת היום בספירת הזבה כולו

סרך בתה שלא תטבול בז' ותראה ותסתור.